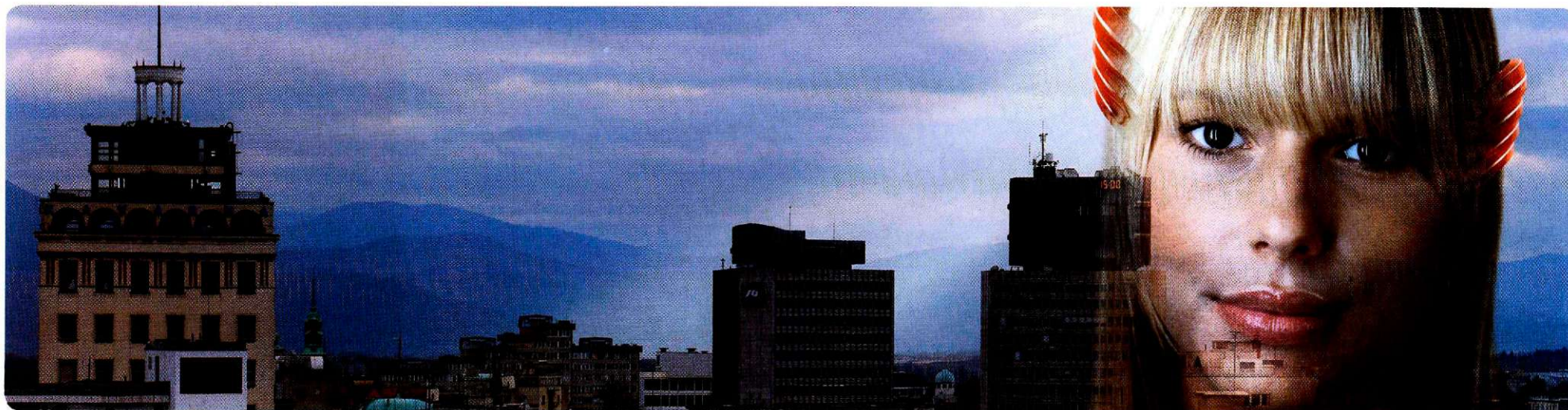

Kako hitro je življenje?

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana
Agencija 41, design: LUMS Studio, foto: T. Gregoric, J. Puskak

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

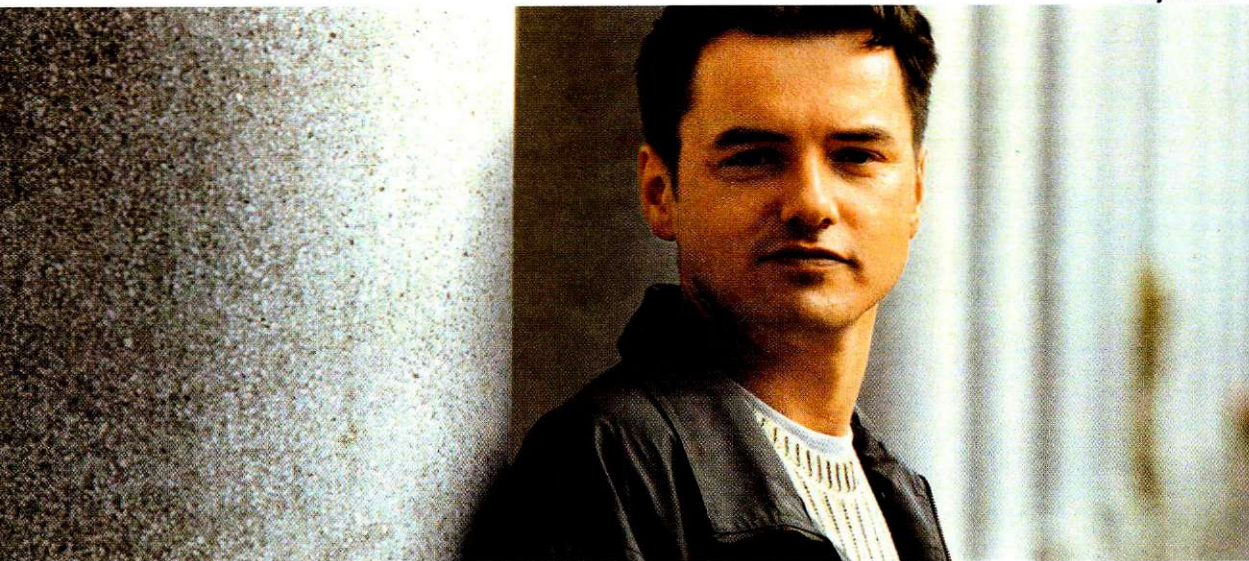
Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Virtualni strahovi

V teh dneh vstopamo v leto 2004, ki bo za nas, Slovence, na neki način spet prelomno. Postali bomo člani Nata in Evropske zveze, kar bo še en korak naše države in družbe k normalizaciji, modernizaciji in vključitvi v zahodnoevropske tokove. Kljub temu to ne bo samoumevno pomenilo, da smo država z visoko stopnjo demokracije. Da bomo dosegli to stopnjo, bo v Sloveniji preteklo še veliko vode...

Dogajanje ob koncu leta 2003 kaže, da so priprave Slovenije na volilno leto 2004 že v polnem teku. Pri tem nekako preseneča (ali pa tudi ne) visoka aktivnost nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Ta se še danes (predvsem v zadnjih mesecih) tedensko vključuje v aktualno politično dogajanje. V nasprotju z njim sedanjí predsednik države Janez Drnovšek ravna podobno kot predsedniki v normalnih zahodnoevropskih demokracijah. To pomeni, da se ne opredeljuje in vključuje v dnevopolitično dogajanje, ampak pove svoje mnenje samo ob pomembnejših dogodkih ali priložnostih. V nasprotju s svojim predhodnikom je Drnovšek v prvem letu svojega predsedniškega mandata skušal delovati kot predsednik vseh Slovencev. Pri tem se ni izrazilo postavljaj na stran ene politične opcije, kot je to delal Kučan, kar je prav gotovo pohvalno. S tem je Drnovšek dodal svoj kamenček v mozaik, ki bo predstavljal normalno demokracijo v Sloveniji. Iz Drnovškovega pretežno uravnoteženega in korektnega ravnanja do obeh političnih opcij v Sloveniji so nekateri komentatorji, ki so blizu krogom nekdanjega predsednika države, naredili bombastično zgodbo o novem Demosu. Snovalecu te nove tvorbe naj bi bili Janez Janša, Dimitrij Rupel, Igor Bavčar in celo predsednik države Janez Drnovšek. Zanimivo pri tem je, da so ti komentatorji prezrli, da Janez Drnovšek nikoli ni bil član Demosa, Igor Bavčar pa je v zadnjih letih kot predsednik uprave Istrabenza precej blizu krogom nekdanjega predsednika države. Očitno so ti pisici nekatere stvari med seboj pomešali in niso bili kos zadani nalogi, kajti za prej omenjeno četverico bi res težko rekli, da ima v sedanjem trenutku pred seboj iste cilje. Poleg tega

so bili konec osemdesetih let prejšnjega stoletja v Sloveniji povsem drugačni časi; ljudi v Demosu je družila želja po demokratizaciji in slovenski osamosvojitvi, pri čemer so svoje ideološke razlike postavili ob stran. Te so prišle na plano šele po osamosvojitvi.

In zakaj so se kar nenadoma v rumenem tisku pojavili zapisi o novem Demosu? To lahko gledamo predvsem v luči potrebe po poenotenju tranzicijske levice in Kučanovega kroga za prihajajoče volilno leto. Govorice o novem Demosu pa tudi domnevna naraščajoča nestrpnost, ksenofobija in podobno naj bi bile predvsem nekakšna grožnja, nekakšen mobilizatorski dejavnik (komunisti so vedno potrebovali sovražnike, da so laže poenotili svoje vrste, če pa teh ni bilo, so si jih preprosto izmislili ali umetno ustvarili), ki naj bi pomagal Kučanu, da spet uredi svoje vrste. Slednji namreč prav v tem času organizira Forum 21, ki naj bi deloval kot nekakšno društvo, v katerem naj bi se zbirali gospodarstveniki, znanstveniki in intelektualci. Kot da želi svoj klan še uradno registrirati, bi rekli ciniki. Novo Kučanovo društvo pa ne pomeni nove stranke, o čemer se je v preteklosti veliko govorilo. Kučan nove stranke ne potebuje, saj obstajata tako združena lista kot liberalna demokracija, ki skupaj s sateliti uspešno zastopata interese tranzicijske levice. Te stranke in njene voditelje pa je treba imeti pod ustreznim nadzorom oziroma jih je treba občasno tudi nekoliko prestrašiti, da ne mislijo preveč s svojo glavo. Nekaj takega se dogaja v zadnjem času predsedniku združene liste Borutu Pahorju, ki je za stare komuniste in skrajne levičarje v njegovi stranki pogosto preveč zmeren. Še posebej jim je šlo v nos, ker si je nekajkrat dovolil kritiko prejšnjega režima in njegovih dejanj, pa tudi do problema tako imenovanih izbrisanih je zavzel bolj razumno stališče kot predsednik njegove poslanske skupine Miran Potrč. Menil je namreč, da je treba odškodnine v primeru t. i. izbrisanih omejiti in da tisti, ki so sodelovali v agresiji na Slovenijo, ne morejo dobiti istih pravic kot drugi "izbrisani". Zato mu posredno prek medijev dajejo vedeti, da se mu maje stolček, če se ne bo spametoval. Da bi ga na čelu stranke zamenjal minister za delo Vlado Dimovski, pa je malo verjetno, saj združena lista potrebuje nekoga, ki je kolikor toliko všečen javnosti. Le s čim bi Dimovski pritegnil nove volivce? Zato je pričakovati, da bodo znali Pahorja disciplinirati, da bo podobno kot Rop pred volitvami všečno nastopal in trosil obljube. Odločali bodo pa tako ali tako ljudje iz Kučanovega društva.

Skratka, na tranzicijski levisci se že intenzivno pripravljajo na volitve, pri čemer ne želijo ničesar prepustiti naključju. Oblast je zanje preveč sladka, da bi jo prepustili drugim...

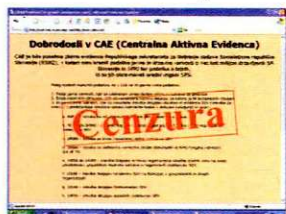
Metod Berlec

Govorice o novem Demosu pa tudi domnevna naraščajoča nestrpnost, ksenofobija in podobno so predvsem nekakšna grožnja, nekakšen mobilizatorski dejavnik, ki naj bi pomagal Kučanu, da spet uredi svoje vrste.

9 Ali Slovenci izumiramo?

V letu 2002 se je v Sloveniji rodilo 17.347 otrok, leta 1981 pa 30.000. V dveh desetletjih se je število rojstev skoraj prepolovilo.

11 V znamenju objave udbovskih evidenc

V letu 2003 smo se poslovili od očeta demokracije na Slovenskem dr. Jožeta Pučnika, opozicija je predstavila zahteve za večjo demokratizacijo v Sloveniji, na internetni strani udba.net smo lahko brskali po udbovski evidenci. Izdana je bila odločba ustavnega sodišča v zvezi s t. i. izbrisanimi, ki je razdvojila slovensko politiko in širšo javnost. Dogodek, ne le leta 2003, temveč kar desetletja, pa sta več kot uspešna referendumata o vstopu Slovenije v EU in Nato.

18 V znamenju zmešnjav

Dogajanje v gospodarstvu je bilo v znamenju številnih zapletov; brez dela je ostalo veliko zaposlenih, medtem ko vodstvu SRD nikakor ni uspelo rešiti zapletov pri izplačilu visokih nagrad vodstveni ekipi Elana, nadaljevala se je afera, povezana z nezakonito prodajo banke SIB. Težave pri uvajanju transakcijskih računov so z mesta predsednika uprave "odnesle" Marka Voljča. LDS je uspelo za predsednika uprave Triglava ustoličiti Jožeta Leniča.

24 Anarhija na nacionalki

30 Leto Huseinovega padca

Vojna v Iraku je bila v letu 2003 deležna največje pozornosti svetovnih medijev. Še nobene svetovni mediji niso tako neposredno spremljali z neposrednim poročanjem z bojišča in že dolgo se ni svetovna javnost na nobeno tako burno odzvala.

33 Demokracijine naslovnice

34 Koledar 2004

42 V ognju groze plapolam

Danes je vsesplošno sprejeto mnenje, da spada France Balantič med največje pesnike 20. stoletja. Med klasiki je napisal daleč najmanj pesmi, vsega 92. Toda njegova poezija je izjemna lirična govornica. Zdaj ji lahko sledimo tudi v faksimilu rokopisa zbirke Muževna sem steblika in ponatisu prve zbirke V ognju groze plapolam ter obsežni spremni študiji Franceta Pibernika.

44 Mlinarjev Janez

46 Krivična obtoževanja

56 Kako posodobiti Planico?

Odbor za skoke in nordijsko kombinacijo pri SZS se je na redni seji odločil strniti svoje poglede na razmere v Planici.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gasper Blazič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošče, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lucija Horvat, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joza Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjančič tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 10.800 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Primož Lavre

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odljave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Metadon ni rešitev

Pogovarjali smo se s Petrom Tomažičem iz Slovenske Karitas, zadolženim za spremljanje socialnih programov te dobrodelne organizacije.

Smo v veselem decembru, mesecu številnih praznikov, medsebojnega obdarovanja in nakupovalne mrzlice. Prav zdaj pa toliko bolj bodejo v oči ljudje z roba družbe. Kako pri Karitas ocenjujete stanje brezdomcev in odvisnikov?

Število brezdomcev se povečuje, prav tako odvisnikov. Sočasno se povečuje tudi število vladnih in nevladnih programov, tako da je za obe skupini razmeroma dobro poskrbljeno. Karitas zagovarja in izvaja visokoprazne programe, kjer program temelji na trajni spremembi življenjskih navad odvisnikov, na duhovni ponudbi, osebni rasti, pridobivanju delovnih navad, na vnovični integraciji v družbo in na vključevanju družine v proces zdravljenja. Iz izkušenj menimo, da metadon ni rešitev, in ga zato v naših programih ne uporabljamo. V zadnjem času nekateri metadonski programi obljublajo čudež v nekaj mesecih. Vsi pa vemo, da se še kajenja ne da odvaditi tako hitro in preprosto, kaj šele odvisnosti od heroina...

Tudi za brezdomce je materialno dobro poskrbljeno, primanjkuje pa zavetišče, kjer bi lahko vsaj eno noč prespali. Problem so prostori, zdravstveno varstvo, varnost in zagotavljanje reda v takih prostorih. Prav tako so brezdomci povsod izključeni iz okolja in nimajo z njim nobene komunikacije. Običajno se javnost strinja, da bi bilo treba pomagati brezdomcem in odvisnikom, ne bi pa jih radi imeli v svoji bližini. Lep primer so komune. Vsakokrat ko skušamo odpreti novo komuno za pomoč zasvojenim, naletimo na kopico predsodkov, ki izvirajo predvsem iz pomanjkanja informacij in različnih strahov. Edina pot je komunikacija in neprestano ozaveščanje. Seveda ne smemo biti krivični do mnogih ljudi, ki

so v svojo sredo sprejeli komune Skupnosti Srečanje in jih podpirajo s sredstvi in prostori ali pa zanje žrtvujejo svoj čas.

S kakšnimi načrti Karitas pomaga tem ljudem?

V sklopu Karitas delujejo štiri komune Skupnosti Srečanje, sprejemna centra v Ljubljani in na Ptujtu ter informacijska pisarna v Portorožu. Približno sto fantov in deklet se vsako leto vključi v komune. Program traja tri leta. Več sto jih obišče sprejemne centre, kjer lahko dobijo informacije tudi o drugih programih. V naslednjem letu se bo na Štajerskem odprla še petna komuna. Programi so v veliki meri priznani in financirani tudi s strani ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Za brezdomce obstajajo večji centri v Ljubljani in Mariboru, odpirajo se novi programi na Obali, v Kranju in Zagorju. Drugače pa jim pomagajo tudi v mnogih župnijskih Karitas po Sloveniji. Pri Karitas se brezdomci lahko najedo, umijejo in preoblečejo. V Ljubljani so z veliki prizadevanjem mnogih ustanov in Karitas iz Štepanjskega naselja pred dvema letoma odprli brezplačno ambulanto za socialno ogrožene. Enako načrtujejo tudi v Mariboru.

Kakšni so odzivi javnosti?

Javnost se dobro odziva na naše programe. Trudimo se, da bi zagotavljali dostojanstvo vsakemu človeku in da bi bil naš odnos do prejemnikov čim bolj človeški. Cilj naše pomoči je, da posameznik čim prej samostojno zaživi in razvije pozitivne vzorce za reševanje življenjskih težav. Ne želimo, da bi bil kdo odvisen od naše pomoči in samo podaljševal svojo agonijo. Uspehi so velikokrat majhni in pravi pristop zahteva veliko časa. Vendar je samo eno življenje, ki se ni končalo v jarku ali z iglo v roki, vredno več kot vsi milijoni.

Mitja Volčanšek

Leto obljub
(Stran 8)

Skrila bi se v medije
(Stran 10)

Za vrati DZ v letu 2003
(Stran 16)

Leto novih podpisov
(Stran 22)

Izhod v sili
(Stran 25)

Počasnost ubija
(Stran 26)

Smrt Diane se ni dorečena
(Stran 28)

Tukaj in tam
(Stran 38)

S Šeherezado v novo leto
(Stran 39)

Prostor čutov
(Stran 40)

Čez prepada v svobodo
(Stran 48)

Brez novega stadiona
(Stran 55)

Vracanje k vrednotam sporta
(Stran 57)

Druga pesem skupine Unique
(Stran 58)

Vrnitev s pomočjo Francozov
(Stran 60)

Prestolnica Slovencev
(Stran 62)

"Sej clov'k bi s kože skocu!"
(Stran 65)

Ankete, ankete...

Dežurni anketar dr. Niko Toš je Slovenijo znova "razveselil" s podatkom, da je več nestrpnosti pri ljudeh s podeželja, vernih in tistih, ki so politično desno usmerjeni. Morda bi se dr. Toš lahko vprašal, čemu potem tako veliko nasprotovanje graditvi džamije in popravi krivic "izbrisanim". Je torej večina Slovencev desničarjev? Verjetno ne, kajti zadnje ankete tudi kažejo, da je podpora Ropovi vladi in LDS (ki se zavzema za džamijo in izbrisane) narasla. Očitno se tudi v anketah dogajajo čudeži, kajti pri dr. Tošu ni nič nemogoče.

Tri krvavice

Pahor je bil prisiljen poseči po skrajnem sredstvu. Ustanovil je naglo etično sodišče, katerega predsednik je bil kot vrhunška moralna avtoriteta lahko samo ustavni sodnik Ribičič. Sodnik porotnik je smel biti Jelincič, vlogo tožilca je prevzel Gaber, obrambe pa ni bilo, ker je bila stvar jasna. Obtožena Marija P., katere identiteta se po zakonu ne sme razkriti – pove se lahko samo, da gre za poslanko obilnejše postave iz Prekmurja, ki zastopa madžarsko narodnost – je spala na seji parlamenta, kar se je lepo videlo na TV.

Gaber je zahteval najstrožjo kazen, Ribičič pa je bil zaradi bližajočega se božiča milosten in jo je hotel oprostiti. "Tudi sam sem večkrat spal v parlamentu," je komentiral svojo odločitev. Gaber pa se ni dal, saj Marija P. ni spala med izvajanjem kakšnega člana opozicije, kar je bilo dovoljeno in tudi zaželeno, ne, spala je med nastopom članice ZLSD. To pa je bil nedvomno hud prestop in vprašanje je, ali je Marija P. sploh še na liniji. "Če je pa tako, je treba stvari priti do dna," je odločil Ribičič in zaukazal takojšno preverko. Poklicali so humorista Kobala in ta se je nemudoma vrgel na delo. Stopil je pred obtoženko in začel na ves glas omenjati intimne dele ženskega telesa. Vsi navzoči so se na ves glas krohotali, le Marija P. je ostala negibna in tiha. Kobal se je odločil poseči še po najmočnejšem orožju. Vratne žile so se mu napele do skrajnosti, nevarna rdečica mu je obarvala glavo, močno se je potil in tresel, nato pa izkričal najintimnejši del ženskega telesa. P(cenzura)ka, je zadonelo. Pri tem se mu je iz ust nevarno pocedilo, oči so mu skoraj izskočile, udarni val, ki je pri tem nastal, pa mu je izstrelil leče iz naočnikov. Vsi navzoči so krohotalje se popadali na tla, na koncu pa so, razen sveže poročenega Jelinciča, ki mu intimnost ženskih teles še ni ušla iz spomina, potočili še nekaj nostalgčnih solz. Marija P. je ostala negibna, ni se smejala, kot bi se edino spodobilo ob tako virtuoznem humoristu. To je bil za strogo sodišče zadosten dokaz, da je zašla z linije. Gaber je zahteval njen takojšnji sežig na grmadi, Jelincič je predlagal, da jo na poti domov zrinejo s ceste, že malo manj milostni Ribičič pa je odločil: "Sto strani katere koli Kardeljeve knjige naj se nauči na pamet." Gaber in Jelincič sta se s kaznijo strinjala, čeprav se jima je zdela malo prehuda. Takrat pa je Kobal, ki si je medtem vstavil nove leče, opazil, da obtoženka spi.

Zbudili so jo in ji, povsem zbegani in izgubljeni, razložili situacijo. Dovolili so ji celo, da pojasni svoje ravnanje. "Me zanima, kako bi bili vi budni, če bi pojedli tri krvavice, pet pečenih zarebrnic in dva kroznika golaža znamke Segedin," je dejala v zagovor. V spoznanju, da je Marija P. pravzaprav še vedno na liniji, so ji prisodili le milo kazen: obvezno vegetarijanstvo v času parlamentarnih sej pogojno za tri tedne.

Aleksander Škorc

diktafon

"Zmagovalec mora biti tako lep in tako star, kot sem jaz."

(Igralec Zlatko Šugman, ime leta na Valu 202, razkriva, katere so najpomembnejše kreposti zmagovalca v akciji Ime leta.)

"Sicer se strinjam z zakonom, vendar se strinjam tudi s pokanjem."

(Študentke Anje Veber ne moti, če je v Ljubljani zaradi petard tako kot sredi vojne vihre.)

"Ključavnice in zakoni so za poštenjake, lopovi vedno najdejo obvodne poti in gotovo bo tako po sprejetju novega protikorupcijskega zakona."

(Večerov novinar Miro Petek je resno podvomil o učinkovitosti novega protikorupcijskega zakona.)

"Tisto, kar nas ta čas kljub bližajočim se božičnim in novoletnim praznikom mora skrbeti, so znamenja zastrupljanja našega duhovnega in političnega ozračja."

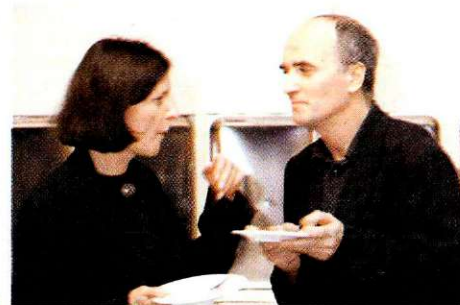
(Nekdanji predsednik države in ustanovitelj Forumu 21 Milan Kučan je zaskrbljen zaradi zastrupljenega ozračja. Očitno gre vse narobe, odkar ni več predsednik.)

"V Zvezdo nisem prišel zato, da bi osvajal prvenstva, temveč zato, ker so me prisili, naj jih spravim iz dreka."

(Nekdanji trener KK Union Olimpija in sedanjí trener Crvene zvezde Zmago Sagadin se je lotil reševanja beograjskega kluba v precej umažanih okoliščinah.)

"Aktivno se s politikom že nekaj časa ne ukvarjam, ne vem pa, ali je kdo to opazil."

(Predsednik uprave Zavarovalnice Triglav Jože Lenič se otepa očitkov, da spada med preverjene politične kadre.)

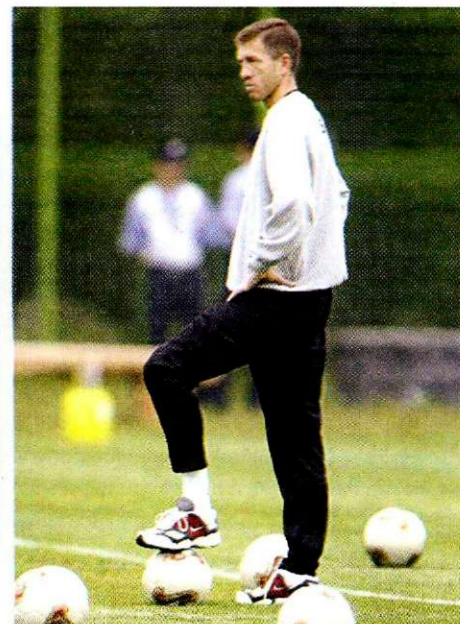

"RTV me spominja na hipijevsko komuno, kjer vsakdo dela po lastnem navdihu."

(Član sveta RTV Slovenija dr. Vlado Miheljak uživa v svobodnjaskem ozračju, ki vlada na nacionalni RTV. Ravno zaradi tega z veseljem podpira predsednika sveta RTVS Janeza Kocijančiča.)

"Največ glasbe naredim, ko pomivam posodo ali se tuširam."

(Glasbenik Vitalij Osmacko je deklica za vse, saj poleg vsakdanjih gospodinskih opravil tu in tam tudi kaj zapoje.)

"Od 100 trenerjev bi mu jih 99 naredilo marsikaj, jaz sem ostal miren."

(Nekdanji nogometni selektor Srečko Katanec je bil vedno zelo usmiljen do upornika Zlatka Zahoviča.)

Končno ovadbe

Kriminalisti PU Ljubljana so tik pred prazniki na ljubljansko okrožno sodišče poslali ovadbe zoper šest oseb. Nanašajo se na tri v javnosti zelo odmevne primere, v katerih je prišlo do velikega oškodovanja. Gre za Slovensko investicijsko banko (SIB), Klinični center (KC) in Hranilno-kreditno službo (HKS) Sicura. V zadevi SIB so zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic podali ovadbo zoper enega osumljenca, v primeru KC zoper štiri osumljence zaradi suma kaznivih dejanj zlorabe položaja ali pravic in ponarejanja listin, v primeru HKS Sicura pa zoper enega osumljenca zaradi suma storitve kaznivega dejanja povzročitve stečaja z nevestnim gospodarjenjem. Obravnava primera Sicura je trajala več kot leto dni, preiskava SIB vse leto,

Kriminalisti so končno na tožilstvo poslali kazenske ovadbe zoper šest ljudi.

kriminalistična preiskava KC pa več mesecev. Kriminalisti so izvedli večje število preiskovalnih ukrepov. Opravili so več kot sto pogovorov, pridobili več kot 600 poslovnih listin in pregledali več kot 10.000 denarnih transakcij. Kriminalistični preiskavi v okviru zadev SIB in KC se nadaljujeta, v primeru HKS Sicura pa kaže, da je to vse, kar so (lahko) storili. Predstavniki tožilstva in policije javnosti niso povedali niti začetnic ovadenih, dejali so le, da so kriminalistično preiskavo usmerjali tožilci, kar pomeni, da je skoraj nemogoče, da bi tožilstvo ovadbe zavrglo. Po neuradnih informacijah naj bi bil v zadevi Sicura, v kateri je svoje prihranke izgubilo 300 varčevalcev, ovaden direktor Andrej Sever. Zaradi škodljivega nakupa banke SIB naj bi bili ovadili Igorja Pogačarja, nekdanjega prokurista, zoper katerega je Energetika vložila odškodninsko tožbo. Že poleti pa so policisti ovadili Vlada Klemenčiča, nekdanjega direktorja SIB, in njegovega pomočnika Simona Petriča. Zaradi nakupa operacijskih miz naj bi bile ovadbe vložene zoper Primoža Rodeta, nekdanjega generalnega direktorja KC, Janez Zajca, njegovega pomočnika za komercialne zadeve, in Slavka Marolta, nekdanjega tehničnega direktorja. Zaradi ponarejanja listin naj bi bil ovaden Gregor Cerkenvenik, nekdanji pomočnik Zorana Arneža, strokovnega direktorja KC. V. K.

modrosti tedna

“Novinarji nimamo enakih pristojnosti kot računsko sodišče in zato ne moremo po računovodski in davčni dokumentaciji preverjati, ali objavljene ocene in izjave držijo. Je pa jasno, da če držijo, je LDS leta 2000 kršila zakon, na volitvah goljufala in si morda tudi s tem pridobila kak glas, ki ga sicer ne bi dobila.”

(Novinar Peter Jančič)

“Postkomunizem je torej lahko oznaka za razmere, ki se vzpostavijo v družbi, ki se v celoti in brez ostanka odloči za demokracijo in avtentično demokratično kulturo. V takem razumetju je postkomunizem zgolj “čas po”. Postkomunizem pa ima še drug pomen. Pomeni namreč, da se komunizem s komunizmom ni končal, ampak ima svojo post-fazo; pomeni, da je komunizem fenomen s pregibom, nekakšen kolenski pojav s prvim in drugim delom.”

(Publicist Justin Stanovnik)

Perčič izgubil tožbo

V 50. številki tednika Demokracija smo pisali o poteku sodne obravnave na ljubljanskem sodišču, kjer sta se na nasprotnih straneh znašla tožena stranka založniško podjetje Nova obzorja, d. o. o., in tožeča stranka Franci Perčič. Slednji je pred sodnico pojasnjeval, kaj vse se mu je dogajalo po objavi članka v Demokraciji, kjer je bilo v šaljivi rubriki “Scena po rolanju” zapisano, da je Franci Perčič imel posvet z Edvardom Staničem za prevzem SKD, da je nekdanji funkcionar Službe državne varnosti in da klan prek Petrola projekt financira. Po tem zapisu, tako pravi Perčič, je imel resne neprijetnosti v službi, med domačimi in znanci, saj jim je nenehno moral pojasnjevati, da so trditve v članku izmišljene in neresnične. Še najbolj ga je prizadela tista, ki ga etiketira kot nekdanjega sodelavca Službe državne varnosti, kar mu je vzelo ugled poštenega človeka. Perčič je zapis, da je bil sodelavec Službe državne varnosti, skušal negirati z izpisom iz Arhiva Republike Slovenije, ki naj bi potrjeval, da Perčič ni povezan s Službo državne varnosti, vendar je sodišče presodilo, da s tem ni dokazal, da res ni bil nek-

Sodišče je zavrnilo vse Perčičeve tožbene zahteve.

dani funkcionar te službe, saj je iz dopisov ministrstva za kulturo razvidno, da razpolagajo s podatki in gradivom sekretariata na notranje zadeve SRS do leta 1990, medtem ko so SDV in njene naslednice obstajale do leta 1991. Sodišče je, potem ko je pregledalo zapis v tedniku Demokracija in vse predložene dokaze (tudi tiste iz Centralne abecedne evidence SDV, iz katere je razvidno, da je bil Perčič zaveden pod zaporedno številko 698335 kot uslužbenec SDV z dosjajem št. 0060000-05610), ki sta jih predložili obe strani, izdalo sodbo, v kateri je zavrnilo prav vse Perčičeve tožbene zahteve in tako v celoti presodilo v prid podjetja Nova obzorja, d. o. o., in tednika Demokracija, Perčiču pa naložilo, da je dolžan povrniti pravne stroške v višini 167.640 tolarjev. M. P.

Janša o letu 2003

V torek, 23. decembra, je predsednik SDS Janez Janša na tiskovni konferenci predstavil poglede na politično dogajanje v letu 2003. Po njegovem mnenju je bilo leto sicer uspešno, a ne v notranjopolitičnih zadevah. Posebej je opozoril na referendum o vstopu Slovenije v EU in Nato, kar je po njegovem nadaljevanje koraka, ki smo ga začeli s plebiscitom leta 1990. Vendar pa se v Sloveniji glede na prejšnja leta ni veliko izboljšalo, saj je imela država nizko gospodarsko rast, velik zunanji dolg, velik proračun in visok proračunski primanjkljaj. Prav javne finance so po Janševem mnenju najšibkejša točka sedanje vlade. Ta do volitev ne bo mogla sprejeti ukrepov, ki bi stanje vsaj delno izboljšali. Poleg tega Slovenija še ni imela tako arogantne oblasti, kar zlasti velja za predsednika vlade Antona Ropa. Predsednik SDS je opozoril tudi na izbrane ožje kandidate za generalnega direktorja policije, saj sta med njimi nekdanji direktor policije Borut Likar, ki je moral zaradi afeze Vič-Holmec odstopiti, in nekdanji kriminalist Drago Kos, ki je nezakonito prisluškoval telefonskim pogovorom novinarja nacionalne televizije.

Janez Janša je opozoril na arogantnost oblasti.

Zelo problematičen naj bi bil tudi poskus oblasti, da se državljanom odvzame možnost odločanja na referendumu, kar se dogaja zdaj v zadevi “izbrisani”, in odločitev računskega sodišča, da ne bo revidiralo domnevno sporne predvolilne kampanje LDS na Gorenjskem, kar meče slabo luč na neodvisnost računskega sodišča. Janša je še dejal, da je v letu 2003 prišlo do nekaterih pozitivnih premikov, kot so sklic konvencije o prihodnosti Slovenije, televizijski prenos sej državne zbornice in imenovanje vsaj enega predstavnika opozicije v nadzorne svete podjetij, kjer prevladuje državni kapital. Janša je izrazil tudi pričakovanje, da bo v letu 2004 prišlo do političnih sprememb, ki so po njegovu nujne. G. B.

Vse in nič

Ko sem se nekaj dni pred prazniki odpravila v enega od trgovskih centrov, sem bila kar malo nejevoljna. Sprva me je v slabo voljo spravilo skoraj polurno iskanje parkirnega prostora. Ko mi je končno uspelo parkirati na za to označenem mestu (v nasprotju z nekaterimi vozniki, ki so si meni nič tebi nič privoščili parkiranje na zelenicah in stezah za pešce), sem morala v vrsti pred trgovino čakati na prost nakupovalni voziček. Takoj mi je postalo jasno, da bom ob vstopu v trgovino naletela na množico potrošnikov, ki se bodo z nakupovalnimi vozički živčno prerivali in "ropali" police. In tako je tudi bilo. V tistem počasnem premikanju po trgovini sem opazovala, kaj vse ljudje nalagajo v nakupovalne vozičke. Nekateri med njimi so izbirali izdelke s police, kot da jim je cena zadnja skrb. Drugi so se ustavljali med policami z napisi "akcija" in skrbno premislili, kaj potrebujejo. Pri blagajnah so vsi imeli enako polne vozičke, le da so bili zneski, ki so jih plačali, precej različni.

Ko sem pred seboj imela kupca, ki je pri blagajni odštel 30.000 tolarjev, sem se spomnila oddaje Trenja na

lepem ostala brez službe, brez denarja, da ne rečem brez kruha in mleka.

Nekaj dni za tem, ko sem slišala te žalostne zgodbe, sem v tedniku Več zasledila članek o bogatih Slovincih, v katerem piše, naj bi bila nekakšna vstopnica za klub slovenskih bogatašev premoženje, vredno od pet do deset milijonov evrov, in tega naj bi imelo od pet do deset odstotkov Slovencev. To pa je druga skrajnost in povsem druga zgodba. Na kar sem

ob branju tega članka najprej pomislila, je bilo vprašanje, v kolikšnem času je mogoče priti do tolikšnega premoženja. Seveda bodo tisti, ki si postavljajo "gradove" na slovenski obali in imajo v marinah zasidrane prestižne jadrnice ali v hangarjih svoja letala, rekli, da je pri nas vse mogoče. Tisti pa, ki mesečno prejmejo komaj toliko dohodkov, da preživijo mesec, vam bodo kaj hitro izračunali, da si toliko premoženja in tolikšne vrednosti ne bodo prideli v vsem življenju, pa čeprav bi vse svoje – ne prihranke, temveč dohodek – dajali na stran.

Upam, da je zgodba delavke s 50.000 na mesec prišla do ušes tudi

Upam, da je zgodba delavke s 50 tisoč tolarji prihodkov na mesec prišla do ušes odgovornih.

POP TV, v kateri sem slišala žalostne zgodbe delavk, ki so ostale brez dela in s tem tako rekoč brez kruha. Mesečni dohodek, ki ga prejemale, je le nekoliko višji kot znesek, ki ga je plačal kupec pred menoj. Ob pogledu na polne vozičke sem pomislila na besede: "Jem samo enkrat na dan." Žalostno je to slišati iz ust ženske srednjih let, ki si je v zgodnji mladosti začela služiti kruh, bila več let pridna delavka, potem pa je na vsem

tistim, ki bi lahko kaj več naredili za to, da bi bile takšne življenjske usode prej izjema kot pravilo. Nič ne pomaga samohvala države, kaj vse je naredila za socialno varnost državljanov, ko pa se lahko iz dneva v dan pričujemo, da so besede eno, življenje več 100.000 Slovenk in Slovencev, ki živijo pod pragom revščine, pa nekaj čisto drugega.

Mihaela Praprotnik

Leto 2003 je za nami, življenje samo nam je povedalo, kakšno je bilo. Na gospodarskem in finančnem področju zagotovo ne najboljše, čeprav nas zadnje dni vladni predstavniki prepričujejo, da je bilo zelo dobro. Menda so vsi po vrsti delali v dobro ljudstva. V resnici pa podatki kažejo drugače. Če na tem mestu odmislimo afere, ki so se kar vrstile in v katerih je bilo na eni strani veliko oškodovanih, na drugi pa obilo boga-

Leto 2004 bo tlakovanje poti v povolilni pekel. Po volitvah pa kri in solze.

tejših žepov zasebnikov, stanje kaže, da ljudje ne živijo v blaginji. Po nekaterih anketah namreč večina ljudi danes živi slabše kot pred desetimi leti. Za to nista krivi samostojnost niti demokracija, ampak vladajoča elita, ki usmerja naše življenje. Številne nujno potrebne reforme še vedno visijo v zraku, brezposelnost se tudi po t. i. evropski metodologiji povečuje, zaposlenost v industriji je čedalje nižja. V zadnjem letu se je povečala stopnja brezposelnosti tako pri ljudeh brez izobrazbe, pri tistih z osnovnošolsko in nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo kot pri tistih z višjo, visoko strokovno in univerzitetno izobrazbo. Pri

vseh profilih torej. Število novih delovnih mest se zmanjšuje in nič ne kaže, da bi se zadeve na tem področju kmalu izboljšale. Zaradi previsokih davkov na izplačane plače je konkurenčnost gospodarstva izredno nizka, poleg tega gospodarstvo pesti slaba produktivnost. Slovenija tako v povprečju dosega le 45 odstotkov evropske produktivnosti.

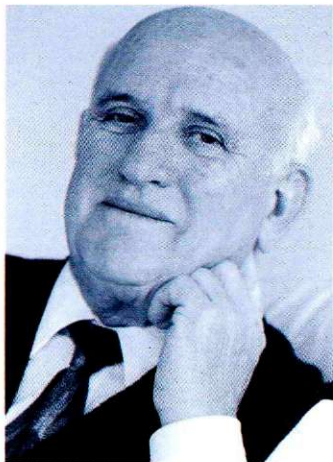
Vse to je seveda slaba popotnica za leto, ki prihaja. Ker bo to leto vo-

Leto obljub

lilno, nihče v državi ne pričakuje, da bi se stvari spremenile na bolje. Tudi ekonomisti, ki prihajajo iz vrst vladajočih strank, priznavajo, da bo v letu 2004 veliko več govorjenja kot dejanskih ukrepov. Pri tem se nihče ne bo mogel več izgovarjati na slabe svetovne gospodarske razmere, saj bo država postala sestavni del Evropske zveze, poleg tega so pričakovana svetovnih veselil v naslednjem letu ugodna. Če opozicija že ves čas

opozarja, da je treba stvari urediti, da je kriza vodenja gospodarske politike v državi velika, da vlada ne sprejema pravih odločitev, pa je zanimivo, da podobno razmišlja tudi dr. Bogomir Kovač, član LDS in nekdanji kandidat za predsednika države. Za Gospodarski vestnik je na primer dejal, "da bo leto 2004 leto političnih in poslovnih volilcev. Prave izbire šele prihajajo, leto 2004 pa bo zgolj leto tlakovanja poti za odločitve, ki šele pridejo". Skratka, leto 2004 bo tlakovanje poti v povolilni pekel. Pred kratkim so na to, da nam vlada po letu 2004 pripravlja kri in solze, opozorili tudi v opoziciji. Kri in solze je pred več desetletji svojemu narodu obljubljal tudi Winston Churchill. Vendar je bila takrat druga svetovna vojna. V vsaki vojni pa seveda tečejo kri in solze. Danes svetovne vojne ni, vlada nam obljublja vse najboljše, četudi že nekaj let v marsikaterih očeh lahko vidimo solze. Zaradi blaginje in zgodbe o uspehu, ki je seveda ni! A vladajoča elita tega ne prizna.

Vida Kocjan

Dr. Janez Jerovšek

V letu 2002 se je v Sloveniji rodilo 17.347 otrok, leta 1981 pa 30.000. V dveh desetletjih se je torej število rojstev skoraj prepolovilo. Vendar so rojstva pri priseljencih pogostejša, pri avtohtonih Slovencih pa redkejša. Zato je pravih Slovencev v državi čedalje manj. Leta 1991 jih je bilo 87,6, leta 1953 pa 96,5 odstotka. Slovencev bo leta 2050 manj kot 70 odstotkov. Če se bodo razmere v rodnosti poslabšale, bodo Slovenci tedaj v manjšini.

Število prebivalstva vzdržujejo konstantno priseljenci, ki jih pride v Slovenijo vsako leto od tri do pet tisoč. Leta 2002 je prišlo v Slovenijo 2.991 priseljencev, kar pomeni vsako leto kakšen kraj več, kot je n. pr. Divača (3.831 prebivalcev), Dolenjske toplice (3.319 prebivalcev) itd. Obstaja možnost, da bo čedalje več naselij poseljenih s priseljenci.

Ta proces vodi v staranje slovenskega prebivalstva. Če je bilo leta 1993 17,1 odstotka prebivalstva starejšega od 60 let, je bilo leta 2001 takih 20 od-

Ali Slovenci izumiramo?

stotkov, kar pomeni, da bo leta 2025 tretjina prebivalstva starejša od 60 let.

Takšen trend bo povzročil celo vrsto težko rešljivih težav na področju zdravstvenega varstva, proračuna, pokojninskega sistema, šolstva, podjetniške inovativnosti in podobno. Polja se bodo zaraščala z gozdovi, posamezne vasi se bodo izpraznile. Ko bo Trenta izgubila večino prebivalstva, ne bo več takšna, kot je danes. Učiteljev bo preveč, ker bo premalo otrok itd.

Ta proces izumiranja nam pove, da se v Sloveniji vsake dve leti prečrta kraj z 2.400 prebivalci, kot je Dobrna (2.969), Sodražica (2.143), Gornji Grad (2.612) in tako dalje. (Podatki so vzeti iz rokopisa knjige dr. Marka Kosa Velika preobrazba Slovenije).

Kaj vse to pomeni, kam nas to vodi, kateri so vzroki za tak trend, s kakšnimi problemi se bomo soočili v bližnji prihodnosti in s katerimi nekoliko pozneje, kolikšna je naša odgovornost za stanje, ki ga bodo od nas dobili naši potomci, in predvsem kaj moramo storiti danes, da takšen neugoden demografski trend ustavimo in obrnemo?

Vzroki za takšno stanje so številni in jih brez večjih analiz, raziskav in temeljitih razprav ne moremo razvrstiti po moči. Vzemimo najprej tisti vzrok, ki je najmanj oprijemljiv in najzahtevnejši predmet analize. To so vrednote, ki legitimirajo politični sistem in so nekakšni orientirji za obnašanje in ravnanje posameznika in vseh družbenih institucij. Pri tem moramo upoštevati, da vrednote nastajajo in se vsidrajo v posameznika v dolgotrajnem življenjskem procesu, s šolsko, medijsko in politično indoktrinacijo, ob izkušnjah s sistemom oblasti in vseh vrst nasilja, ki ga sistemi na različne načine demonstrirajo. In Slovenci smo živeli od začetka druge svetovne vojne do leta 1990 v totalitarnih političnih sistemih, ki so nam z nasiljem ali stalno indoktrinacijo vsiljevali samo svoj vladajoči in izrazito ideološki sistem vrednot in niso dopuščali njihove pluralizacije. Zato ni čudno, da danes tako velik odstotek prebivalcev v javnomnenjskih anketah slabo ocenjuje parlamentarni sistem, da imajo ljudje o pobojih oziro-

ma zločinih po vojni dokaj indifereentno mnenje, da o tem raje ne slišijo in so mnenja, da je treba gledati naprej, ne pa nazaj, čeprav bi na podlagi takega mnenja zgodovino v šolah lahko kar odpravili, da imajo o Katoliški cerkvi slabo mnenje, da ne želijo verouka kot izbirnega predmeta, da je strpnost do drugače mislečih zelo nizka itd. Vzgjajali so nas šole in mediji v dokaj netolerantnem sistemu vrednot in te so postale nekakšne matrice našega mišljenja, iz katerega se je težko izkopati. S to matrico velik del prebivalstva voli stalno eno in isto oblast, čeprav jo kar naprej kritizira. Lahko rečemo, da velik del posebno političnega in družbeno relevantnega obnašanja Slovencev ni evropski in je še vedno močno obremenjen z vrednotami, ki so nastajale v času večdesetletnega totalitarizma in balkanizma.

Če je število rojstev v Sloveniji tako majhno, da se ne moremo več reproducirati, čeprav imamo življenjski standard višji, kot smo ga imeli kadar koli v zgodovini, potem je s sistemom vrednot nekaj narobe. Slovenci zmorejo imeti veliko psov, dragih avtomobilov, ne morejo pa imeti za svojo reprodukcijo zadostnega števila otrok. Otrok imamo okoli 17.000 na leto, splavov pa blizu 10.000. Verouk, ki bi s svojim sistemom vrednot lahko pripomogel k večjemu številu rojstev, pa v dokaj velikem odstotku odklanjamo. Seveda, petdeset

ima svoj izvor v vrednostni zmedenosti. Če bi se ta liberalna vladavina zavedala problema nizkega števila rojstev, bi lahko sprejela celo vrsto socialnih ukrepov, ki bi spodbujali število rojstev. Treba bi bilo uvesti posebne dodatke za vsakega novorojenega otroka, zelo ugodna stanovanjska posojila za družine z več otroki, ekonomsko politiko, ki bi znižala ceno stanovanj vsaj na tako, kot jo ima npr. veliko mesto Dunaj.

Pomemben razlog za majhno število rojstev je v potrošništvu, ki je v Sloveniji verjetno močnejše izraženo kot v zahodnih evropskih državah, v katerih je kapitalizem nastajal iz protestantske etike. Naš kapitalizem pa ima obliko podivjanega in ponarejenega liberalizma, v katerem je skoraj vse dovoljeno. Tako je v nekaj letih mogoče postati milijonar, na zakonsko sporen način sicer, nikakor pa ne pošteno. V koliki meri je bogastvo zakonito in pošteno pridobljeno, ne more biti razvidno, ker policija in tožilstvo za odkrivanje legalitete in poštenosti nimata zadosti strokovno usposobljenih ljudi in ker nimamo pravne države. Tako nastane vrednota, da do velikih gmotnih dobrin in bogastva lahko prideš samo na nepošten način. To pa je ena najpogubnejših vrednot za zdravo družbo. Vladajoča elita takšno bogatenje dopušča, saj ne obdavi razkošnega in snobovskega kupovanja dragih avtomobilov, jaht

Če bi se ta liberalna vladavina zavedala problema nizkega števila rojstev, bi lahko sprejela celo vrsto socialnih ukrepov, ki bi stimulirali število rojstev.

let so nas učili, da je katoliška vera nekaj nazadnjaškega, kolaboracionističnega in neznastevenega. In ne samo to. Posameznik ni mogel narediti kariere, če je bil veren. Nekaj desetletij je oblast v Ljubljani skrivoma snemala tiste, ki so hodili k maši.

Tako je po letu osamosvojitve nastal nekonsistenten in konflikten sistem vrednot, iz katerega je nastala permissivna šola, ki naj bi bila laična, je pa v resnici bolj antikatališka, ki nima zadostnega vzgojnega elementa in je zato vse dovoljeno. Posledica je izguba učiteljske avtoritete. Tudi ne navadno visoko število samomorov

in drugih podobnih dobrin, pri obdavi dohodnine pa se ustavi pri 50 odstotkih in ne gre prek te številke.

Vzrok, da se Slovenci v rojstvih kot narod ne moremo več reproducirati, je v tem, da v liberalnem konceptu prevladuje spontanost – ki ni pokrita s pravno državo – nad družbenim in državnim intervencionizmom. Zato nimamo ustrezne socialne in davčne politike niti razvojnega koncepta, v katerem bi se zavedali, da kot narod na obroke izumiramo. Za Evropo pa je izjemno to, da ima oblast, ki je za takšen razvoj odgovorna, zadostno podporo volivcev.

Ime in priimek?

M. M.

Kje ste prišli na svet?

V kraju, ki ni nesrečnega imena.

Kdaj?

V pravem času, ne da bi čas vedel, da je pravi.

Kako bi označili svoj značaj?

Nepredvidljiv.

S čim se prevažate?

Z avtom, letalom, ladjo, kolesom, čolnom, avtobusom, najraje pa bi se s kočijo, vendar ne s tisto z Bleda.

Imate kaj nepremičnin?

Imam Candidov vrt.

Koliko zaslužite?

Premalo.

Verjamate v Boga?

Kadar me to vprašajo, lahko odgovorim samo z Bunuelom: "Za božjo voljo, saj sem vendar ateist."

Kdaj ste prvič stopili pred televizijske kamere?

Tega se niti kamere ne bi več spomnile.

Ste imeli hudo tremo?

Ne, šlo je bolj za nadzorovanost kot za tremo.

Pa danes? Trema še obstaja?

Obstaja samo še teorem.

Najljubša oddaja, ki ste jo vodili?

Res je.

Vam je ljubša vloga voditeljice ali vloga odgovorne urednice razvedrilnega programa?

Beseda ljubša tu ni ravno primerna, gre le za odgovorno delo, ki ga želiš dobro opravljati v prid gledalcem in v pomoč sodelavcem, v obeh primerih pa moraš biti dosleden.

Vaš največji življenjski uspeh?

Ne vem, ali je življenjski, ampak zame je enostavno uspeh že to, če lahko kaj narediš iz sebe.

Pa neuspeh?

Za neuspeh bi lahko šteli to, kadar se pehamo in upehamo za prazen nič, ki ni odvisen od nas.

Skriti kotichek?

Še spovednice so prekršile etiko molčečnosti. In sploh, skriti se pred čem? Kaj pa sploh še lahko skriješ? Danes se z grehi ljudje celo hvalijo in so postali javna vrlina. Kam bi se torej lahko skrila? V medije, zagotovo, čeprav se sliši paradoksalno.

Najljubša jed?

Ribe.

Pijača?

Voda.

Hobi?

Če je hobi konjiček, potem bi imela raje kar pravega konja.

Katero pesem si najraje prepevate?

No more Bolero.

Stack, ki ga najpogosteje izgovorite?

Okej, zdaj pa zares!

Vaš stan je?

Samski na meji z nesamskim.

Otroci?

Moja Ula.

Knjiga vašega življenja?

Se piše vsak dan sproti.

Pesnik, ki ga ne morete pozabiti?

Veliko jih je, še najbolj pa se spominjam tistih iz najstniških bolečin, kot je recimo Leopardi.

Film, ki vas je spravil v solze?

Ni toliko filmov kot trenutkov v njih, ki so me spravili v solze in me pri tem celo presenetili.

Trije sinonimi za komunizem?

Uniforma, puščoba, nezaupanje.

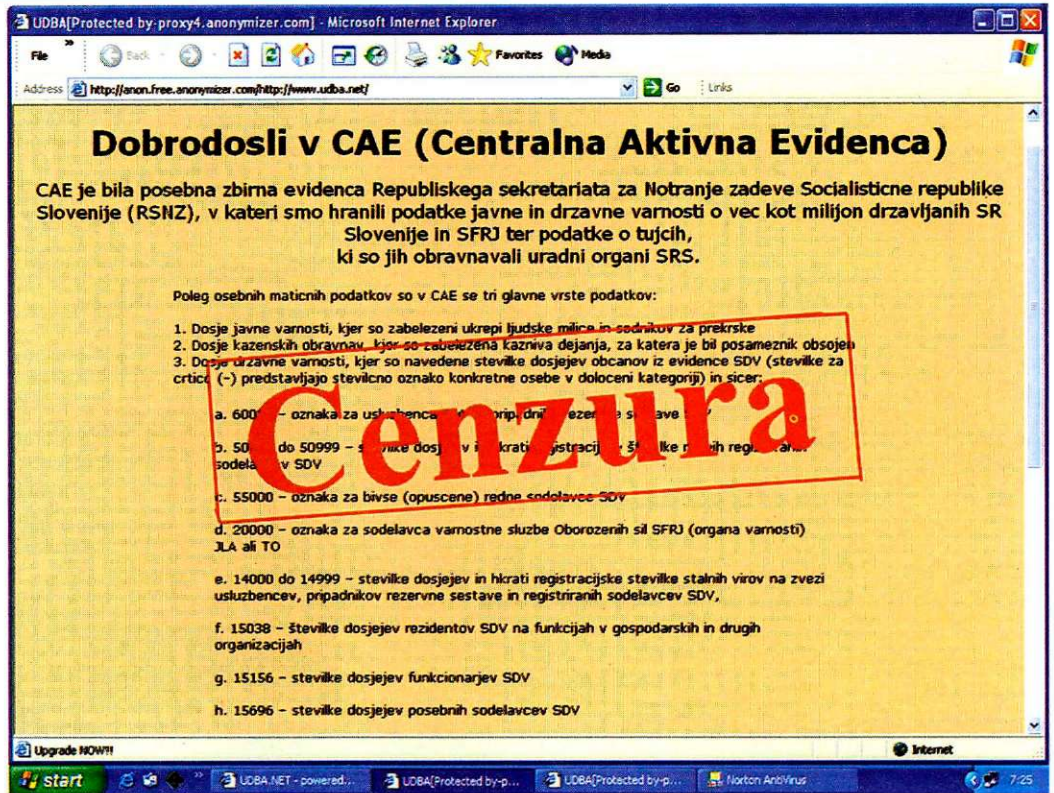

Foto: Primož Predalič

Skrila bi se v medije

MIŠA MOLK

V minulem letu smo se Slovenci poslovili od Jožeta Pučnika, prebudili sta se civilna družba in opozicija, ki si prizadevata za večjo demokratizacijo v Sloveniji, na internetni strani **udba.net** smo lahko brskali po seznamu Centralne abecedne evidence nekdanje SDV. V letu 2003 je bila izdana odločba ustavnega sodišča v zvezi s t. i. izbrisanimi, ki je razdvojila slovensko politiko in širšo javnost. Dogodek, ne le leta 2003, temveč kar desetletja, pa sta več kot uspešna referenduma o vstopu Slovenije v EU in Nato.

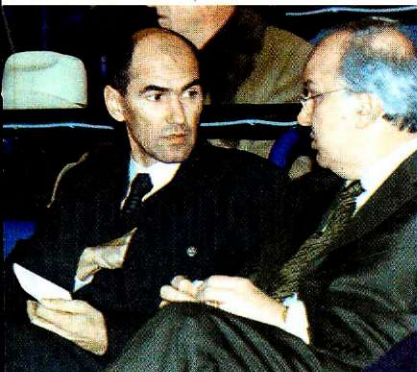

V znamenju **udba.net**

Januar

Zahteve koalicije Slovenija

Začetek leta 2003 je bil hkrati začetek dela nove vlade pod vodstvom novega predsednika Toneta Ropa. Kaj kmalu po nastopu predsedniške funkcije se je moral Rop soočiti z opozicijo oziroma s koalicijo Slovenija, ki je pripravila šest zahtev za povečanje stopnje demokratizacije v Sloveniji. Spremenil naj bi se za-

Koalicija Slovenija je postavila zahteve po demokratičnem ravnotežju.

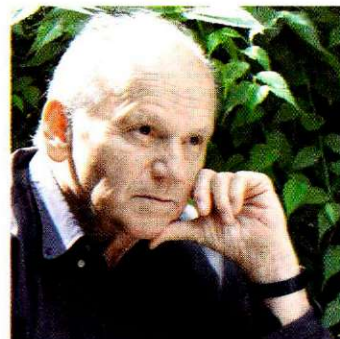
kon o RTVS in drugi potrebni akti, da bi se znotraj RTVS brez povečanja stroškov oblikovala dva med se-

boj neodvisna programa, s tem da bi imela na enega prevladujoč vpliv vladna koalicija, na drugega pa opozicija. Prav tako naj bi TVS začela neposredno prenašati seje DZ in najpomembnejših delovnih teles, vlada naj bi zagotovila sredstva za pluralizacijo medijev, pravično razdelitev premoženja nekdanjih DPO med vse stranke, v vse nadzorne svete javnih podjetij oziroma podjetij in družb v državni lasti naj bi se imenovala najmanj tretjina članov na predlog parlamentarnih strank, ki niso podprle imenovanja vlade; na ta način bi omogočili opoziciji dostop do podatkov in s tem minimalni nadzor ter racionalno porabo davkoplačevalskega denarja v javnem sektorju. Kot zadnja pa je bila zahteva, naj bo glede na politično soglasje o vstopu Slovenije v EU in NATO predlaganje in imenovanje predstavnikov RS v institucije EU in NATO pregledno, strokovno in dostopno vsakomur pod enakimi pogoji opozicijske stranke pa naj imajo pri predlaganju enake možnosti kot članice vladne koalicije. Na žalost se Ropo-

va vlada do teh zahtev ni opredelila, ampak jih je postavila na stranski tir.

Dva referenduma na mah

V mesecu januarju sta bila izvedena dva referenduma, in sicer referendum o Slovenskih železnicah, katerega bistvo je bilo vprašanje, ali naj pri-

Umrl je dr. Jože Pučnik, oče demokratičnih sprememb v Sloveniji.

de do preoblikovanja in privatizacije javnega podjetja Slovenske železnice, in referendum o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, katerega bistvo je bilo, ali naj se posameznikom vrnejo sredstva, ki so jih v preteklosti vložili v graditev telekomunikacijskega omrežja. Izid prvega referen-

duma je bil za predlagatelje neuspešen, saj se je večina odločila podpreti preoblikovanje in privatizacijo Slovenskih železnic, medtem ko izid t. i. telekomunikacijskega referenduma pomeni, da bodo vsi tisti, ki so preveč vložili v graditev telekomunikacijskega omrežja, pri privatizaciji Telekoma Slovenije dobili vrnjen del sredstev.

Umrl dr. Jože Pučnik

V 71. letu starosti je umrl eden ključnih ljudi demokratičnih sprememb v Sloveniji dr. Jože Pučnik. Bil je avtor znamenite 57. številke Nove revije, prvi predsednik Demosa in tudi prvi predsednik SDSS. Leta 1990 se je spustil v predsedniško bitko in v drugem krogu izgubil proti Milanu Kučanu. Leta 1999 je postal častni predsednik stranke SDS, v kateri so ga imeli za človeka velikega formata in očeta slovenske opozicije.

Februar

Kongres LDS

To je bil predvsem mesec sprememb za največjo vladno stranko Li- >>

» beralno demokracijo Slovenije. Na izrednem kongresu so izvolili novo vodstvo stranke. Mesto predsednika je prevzel Tone Rop. Bolj kot okoli vprašanja prvega moža stranke pa se

Na kongresu v Celju je Tone Rop postal novi predsednik LDS.

je ugibalo, kdo bodo njen podpredsedniki in koliko jih bo. Končna odločitev je bila, da bo imela LDS tri podpredsednike, od tega eno žensko. Izvoljeni so bili Tone Anderlič, Slavko Gaber in Majda Širca. S kongresa pa sta razočarana odšla Jožef Školč in Vika Potočnik. Prvi je v tekmo za podpredsedniško mesto vstopil zato, ker ga, kot je dejal, moti to, da so nekatere stvari v stranki vnaprej dogovorjene, in potožil nad pozabljeno pozicijo znotraj stranke, ki je v preteklosti dopuščala dvom in razhajanje s strankino generalno usmeritvijo. Seveda mu ni uspelo. Tako kot ne Viki Potočnik, ki se je raje že prej umaknila iz tekme, saj je vedela, da ji zaradi afere SIB pač ne more uspjeti (podpredsedniški stolček ji očitno ni namenjen, saj ji je "ušel" tudi na kongresu v Portorožu).

Državljska pobuda

V tem mesecu je bila javnosti predstavljena državljanska pobuda

Podpisniki pobude želijo večjo demokratizacijo v Sloveniji.

Nekaj je treba storiti, pod katero so se prvi podpisali Barbara Brezigar, Rudi Šeligo, Drago Jančar, Drago Demšar, Vasko Simoniti in Aleksander Zorn. Sporočilo omenjene pobude je, da je treba nekaj storiti, da bo demokracija

v Sloveniji dejansko zaživela. Pobudniki so prepričani, da je v Sloveniji prišlo do takšne koncentracije politične, finančne in medijske moči v rokah vlade in mreže njenih ljudi na vseh področjih, da je takšno stanje začelo resno ogroziti temelje demokratičnega ravnotežja. Žalostno pri tem pa je, da je državljanska pobuda požela predvsem negativne odzive s strani medijev, saj je niso hoteli obravnavati kot pobudo civilne družbe, temveč kot projekt oziroma nekakšno kopijo zahtev koalicije Slovenija. Nekateri mediji so šli celo tako daleč, da so jo označili kot poskus pohoda na oblast, in s to teorijo so se ukvarjali bolj kot z vprašanjem, kako resna in utemeljena je državljanska pobuda.

Marec

Dvakrat DA

Mesec marec je minil v znamenju odločanja o vstopu Slovenije v Evropsko unijo in zvezo Nato. V ne-

Slovenci podprli vstop v EU in Nato.

deljo, 23., so se Slovenci in Slovenke podali na volišča in opravili svojo dolžnost in pravico. Velika večina je podprla tako vstop Slovenije v Evropsko unijo kot v zvezo Nato. Bili smo priče dvojnemu presenečenju. Prvo pozitivno presenečenje je bila skoraj 90-odstotna podpora vstopu Slovenije v EU, kajti čeprav je bil pozitiven izid pričakovan, so si le redki upali napovedati, da bo ta večina plebiscitarna. Drugo pozitivno presenečenje pa je bil izid referendumov o vstopu v zvezo Nato. Pred referendumom javnomnenjske ankete niso kazale prav obetavnih izidov, saj so se pojavile skupine in posamezniki, ki so širšo javnost skušali prepričati, da vstop Slovenije v Nato ni dobra poteza. Prav zato je bila tudi podpora na referen-

dumu, ki je znašala dobrih 66 odstotkov, več kot presenečenje (tolikšne podpore ni dosegla nobena prejšnja javnomnenjska anketa). Izidi obeh referendumov so pokazali, kje vidi-jo Slovenci in Slovenke mlado državo Slovenijo prihodnje leto.

Oživljanje afere Depala vas

Na okrožnem sodišču v Ljubljani se je znova začelo sojenje zoper štiri nekdanje pripadnike ministr-

Obtožena četverica Njavro, Suhadolnik, Krejan in Podbregar

stva za obrambo (Darka Njavra, Roberta Suhadolnika, Simona Krejana in Andreja Podbregarja), ki so 20. marca 1994 sodelovali pri aretaciji tajnega sodelavca MNZ Milana Smolnikarja, ker so ga sumili izdaje vojaške skrivnosti. Leta 1996 je Barbara Brezigar, ki je vodila skupino tožilcev za posebne zadeve, ovrгла vse ovadbe zoper obtožene in ugotovila, da so ravnali v skladu z zakonom in niso prekorali svojih pooblastil. V času, ko se je znova začelo sojenje četverici, pa je predsednik SDS Janez Janša, ki je bil v času dogodkov v Depali vasi obrambni minister, predstavil do takrat neznane dokumente, ki so dodatno pojasnili dogajanje v času pred Depalo vasjo in med drugim kažejo na določeno krivdo predsednika države Janeza Drnovška.

April

Objava CAE

Ne le dogodek meseca aprila, temveč kar dogodek leta je bila objava Centralne abecedne evidence (CAE) na internetni strani udba.net. Šlo je za posebno zbirno evidenco Republiškega sekretariata za notranje zadeve SR Slovenije, v kateri so bili shranjeni podatki državne varnosti o več kot milijon državljanov SR Slovenije in SFRJ ter podatki o

tujcih, ki so jih obravnavali uradni organi SR Slovenije. Podatke na internetni strani udba.net je objavil uspešen avstralski poslovnež slovenskega rodu Dušan Lajovic. Za objavo se je odločil zaradi prepričanja, da imajo Slovenci pravico vedeti, s kom so imeli in še imajo opravka. Na seznamu je mogoče najti tudi imena iz vrha slovenske politike in tudi takšna, za katera si verjetno nihče ni mislil, da so kdaj sodelovala z Udbo (pod oznako sodelavca SDV in pripadnika rezervne sestave SDV najdemo Igorja Bavčarja in Maska Lavrinca, pod oznako rednih registriranih sodelavcev Mitjo Meršola, Marjana Bauerja, Igorja Bavčarja, Ludvika Toplaka in pod oznako nekdanjih rednih sodelavcev Janeza Drnovška, Cirila Ribičiča, Franceta Bučarja, Mirka Jeneniča). Slovenska oblast se je na objavo seznama odzvala tako, da je inšpektor za varstvo osebnih podatkov izdal odločbo, da morajo ponudniki dostopa do interneta vsem slovenskim uporabnikom prepričati vsakršen do-

Dušan Lajovic je razburil javnost z objavo udbovske evidence.

stop ali pregledovanje spletne strani na naslovu udba.net. Na takšen ukrep se je ostro odzvala koalicija Slovenija in potezo presodila kot poskus cenzure medijev v Sloveniji, hkrati pa pozvala slovensko oblast, da končno razišče usode in zakonsko uredi problematiko dosjejev nekdanje Službe državne varnosti.

Odločba leta

Ustavo sodišče je izdalo odločbo o pobudi Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije in v njej zapisalo, da je zakon o urejanju sta-

tusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v nekaterih točkah v neskladju z ustavo. Odlo-

Ustavno sodišče je presodilo v prid tako imenovanim izbrisanim.

čitev ustavnega sodišča je ugodna za vse tiste, ki so prepričani, da jih je takratna slovenska oblast nezakonito "izbrisala", po drugi strani pa precej neugodna za državo, ki bo morala poravnati vse obveznosti za nazaj. Poslancem je bilo naloženo, da v šestih mesecih odpravi-jo ugotovljene nepravilnosti, vladna koalicija pa je, kot smo lahko pričakovali, pol leta po izdaji odločbe US zadevo vzela v svoje roke. Opozicija je pri tem ne more ustaviti.

Maj

Sence Udbe

Prva polovica meseca je bila v znamenju odmevov na objavo Centralne abecedne evidencije sodelavcev in nadzorovanih oseb Udbe. Predvsem internetna, laična in tudi strokovna javnost se je spraševala, ali lahko država oziroma inšpekcija internetnim ponudnikom ukaže blokado internetnih strani. Tako je nekdanji ustavni sodnik dr. Lovro Šturm v na-

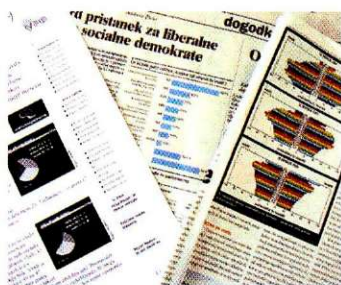

Milan Kučan je Miloševiću bolj koristil, kot škodoval.

šem tedniku opozoril, da je odločba inšpektorja Jožeta Bogataja neizvršljiva, saj se je lahko na strani dosto-

palo prek različnih proxy strežnikov iz tujine, in zato po zakonu o upravnem postopku nična. Slednje je očitno spoznal tudi inšpektor Bogataj in sredi maja svojo odločbo preklical.

Drugo polovico meseca so zaznamovali predvsem odzivi na pričanje nekdanjega predsednika države Milana Kučana proti Slobodanu Miloševiću v Haagu. Nekateri, predvsem "levi" politični komentatorji so bili nad Kučanovim pričanjem navdušeni, medtem ko so drugi ugotavljali, da je s svojim pričanjem Miloševiću bolj koristil, kot škodoval. Sicer pa se je s Kučanovim pričanjem zapletlo še pred njegovim odhodom v Haag, ko je v javnost pricurjalo pismo, v katerem je Kučan od obrambnega ministra Antona Grizolda zahteval nekatere občutljive podatke iz časa slovenskega osamosvajanja. Nekateri, med njimi tudi mi, so opozorili, da bi Kučan lahko te podatke uporabil proti svojim političnim nasprotnikom, kar se pozneje sicer ni

Javnomenjske ankete so v maju Ropovi vladi kazale slabo.

zgodilo, znova pa so se odprle razprave o domnevnih vojnih zločinih, ki naj bi jih bili naši teritorialci zagrešili med osamosvojitvijo.

Nizka podpora Ropovi vladi

Mesec maj je bil tudi čas, ko se je vlada spopadala z najnižjo točko priljubljenosti v zadnjem letu in pol, saj so vse javnomenjske ankete kazale, da se "le" 40 odstotkov prebivalcev strinja z njenim delom (vse prejšnje ankete so kazale 50 odstotkov in več). Hkrati je priljubljenost padla tudi največji vladni stranki LDS, ki so ji javnomenjske ankete namerile le dvakrat več podpore kot njeni največji tekmici SDS. V preteklosti je bilo razmerje tudi 1: 5.

Konec meseca je odstopila predsednica Okrajnega sodišča v Ljubljani Tadeja Zima. Kot razlog za odstop je navedla dejstvo, da

njen program za odpravo zaostankov ni naletel na odziv pri odgovornih ustanovah in osebah.

Junij

Veliko hrupa za nič

Ves mesec je minil v ugibanjih o rekonstrukciji vlade, ki jih je v začetku meseca z besedami, da bo razmislil o morebitnih zamenjavah ministrov, sprožil predsednik vlade Anton Rop. Med ministri, ki bi jih utegnil zamenjati, so se v javnosti omenjali predvsem prometni minister Jakob Presečnik, kmetijski minister Franci But, notranji minister Rado Bohinc in tudi zunanji minister Dimitrij Ru-

Rekonstrukcija vlade: tresla se je gora, rodila se je miš.

pel. Razmišljanjem o menjavi ministrov so se uprli v ZL in SLS, češ da so prepričani, da njihovi ministri delajo dobro. SLS je pri tem celo napovedala, da bo, če bo prišlo do zamenjav, razmislila o izstopu iz vladne koalicije. No, kot se je izkazalo na koncu, je bilo razburjenje odveč, saj se do konca junija, do takrat si je namreč Rop vzel čas za razmislek, ni zgodilo nič, vse skupaj pa je bilo na koncu videti kot še ena Ropova predstava, s katero je skušal javnost prepričati, da s svojim vodenjem vlade misli resno.

Oproščeni odvzema prostosti

Za dan državnosti je na Trgu republike v Ljubljani potekala proslava ob 12-letnici slovenske državnosti, ki je v nasprotju s preteklimi leti minila brez večjih nesoglasij o tem, kdo vse bo nastopil na prireditvi. Oba osrednja slavnostna govornika, Janez Drnovšek na prireditvi na Trgu republike, Borut Pahor pa na slavnostni seji parlamenta, sta dejala, da bo Slovenija, s tem ko bo postala članica EU in zveze Nato, vstopila v novo okolje, zato mora najti soglasje, kakšne cilje želi v tem novem okolju doseči. Na pomoč jima je priskočil predsednik SDS in predlagal, da bi organizirali kon-

vencijo o prihodnosti Slovenije, na kateri bi našli širši družbeni dogovor o

Štirje morisovci iz "Depale vasi" oproščeni in hkrati krivi.

ciljih, ki si jih želimo doseči v Evropi. Prav na zadnji dan junija je senat Okrožnega sodišča v Ljubljani četverici morisovcev, obtoženih, da so 20. marca 1994 v Depali vasi na grozovit način odvzeli prostost takratnemu policijskemu vohunu Milanu Smolnikarju, izrekel eno najbolj paradoksalnih sodb v zgodovini slovenskega sodstva. Četverico je namreč oprostil odvzema prostosti na grozovit način, hkrati pa v obrazložitvi zapisal, da je bil odvzem prostosti nezakonit. Ker slednje sploh ni bilo predmet obtožnice, so mnogi, med njimi najvišji pravni strokovnjaki v državi, sodbo označili kot "unikum", tako obramba kot tožilstvo pa sta napovedala pritožbo.

V juniju so bili nadvse dejavni tudi avtorji pobude Nekaj je treba storiti, saj so pobudo predstavili predsednikom države, vlade in parlamenta.

Julij

Beznikov bumerang

Dogajanje v tem mesecu se je znova vrtelo okoli afere Depala vas, sprožil pa ga je tednik Mladina, ki je objavil intervju z nekdanjim vodjem spe-

Vinko Beznik, nekdanji vodja policijskih specialcev

cialne enote policije Vinkom Beznikom. V intervjuju je Beznik takratno državno tožilko Barbaro Brezigar in >>>

» nekaj najvidnejših mož Morisa obtožil, da so se nekaj dni pred znanimi dogodki v Depali vasi leta 1994 šli na posebnem sestanku, na katerem naj bi bili načrtovali aretacijo Milana Smolnikarja. Konstrukt, ki je bil po mnenju nekaterih političnih analitikov namenjen predvsem diskreditaciji Barbare Brezigar, se je na koncu obrnil proti samemu Bezniku, saj njegovih trditev pozneje ni potrdil nihče, za povrh pa se mu je v intervjuju še zareklo, da je v dneh, ko je takratna nomenklatura odstavljala Janeza Janšo, svoji enoti ukazal najvišjo bojno pripravljenost (kot je dejal v intervjuju, so takrat prvič po osamosvojitvi na oklepnik nataknil protitankovske rakete), kar je v nasprotju z zakonodajo. Najvišja bojna pripravljenost se po slovenski zakonodaji lahko razglasi samo v primeru izrednih razmer, ki pa jih mora prej razglasiti parlament.

Konvencija o prihodnosti Slovenije

Julij je zaznamovala razprava o konvenciji o prihodnosti Slovenije, ki jo je v začetku meseca javnosti predstavil predsednik SDS Janez Janša. Kot je na predstavitvi dejal Janša, bi morala konvencija s svojim delom začeti že septembra, pritegniti pa bi morala širok krog intelektualcev in vrhunskih strokovnjakov ter predstavnikov vlade in opozicije. Zamisel je sprožila številne odmeve, tako pozitivne kot negativne, pobudo pa je pozdravil pred-

Konvencija naj bi dala odgovor, kaj hočemo v prihodnosti.

sednik države Janez Drnovšek in sprejel povabilo Janeza Janše, da konvencijo vodi. V zvezi s tem je že julija izpeljal nekatere pogovore.

Usklajevalni sestanek

Sredi meseca se je na Brdu pri Kranju na tako imenovanem uskla-

jevalnem sestanku šla vladajoča kolicija LDS, ZL, SLS in DeSUS, vendar sestanek razen velikega medijskega pompa ni prinesel nič novega.

Mesec julij je bil tudi mesec, ko se je začel majati stolček predsedniku SLS Franciju Butu. Več vidnejših članov njegove stranke je namreč podpisalo pobudo, v kateri so ga pozvali, naj skliče izredni kongres stranke, na njem pa naj se umakne z vodilnega položaja v stranki.

Avgust

Vročje slovensko-hrvaško poletje

Mesec avgust je že tradicionalno v znamenju zaostrenih odnosov med Slovenijo in Hrvaško. Tudi tokrat je za napetosti poskrbela Hrvaška, ki je napovedala razglasitev izključnega gospodarskega pasu, ki bi ji omogočil

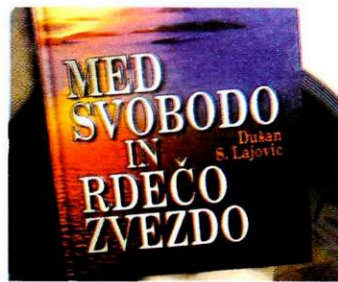
Hrvaško-slovenski odnosi so bili poletju primerno vroči.

nadzor nad ribolovom vse do sredine Jadrana. Napovedi je sledila vrsta diplomatskih not, v katerih je Hrvaška poudarjala, da je razglasitev pasu njena neodtujljiva pravica, medtem ko so predstavniki naše vlade poudarjali, da bi lahko razglasitev takšnega pasu prejudicirala mejo v Piranskem zalivu in da bi lahko Hrvaška tak pas razglasila le po poprejšnjem dogovoru z vsemi državami, ki jih ta pas zadeva. Spor se je nato preselil tudi v države EZ, kjer je slovenski diplomaciji uspelo doseči, da bi EZ obsodila enostransko razglasitev gospodarskega pasu, kar pa Hrvaške, kot se je izkazalo pozneje, ni odvrnilo od njene namere.

Med svobodo in rdečo zvezdo

V drugi polovici avgusta je veliko zanimanja javnosti veljalo izidu knjige Med svobodo in rdečo zvezdo, ki jo je napisal avtor strani www.udba.net in večinski lastnik naše revije Dušan S. Lajovic. V knjigi je razkril, kako je prišel do Centralne abecedne evidence sodelavcev in žrtev nekda-

nje Službe državne varnosti, v njej pa je objavil tudi seznam njenih najzvestejših sodelavcev. Tudi zaradi tega je

Uspešnica poletja je bila knjiga Med svobodo in rdečo zvezdo.

bila knjiga v nekaj dneh domala razgrabljena, zato je doživela ponatis.

Afera Aids fundacije Robert

Najodmevnejša afera meseca avgusta je bila afera Aids fundacije Robert, v kateri je nekaj nekdanjih sodelavcev te človekoljubne fundacije nekdanji direktorici Eviti Leskovšek očitalo vrsto nepravilnosti – med drugim, da je z denarjem fundacije krila del stroškov za svojo predvolilno kampanjo za županjo Ljubljane, da je v času, ko je bila direktorica fundacije, neracionalno ravnala z denarjem in da je upravni odbor ravnal neracionalno, ko je sklenil, da jo bo redno zaposlil in ji za dve ure dnevno izplačeval 190.000 tolarjev brutoplače, poleg tega pa ji je izplačal še trikrat po 750.000 tolarjev brutonagrade. Zaradi vseh navedenih očitkov se je poslovanja temeljito lotilo več inšpekcij ministrstva za delo; te nezakonitega odpusta delavcev sicer niso ugotovile (slednje je bil eden od očitkov nekdanj zaposlenih), ugotovile pa so, da je fundacija namenoma porabila okoli milijon tolarjev sredstev in da se nekateri programi niso izvajali tako, kot bi se morali.

September

Aretacija koprškega župana

Začetek meseca je bil močno zaznamovan z znova napetimi odnosi med Slovenijo in Hrvaško, in sicer zaradi hrvaške napovedi o uvedbi izključnega gospodarskega pasu na Jadranskem morju. Tudi knjiga Med svobodo in rdečo zvezdo je še burila duhove, saj je tožbo proti njenemu avtorju Dušanu Lajovcu poleg nekdanjega funkcionarja Ozne in SDV dr. Zdenka Roterja vložila tudi Živa

Vidmar, hči pokojnega Josipa Vidmarja, ki je tožila tudi izdajatelja knjige, podjetje Nova obzorja, ki izdaja tednik Demokracija – le-ta je septembra zaznamovala sedemletnico izhajanja.

Sicer pa je mesec minil v znamenju konvencije o prihodnosti Slovenije, ki je bila napovedana ob dnevu državnosti. Predsednik države Janez Drnovšek se je ob tej priložnosti sešel s predstavniki najvišjih državnih ustanov, t. j. s predsednikom državnega zbora Borutom Pahorjem, predsednikom državnega sveta Janezom Sušnikom in predsednikom vlade Tonetom Ropom. To je bil seveda še

Boris Popovič je postal žrtev dvojnih meril represivnih organov.

uvodni pogovor, saj niso bili navzoči ne pobudnik konvencije Janez Janša in ne predstavniki civilne družbe.

SIB, Zbiljski gaj in KC

September je bil močno obarvan tudi z aferami (SIB, Zbiljski gaj, operacijske mize v KC). Močno je odjeknila novica, da so policisti aretirali koprškega župana Borisa Popoviča. Izkazalo se je, da je šlo za maščevanje starih političnih sil (ZL), ki so izgubile na lokalnih volitvah, saj v primeru afere SIB nihče iz vrst policije in tožilstva ni ukrepal proti skorumpirani

SDS se je preimenovala v Slovensko demokratsko stranko.

mestni oblasti v Ljubljani. Poleg tega jo je županu Popoviču zagodel tudi koprski gradbeni lobi. Popoviča, ki so ga podprli številni Slovenci, so iz pri-

pora izpustili po dveh tednih. Policija je aretirala tudi domnevne napadalce na Mira Petka, Slovenija pa je dokončno dobila poklicno vojsko, ki je nadomestila dosedanji naborniški sistem. Spremembo je doživela tudi SDS (Socialdemokratska stranka Slovenije), ki se je preimenovala v Slovensko demokratsko stranko.

Oktober

Boj za odprto morje

Afera glede uvedbe izključnega gospodarskega pasu v Jadranskem morju je očitno doživela vrhunec, saj se je začelo iskanje ustreznih rešitev, da bi Slovenija zavarovala svoj dostop do odprtega morja. Hrvaška oblast ni hotela popustiti pri svojih zahtevah, zato je slovenska oblast iz Zagreba poklicala svojega veleposlanika Petra Bekeša na posvet v Ljubljano, Janez Janša pa je predlagal spremembo pomorskega zakonika.

V Ljubljani se je še vedno "kuhala" afera SIB, SLS pa se je pripravljala na novembrski kongres. Na Teharjah je znova potekala spominska slovesnost ob enem največjih množičnih grobišč žrtev komunistične revolucije. Na pieteto do žrtev komunistične revolucije je s svojim pisnim

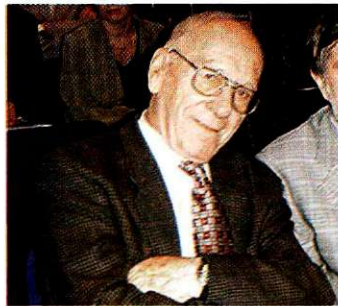

Filozof dr. Tine Hribar je opozoril na krivičen napis na grobiščih.

prispevkom v slovenskem dnevniku z največjo naklado opozoril tudi filozof dr. Tine Hribar, ki je uzakonjeni napis na vojnih grobiščih ("Žrtvam vojne in povojnih usmrtnih") označil za lažnega in tudi žaljivega do žrtev. Izšla je knjiga ljubljanskega škofa Antona Vovka V spomin in opomin, v kateri piše tudi o svojih srečanjih z zaslisevalcem Zdenkom Roterjem. Ta se je na izid knjige odzval v intervjuju v Mladini in skušal zadevo omiliti. Srebrni jubilej (25 let) svojega pontifikata je praznoval trpečí Petrov na-

slednik, papež Janez Pavel II.

Za nekaj razburjenja je poskrbela nova knjiga italijanskega levičarskega politika in nekdanjega namestnika zunanjega ministra Piera Fassina, ki je med drugim omenil, da sta Kučan in Ribičič prosila italijansko in evropsko

Nekdanji oznovec in zaslisevalec škofa Vovka Zdenko Roter

levico, naj neodvisnosti nekdanjih jugoslovanskih republik ne podarita desnici. Začela se je gonja proti zunanjemu ministru Dimitriju Ruplu v zvezi z ustanavljanjem diplomatske akademije. V zraku je bilo iskanje novega generalnega direktorja slovenske policije, saj se je Marku Pogorevcu izteklo mandat. Razpis je zbudil veliko zanimanje, nanj se je prijavilo vsaj 20 kandidatov, med njimi Drago Kos.

November

Slovenski simboli

V tem mesecu so se že začele priprave na evropske volitve, svojo okvirno listo kandidatov je predstavila SDS, začele pa so se tudi razprave o spremembah volilnega sistema. Ogorčenje je vzbudil končan natečaj za nove slovenske simbole, saj naj bi bili nagrajeni predlogi, kot se je slikovito izrazil Jelincič, primerni "kvečjemu za ovitek za čokolado". V Ljubljani je pri predsedniku države Janezu Drnovsku potekal posvet o vrednotah v okviru konvencije o prihodnosti Slovenije, na katerem je nastopil tudi novi

"Oče naroda" Janez Stanovnik, novi predsednik ZZB NOB

predsednik Zveze združenj borcev NOB in "oče naroda" Janez Stanovnik.

"Izbrisani"

Dokončno se je razmahnila bitka "izbrisanih" za svoje "pravice". Zagovorniki "izbrisanih" (poleg Matevža Krivica tudi LDS, ZL ter njihovi privrženci) so zadevo močno napihili in slišati je bilo celo, da je bil "izbris" drastično kršenje človekovih pravic. Izkazalo pa se je, da je bil to le izgovor vladajoče elite, da bi si s sprejetim t. i. tehničnim zakonom (državni svet je na ta zakon izglasoval veto, vendar je državni zbor znova izglasoval njegovo sprejetje) zagotovila večjo volilno bazo in pokazala sprstom na politične nasprotnike, češ da so ksenofobni in nestrpni.

V znamenju SLS

V Rogaski Slatini je bil kongres SLS, ki pa ni prinesel bistvenih novosti. Za

Janez Podobnik, novi predsednik SLS; stranka ostaja v vladi

predsednika stranke je bil izvoljen Janez Podobnik, ki je premagal svoja protikandidata Ivana Bizjaka in Petra Vriska. Tako se je SLS vrnila na pot, ki jo je začrtal nekdanji predsednik "stare" SLS Marjan Podobnik. Slovenski pravosodni veji oblasti je "ponagajal" nemški sodni svetovalec Norman Doukoff, saj je na račun slovenskega sodstva izrekel precej ostrih kritik, kar je izzvalo ogorčenje med slovenskimi sodniki. V slovensko-hrvaških odnosih je prišlo do preobrata, saj je uradni Zagreb zaradi prevolilnih potreb dal pobudo za arbitražo glede meje v Istri.

December

Agresorji dvigujejo glave

Mesec december je bil še bolj znamenovan z afero "izbrisani", saj je 30 poslancev podpisalo zahtevo za naknadni zakonodajni referendum o t. i. tehničnem zakonu, ki ureja vprašanje t. i. izbrisanih (med katerimi so najglasnejši prav nekdanji oficirji JLA,

torej agresorji iz leta 1991). Ker je vladajoča elita menila, da bi bil referendum o človekovih pravicah neustaven, ga je državni zbor dan po izteku roka poslal v presojo ustavnemu so-

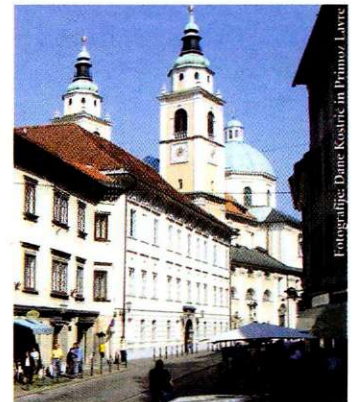

Zadeva "izbrisani" dokazuje, da nekdanji agresorji dvigujejo glave.

dišču. Ustavno sodišče bi moralo pobudo, ki je prišla prepozno, zavreči, vendar jo je vseeno vzelo v obravnavo. Do zaključka redakcije še nismo izvedeli, kaj je ustavno sodišče odločilo glede referenduma o "izbrisanih". Dejansko si je vladajoča elita s popuščanjem "izbrisanim" zabila avtogol, saj bi odškodninske tožbe lahko pomenile finančni zlom države, zato javno mnenje ni naklonjeno rešitvi, ki jo ponuja vladajoča elita.

Po dolgotrajnih prekanjih je ljubljanska mestna oblast dala zeleno luč za graditev džamije v Ljubljani. Ker je objekt velikanski in po dosedanjih načrtih zelo izstopa, se v Ljubljani napoveduje referendum o tem vprašanju.

December je bil tudi glede dogajanja v dnevni politiki zelo zanimiv, saj je imel predsednik vlade Anton Rop znova polna usta samohvale, medtem

Tako imenovani vatikanski sporazum ni v neskladju z ustavo.

ko je Dimitrij Rupel v svojem manifestu, objavljenem na spletnih straneh LDS, izrekel nekaj kritik na račun dogajanja v Sloveniji. Ustavno sodišče je po dveh letih končno razsodilo, da sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem ni v neskladju z ustavo, vendar je dodalo t. i. interpretativno razlago.

Mihaela Praprotnik, Aleš Kocjan, Gašper Blazič

V vsem letu je bilo v državnem zboru precej živahno. Poslanci in poslanke so sprejemali nove zakone, postavljali poslanska vprašanja in pobude, ratificirali mednarodne pogodbe, sprejemali nacionalne programe, skratka – opravljali so svoje poslanstvo.

Delo poslank in poslancev v državnem zboru pa je v letu 2003 zaznamovalo tudi selektivno delo Slovenske demokratske stranke (SDS) in Nove Slovenije (NSi). S t. i. obstrukcijo so želeli poslanci teh dveh strank opozoriti na pretirano naklo-

Fotografije: Primož Lavre

Za vrati DZ v letu 2003

njenost medijev vladajoči koaliciji in ignorantski odnos vlade do zahtev koalicije Slovenija za uravnoteženje slovenskega medijskega prostora. To je bila ena od zahtev koalicije Slovenija, ki jih je naslovila na vlado (več o zahtevah koalicije Slovenija na straneh 11 do 15). Tako SDS kot NSi sta se odločili, da bosta selektivno delo v državnem zboru izvajali toliko časa, dokler slovenski državljani ne bodo imeli možnosti spremljanja sej slovenskega parlamenta na televiziji. Zahtevali so, da se delo državnega zbora predstavi širši javnosti z neposrednim prenašanjem sej državnega zbora, saj je prav, da Slovenci in Slovenke vedo, kako se sprejemajo odločitve, katerih posledice so vidne pri plačevanju mesečnih položnic.

Kako resno sta vlada in vrh državnega zbora vzela zahteve koalicije Slovenija, pove podatek, da je slednja dva mesece po prvi napovedi selektivnega dela s tem še nadaljevala. V dveh mesecih se pristojnim organom ni uspelo dogovoriti, kako bo s prenosi državnoborskih sej, kljub nekaterim ugodnim ponudbam, ki so bi-

le na voljo. Koalicija Slovenija je to označila kot norčevanje iz slovenske demokracije in njenih državljanov, ki imajo legitimno pravico, da so seznanjeni z delom svojih predstavnikov v državnem zboru – poslancev, ki so jih izvolili. Kot piko na i norčevanju pa so v koaliciji Slovenija ocenili potezo vlade, ki je za nekaj odstotkov podražila RTV-naročnino za obrazložitvijo, najgre ta denar za pokrivanje stroškov neposrednih prenosov sej državnega zbora (za povrh pa vlada s tem ni mislila prenašanja sej državnega zbora na rednih programih oziroma analognih frekvencah, temveč prek satelita, ki večini slovenskih gledalcev ni dostopen).

Spreminjanje slovenske ustave

Vse leto so se poslanci in poslanke s sodelovanjem pravnih strokovnjakov v okviru posebne ustavne komisije ukvarjali z vprašanjem spreminjanja slovenske ustave, ob koncu leta pa so se do vseh predlaganih sprememb opredelili poslanci in poslanke na izredni seji. Kot je znano, je vloženih kar 13 predlogov za spremembo ustave, med katerimi so ključne predvsem spremembe na področju regionalizacije, sodstva, referendumске ureditve in oblikovanja izvršilne veje oblasti.

Na novembrski izredni seji so poslanci in poslanke glasovali o konkretnih predlogih sprememb. Kar

zadeva vprašanje regionalizacije, je večina v parlamentu podprla vladni predlog, po katerem se bodo pokrajine oblikovale od zgoraj navzdol, kar pomeni pod taktirko države in ne tako, kot bi to želeli občani sami.

Brez podpore je ostal vladni predlog sprememb treh členov ustave, s katerimi bi na novo uredili postopek oblikovanja vlade, kajti večina v parlamentu je zavrnila t. i. kanclerski model, po katerem ministrov ne bi imenoval in razreševal državni zbor, temveč predsednik republike na predlog predsednika vlade. Zeleno

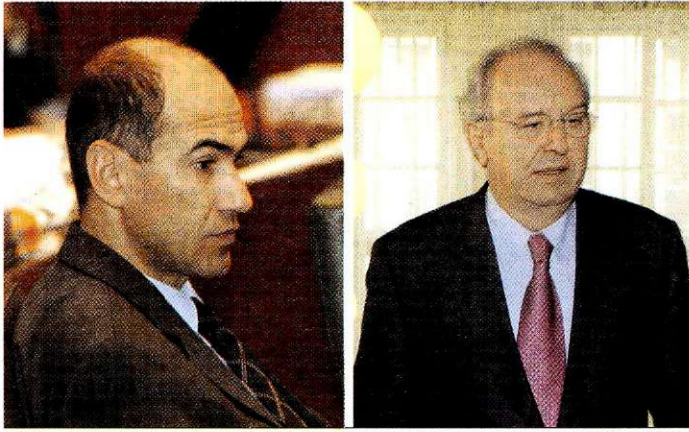
Zamernikova preiskovalna komisija je kljub "krizi" uspešno končala delo v letošnjem letu.

Policiji je uspelo prijeti osumljence napada na novinarja Petka.

Miro Petek je bil vesel novice, da so potencialni izvajalci napada nanj ujeli.

Koalicija Slovenija se je odločila za selektivno delo v državnem zboru.

luč je dobil predlog za spremembo štirih členov ustave, ki se nanašajo na referendumsko vprašanje, ki po mnenju poslancev iz vrst opozicijskih strank pomeni omejevanje uveljavljanja tega instrumenta. Glede na predlog naj bi odpravili predhodni zakonodajni referendum, prepovedal naj bi se razpis referendumov za nekatere vrste zakonov in prišlo naj bi do zoženja kroga upravičencev do zahteve za razpis referendumov.

Zadostno podporo je požel tudi vladni predlog spremembe členov na področju sodstva, po katerem naj bi prišlo do drugačnega načina imenovanja sodnikov – imenoval naj bi jih predsednik republike, razen predsednika vrhovnega sodišča, ki ga bo tudi v prihodnje imenoval državni zbor.

Med predlaganimi spremembami, ki so bolj v ozadju, je vprašanje ureditve poslanske imunitete, ki bi se glede na predlog razširila tudi na varstvo pred civilno odgovornostjo, vendar predloga poslanci niso sprejeli. Prav tako niso sprejeli predloga, po katerem bi se v ustavo zapisalo, da je lahko nekdo za predsednika republike izvoljen samo dvakrat, kar pomeni, da bi se iz sedanjega besedila črtala beseda zaporedoma, ki teoretično omogoča z enodnevnim presledkom tudi v tretje opravljati predsedniško funkcijo (oba predloga sta podali opozicijski stranki).

Poslanci niso sprejeli niti predloga, po katerem bi se volilna pravica znižala z 18 na 17 oziroma 16 let, kar je predlagala Stranka mladih Slovenije. V preambuli slovenske ustave tudi ne bo omenjen narodnoosvobodilni in protifašistični boj,

za kar je med poslanci lobiral poslanec ZL Aurelio Juri. V ustavo pa bo, tako vsaj kaže, zapisana bolj uravnotežena zastopanost žensk in moških v javnem življenju, pravica do pokojnine pa bo postala ustavna pravica.

Primer Petek

S primerom Petek se je posebna preiskovalna komisija ukvarjala vse leto in v tem času že skoraj razpadla. Zapletlo se je pri sprejemanju sklepov komisije, s katerimi so ocenili sodelovanje pristojnih organov, policije in tožilstva, s komisijo. Do sodelovanja obeh organov so bili v komisiji zelo kritični, saj naj bi bilo ves čas zaznati pomanjkanje volje za sodelovanje, kar se je kazalo v zapletih in nesporazumih. Komisija na srečo ni razpadla, zato je z delom nadaljevala. Od pristojnih na MNZ in tožilstvu je takó na predlog komisije DZ zahteval odgovore na očitke. Slednje je komisija pregledala in ugotovila, da je bilo poročilo tožilke Cerarjeve prejedobno prostemu spisu kot poročilo, v katerem bi moralo tožilstvo odgovoriti na postavljena vprašanja.

Poleg oddaje vmesnega poročila je preiskovalna komisija tudi v letu 2003 zaslišala več oseb, ki so kakor koli povezane s primerom Petek, in s tem pripomogla k dogodku leta. Tudi zaradi dela preiskovalne komisije je policistom namreč uspelo prijeti potencialne izvajalce napada na Mira Petka. Preiskovalna sodnica slovenjgraškega sodišča sedaj vodi preiskavo zoper šest oseb, od katerih so štiri osumljene poskusa umora novinarja Mira Petka, dve pa pomoči pri tem kaznivem dejanju.

Mihaela Praprotnik

Vroča zakona

Med vsemi sprejetimi zakoni naj za osvežitev spomina omenimo dva, ki sta ob sprejemanju dvigovala veliko prahu. Prvi je zakon, ki prinaša privilegije nekdanjim predsednikom države in za katerega je bilo rečeno, da je pisan na kožo prvemu in do zdaj edinemu nekdanjemu predsedniku Milanu Kučanu. Drugi pa je zakon o vojnih grobiščih, ki je po svoje poseben tudi zato, ker se je njegovo sprejemanje vleкло kar pet let.

Za Kučanov blagor

V začetku leta je bil sprejet zakon o zagotavljanju pogojev za opravljanje funkcije predsednika republike, v katerem so zapisane tudi pravice nekdanjega predsednika. Prvo besedilo zakonskega predloga je bilo podobno pravemu zakladu pravic, ki bi pripadale nekdanjemu predsedniku, zato se zakonski predlog kar ni mogel otresti očitkov, da je bil pripravljen v predsedniški palači danes nekdanjega predsednika Kučana. Čeprav so bile iz prvotnega besedila črtane nekatere pravice, je zadnja različica zakona še daleč od tega, da bi lahko govorili o njegovi primernosti. Kučan tako danes uživa pravico do nadomestila plače v višini plače predsednika republike (predvidoma do upokojitve ali leto dni z možnostjo podaljšanja za leto dni od tedaj, ko mu je prenehala predsedniška funkcija), po tem obdobju pa mu bo pripadal dohodek v višini 80 odstotkov plače predsednika republike. Leto dni po prenehanju funkcije nekdanjemu predsedniku pripada varovano stano-

T. i. predsedniški zakon je doobra poskrbel za nekdanje predsednike države.

vanje, pisarniški prostori, svetovalci in administrativni delavci za enako dolgo obdobje, kot je bil njegov mandat, službeno vozilo, dostop do arhivov, ki so nastali v času njegovega predsednikovanja, našlo pa bi se še kaj, kar olepšuje življenje nekdanjega predsednika republike.

Zakon o vojnih grobiščih

Po več kot petih letih je v državnem zboru le zagledal luč sveta zakon o vojnih grobiščih, ki so ga v bistvu sprejeli le poslanci vladajoče koalicije, saj so poslanci SDS in NSi glasovanje obstruirali. Največ vroče krvi je bilo pri vprašanju, kaj napisati na grobove po vojni usmrčenih oseb, ki so bile v zvezi z drugo svetovno vojno po 15. maju 1945 obsojene ali po zunajsoodnem postopku usmrčene s strani organov ali predstavnikov takratne oblasti na ozemlju Slovenije. Poslanci vladajoče koalicije so sprejeli odločitev, da bo na teh grobiščih napis: "Žrtve vojne in povojnih usmrteitev", medtem ko so poslanci koalicije Slovenija neuspešno vztrajali pri tem, da je bilo za povojne poboje in nastanek prikritih grobišč krivo revolucionarno oz. komunistično gibanje.

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Gospodarsko dogajanje v Sloveniji v preteklem letu je bilo v znamenju številnih zapletov; brez dela je ostalo veliko zaposlenih, medtem ko vodstvu SRD nikakor ni uspelo rešiti zapletov v zvezi z izplačilom nagrad vodstveni ekipi Elana.

Prvo polovico leta so zaznamovali dogodki pri sporni in nezakoniti prodaji Slovenske investicijske banke (SIB), vložene so bile nekatere kazenske ovadbe, vendar se iz tega še ni izcimilo nič vzpodbudnega. Težave pri uvajanju transakcijskih računov so z mesta predsedni-

V znamenju zmešnjav

ka uprave Nove Ljubljanske banke "odnesle" Marka Voljča. Vladajoči LDS je uspelo na mesto predsednika uprave Zavarovalnice Triglav ustoličiti svojega človeka, in sicer Jožeta Leniča, Nada Klemenčič pa je utonila v pozabo. Pri tem je avgusta zunanji dolg države prvič presegel mejo desetih milijard dolarjev. Na vidiku so nove afere glede razdeljevanja dovolilnic avtoprevoznikom in sporni nakup družbe Sistemska tehnika s strani Viatorja in Vektorja.

Januar

Z novim letom so se za 15 odstotkov podražili poštno znamke, cigarete in vino. Najmenine v neprofitnih stanovanjih so se povečale do 6,8 odstotka. Slovenija je bolj uradno kot dejansko odprla trg z elektriko in zemeljskim plinom tudi za tuje ponudnike. Začeli so veljati novi zakoni: o delovnih razmerjih, o urejanju prostora in o graditvi objektov, o sledljivosti govejega mesta, o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah in zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, ki je uredil le investicijske sklade, ne pa tudi obsežnega in najbolj spornega področja preobli-

kovanja pidov, prenovljen je bil še carinski zakon. Prebivalci Hvara so zahtevali razveljavitev razpisa za prodajo hotelske verige Sunčani Hvar, za nakup katere se je potegovalo slovensko podjetje Terme Čatež. Nakup je padel v vodo. 124 zaposlenih v Pekovem hčerinskem podjetju ČSP Trbovlje je prejelo odločbe o prenehanju delovnega razmerja, družba je šla v stečaj, delavke pa so se potem vse leto bojevale za svoje pravice. Nadaljevala so se pogajanja za spremembo sporne pogodbe z vodilno ekipo v Elanu, po kateri je bilo pet menedžerjev upravičenih do nagrade v višini 1,4 milijarde tolarjev kot udeležbe pri dobičku družbe za minuli dve leti. Na čakanje je šlo vseh 20 delavcev celjskega podjetja Libela Maxima, podjetje je šlo pozneje v stečaj. Izvedeli smo tudi, da je družba Mura iz Murske Sobote v letu 2002 poslovala s 4,7 milijona evrov izgube. Nadaljevala se je agonija 236 zaposlenih v družbi Inpoda iz Otiškega Vrha, trgovinski sindikati so začeli aktivnosti za razpis referendumu o obratovalnem času trgovin; v združenju trgovcev so bili nad tem presenečeni, na gospodarskem ministertvu pa so to ocenili kot škodljivo dejanje. Za 59 stano-

vanj v okviru stanovanjskega sklada se je potegovalo 296 ponudnikov. DURS je sporočila, da je v letu 2002 pobrala za deset odstotkov več davkov. Hrvaška vlada je dala soglasje Hrvaškemu elektrogospodarstvu (HEP) za začetek postopka mirnega reševanja sporov s Slovenijo o Jedrski elektrarni Krško (JEK) z zahtevo za finančno nadomestilo hrvaške polovice JEK. Javno podjetje Energetika se je kot 78,9-odstotni lastnik banke SIB pripravljala za dokapitalizacijo banke. Konec januarja je Lek z

Ljubljanske borze umaknil vse delnice in se s tem umaknil s trga vrednostnih papirjev. Nadaljevale so se težave Tekstilne tovarne Prebold.

Februar

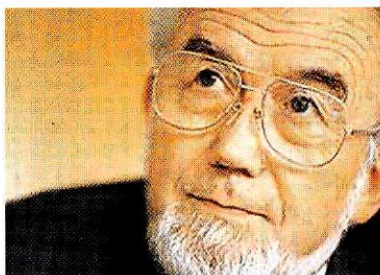
Telefonska naročnina se je podražila za 9,74 odstotka. 80 delavk družbe Loka Pro iz Škofje Loke je začelo stavkati, na koncu so bile primorane same vložiti predlog za stečaj podjetja. Planika je sporočila, da bo delo izgubilo 320 zaposlenih iz proizvodnih obratov v Majšperku, Turnišču

Težave s transakcijskimi računi v Novi Ljubljanski banki so z mesta predsednika uprave odnesle Marka Voljča. Za nagrado bo dobil odpravnino in službo v Bruslju.

in Kranju. Svojemu koncu se je bližala tudi proizvodnja celuloze v krškem Vipavu. Celjsko sodišče je začelo postopek prisilne poravnave za gradbeno podjetje Ingrad VNG. Izvedli smo, da se bo reorganizirala carinska uprava; od 2.300 carinikov naj bi jih ostalo le 1.850. Pivovarna Laško je od Krekove družbe kupila 19-odstotni delež časopisne hiše Delo in s tem postala njena največja lastnica. Upanje DZS, da bo postal pomemben lastnik te družbe, je tako splavalo po vodi. 381 delavec Industrije usnja Vrhnika (IUV) je prejelo odločbe o čakanju na delo. Afera o bajnih nagradah Elanovega vodstva se je vlekla ves februar, ustreznih rešitev ni bilo. Po sklepu ustavnega sodišča se je vlada odločila za nadaljevanje postopkov lastniškega preoblikovanja Zavarovalnice Triglav. Generalni direktor Holdinga Ljubljana Marjan Rekar, tudi v. d. glavnega direktorja JP Energetika, je dejal, da je bila banka SIB več kot dvakrat preplačana, vsa pisna pooblastila pa sta imela takratni prokurist Energetike Igor Pogačar in odvetnik Miro Senica. Začela so se razčiščevanja o odgovornosti in imenih tistih, ki so speljali sporni nakup SIB. Delničarji SIB so glasovali proti dokapitalizaciji banke, Rekar je poudarjal, da banke ne bodo prodali za drobiž in da bo Energetika velik del naložbe v SIB dobila povrnjen. Energetika je v SIB vložila 3,5 milijarde tolarjev, s prodajo pa naj bi vsaj 80 odstotkov teh sredstev dobila povrnjenih v obdobju treh do starih let. Nadzorni svet Petrola je Janeza Lotriča vnovič potrdil za predsednika uprave.

Eno pozitivnejših vlog je v preteklem letu odigral Jurij Goršek, direktor Agencije za zavarovalni nadzor in predsednik senata agencije. Uprl se je namreč imenovanju Jožeta Leniča na mesto predsednika Zavarovalnice Triglav in odstopil kot predsednik senata.

kar je bilo proti koncu leta tudi sprejeto. Izvedli smo še, da je bila smučarska sezona rekordna. Sistemska tehnika z Raven je podpisala 8 milijard tolarjev vredno pogodbo za proizvodnjo 36 novih lahkih oklepniških vozil valuk za potrebe Slovenske vojske. Posel je bil ocenjen kot posel desetletja. Vlada je želela odprodati tudi svoj preostanek delnic NLB, nato je namero umaknila. V Mesarstvu Šentjur so 45 zaposlenim odpovedali delovno razmerje. Slovenske železarne (SŽ) so prodajale 80-odstotni delež v družbah Kovani valji Ravne, Sistemska tehnika in Stroji, a so prodajo na koncu ustavile. Predsednik nadzornega sveta Zavarovalnice Triglav je postal direktor družbe HIT

JP Energetika, ki je v lasti mestne občine Ljubljana, je 79-odstotni delež v SIB prodajala vse do maja in pri tem pridelala najmanj 3 milijarde tolarjev izgube. Za delež je iztržila le nekaj več kot 400 milijonov tolarjev.

Astronomsko visoke zneske nagrad in mesečnih plačil vodilne ekipe družbe Elan z Urošem Korzetom na čelu so nadzorniki reševali vse leto. Rešitev niso našli!

Marec

Finančni minister Dušan Mramor je bil kritičen do finančnega sistema, zavzemal se je, da poleg NLB nastane en ali dva močna dodatna finančna stebra. Država je prodajala 85,78-odstotni delež tovarne aluminija Talum iz Kidričevega, pojavljala so se imena treh ponudnikov, nazadnje je prodajo umaknila. Energetika, začel jo je voditi Hrvoje Draškovič, se je odločila za prodajo SIB; za nakup se je zanimalo šest bank, nazadnje je ostala le NLB. Vlada je začela s statusnim preoblikovanjem Darsa,

JP Energetika, ki je v lasti mestne občine Ljubljana, je 79-odstotni delež v SIB prodajala vse do maja in pri tem pridelala najmanj 3 milijarde tolarjev izgube. Za delež je iztržila le nekaj več kot 400 milijonov tolarjev.

Branko Tomazič, namestnik pa Franc Balanč iz kranjske Save. Konec marca je vodstvo Inpoda iz Otiškega Vrha vložilo predlog za uvedbo stečaja. V predoru Dekani so predorski delavci podjetja SCT postavili kip svete Barbare, zavetnice rudarjev.

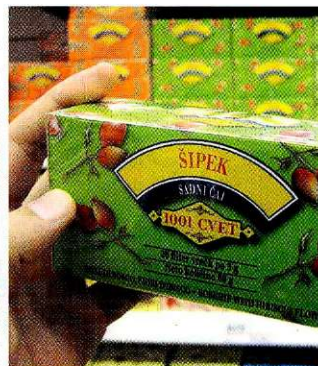
April

Prvega aprila je Hrvaško elektrogospodarstvo (HEP) tudi uradno postalo polovičen solastnik in upravljevalec JEK. Odprto je ostalo vprašanje višine odškodnine, do katere naj bi bil HEP upravičen, ker od 1. julija 2002, ko je bil predviden začetek veljave meddržavne pogodbe o JEK, ni prejelo električne energije iz JEK. Račun v višini 53 milijonov dolarjev je Slovenija nato prejela. Zgodba o prodaji SIB se je nadaljevala in intenzivirala. Avstrijska zavarovalnica Uniqa si je prizadevala za nakup večinskega deleža v slovenskih zavarovalnicah Slovenica in Adriatic, ki ga je prodajala finančna družba KD Group, in si nazadnje premislila. Uprnikom kranjske Slovenske hranilnice in posojilnice, ki so izgubili 1,7 milijarde tolarjev, so obljubili izplačilo še v letošnjem letu. Predstavniki Is-

trabenza in KD Group so podpisali pogodbo o nakupu družbe Postonjska jama Turizem. Zadeva o banki SIB se je preselila tudi v parlamentarne dvorane. Poslanci so zahtevali "glave". Število prenočitev v slovenskih zdraviliščih se je nekoliko povečalo, pozeba v Vipavski dolini pa je povzročila za skoraj pol milijarde tolarjev škode. Izolsko podjetje za ribiško ladjstvo, sledil je odpust 17 zaposlenih. Delničarji Roga so potrdili predlagano preimenovanje družbe v Elan Bikes in se tako vključili v Elanovo skupino. NLB je umaknila vlogo za uvrstitev delnic na Ljubljansko borzo. Računsko sodišče je revidiralo Davčni urad RS in ugotovilo veliko nepravilnosti, zaradi česar so zahtevali odstop direktorja Stojana Grilja. Beti Metlika je zaprla svoj obrat v Dobovi, družba je šla v stečaj, 130 zaposlenih pa na zavod za zaposlovanje. Električna iz JEK je na Hrvaško stekla 19. aprila. Skupina mestnih

Javnost je presenetila novica o velikih izgubah v družbi Mura. Vlada ji je obljubila 10 milijonov evrov državne pomoči, kar je večina zneska, ki ga je država namenila za pomoč podjetjem v težavah.

Nadzorni svet Droge Portorož pod vodstvom Bogomirja Kovača je tik pred prazniki naredil masaker. V odsotnosti direktorja Matjaža Čačoviča je v imenu LDS zamenjal celotno upravo!

» svetnikov iz vrst opozicije je predlagala vložitev odškodninskih tožb za povrnitev škode, nastale pri nakupu SIB. Odgovorni za škodo naj bi bili nekateri zaposleni in člani nadzornega sveta v Energetiki, člani poslovodstva in nadzorniki Holdinga Ljubljana, poleg tega pa še nekdanja županja Vika Potočnik in Samo Lozej, vodja županjininega kabineta. Na dan so prišle težave Iskre, tovarne kondenzatorjev Semič, ki ima nemške lastnike. Računsko sodišče je poročilo o javnem dolgu za leto 2001 izdalo mnenje s pridržkom. Slovenska odškodninska družba (SOD) je za dokapitalizacijo Zavarovalnice Triglav plačala 8,5 milijarde tolarjev in s tem postala 85,1-odstotna lastnica zavarovalnice. Vlada je predpisala novo takso za obremenjevanje okolja zaradi uporabe mazivnih olj in tekočin, ki je v državni proračun prinesla dodatnih 600 milijonov tolarjev. Nadzorni svet družbe STT Strojegradnja Trbovlje je zaradi nerazčiščenega dolžniško-upniškega razmerja z nemško družbo Koch podal predlog za začetek stečajnega postopka. Predsednik države Janez Drnovšek, ki je novembra 1996 položil temeljni kamen za hidroelektrarno (HE) Doblar II in Plave II na reki Soči, je elektrarno izročil v uporabo. Gorenjska banka je na dražbi za 280 milijonov tolarjev kupila vse terjatve Slovenske hranilnice in posojilnice v stečaju. IMF je pozival Slovenijo k znižanju inflacije. 30. aprila so bila pogajanja za prodajo SIB končana, cena se ni bila znana.

Maj

Mesec smo začeli s podražitvami. Dražji so bili elektrika (za 3,9 odstotka), učbeniki in cestnina (za 5 odstotka). Začelo se je odpiranje t. i. bančnih transakcijskih računov, ki so zamenjali več kot štiri milijone hranilnih knjižic, tekočih tolarških in deviznih računov ter zira računov. Rok za prodajo SIB se je iztekel 9. maja. O prodaji so razpravljali vsi "pristojni", odločal je tudi mestni svet. S prodajo pod takšnimi pogoji so se strinjali vsi razen opozicijskih svetnikov v mestnem svetu, 9. maja je bila podpisana pogodba o prodaji, po kateri je NLB za delnico plačala 370 tolarjev. Energetika je od prodaje iztržila le 404,85 milijona tolarjev (in izgubi-

la 3 milijarde tolarjev). Tudi maja so lastniki Elana še iskali rešitev glede sporne menedžerske pogodbe, vendar je niso našli. Pomurje je pestila suša, kakršne ne pomnijo, pobrala pa je polovico pridelka pšenice in oljne ogrščice. V sevniški Jutrjanjki je ostalo brez zaposlitve 137 zaposlenih. DZS je povečal svoj delež in postal 51,05-odstotni lastnik časopisne družbe Dnevnik. 29. maja je DZ po nujnem postopku sprejel zakon o odpravi TOM, s čimer je odpravil indeksacijo, zamudne obresti so znižali na vsega 17 odstotkov na letni ravni.

Junij

Prvega julija se je po 22 letih z mesta generalnega direktorja Statističnega urada RS poslovil Tomaž Banovec, zamenjala ga je Irena Križman. 1. junija je mesto predsednika uprave Bank Austria Creditanstalt (BA-CA) zasedel France Arhar. SKB je mesec pred zakonskim rokom uspešno uvedla osebne račune. Nekatera obvezna avtomobilska zavarovanja so se podražila za petino. DZS je od banke Faktor kupil 11,5-odstotni delež Dela Prodaje. Škoda zaradi izbruha okužbe s hrusevim ozigom ali ognjevko je bila ocenjena na 500 milijonov tolarjev. Gorenje je dobilo novo petčlansko upravo; Jožeta Staniča je zamenjal Franjo Bobinac. Za ravensko Sistemsko tehniko sta pripeli dve ponudbi, za nakup 80-odstotnega deleža sta se zanimala avstrijski Steyr ter Viator in Vektor. Zaposleni v SCT so pokupili sklad lastnih delnic, največ jih je odkupila uprava. Agonija preboldskih tekstilcev se je nadaljevala, prav tako so se za svoje pravice bojevale delavke tr-

boveljske hčerinske družbe Peka. Jožko Čuk je bil vnovič izvoljen za predsednika Gospodarske zbornice Slovenije. Istrabenz je postal večinski lastnik družbe Grand Hotel Adriatic iz Opatije. Vlada je odobrila 10 milijonov evrov pomoči za prestrukturiranje Mure in določila izplačilo v treh obrokih. Aktualni so bili tudi dogodki v Zavarovalnici Triglav; nadzorni svet ni izglasoval razrešnice Nadi Klemenčič. Začetek žetve pšenice je pokazal na katastrofo, pridelok je bil le slaba tretjina pričakovane. V bankah so hoteli s preoblikovanjem še zadnjih bančnih računov.

Julij

Mesec se je začel z dražjim železniškim prevozom (za 5,1 odstotka), cigaretami (za 9 odstotka) in letni mi povračili za uporabo cest (za 2,8 odstotka). Zadeva Elan se je nadaljevala, rešitev ni bilo. Agencija za kmetijske trge se je pripravljala na tretji razpis sredstev Sapard v višini 1,7 milijarde tolarjev, ki so ostala neuporabljena še iz prvih dveh razpisov. Za pivo in čokolado iz EZ je bila odpravljena carina. Delničarji SIB so imenovali nove nadzornike, Vlado Klemenčič, nekdanji direktor SIB, in

Agencija za trg vrednostnih papirjev je pod vodstvom nekdanjega Kučanovega svetovalca Nevena Boraka oktobra začela odstavljati Draška Veselinoviča, direktorja Ljubljanske borze. Ustavno sodišče je postopek ustavilo.

član uprave Simon Petrič nista dobila razrešnice. HSE in koncesionar Litostraj E.I. sta sklenila dve pogodbi za graditev HE Boštanj. Mura je prejela prvi obrok državne pomoči v višini 2,5 milijona evrov. Energetika Ljubljana je vložila odškodninski tožbi zoper Igorja Pogačarja in borzno hišo Publikum. Za nakup pšenice je bila določena odkupna cena od 26 do 32 tolarjev za kilogram. Med gospodarstveniki je prevladal pesimizem. Izkazalo se je, da imajo v NLB na področju uvajanja transakcijskih računov težave. Telekom Slovenije je sklenil strateško sodelovanje s Telekomom Srbije. V NLB se je z odpravljanjem težav začela ukvarjati posebna skupina nadzornikov, o težavah je razpravljalo tudi vodstvo banke. Marko Voljč je objektivno odgovornost za težave pripisal upravi in strokovnim službam. Nadzorni svet Zavarovalnice Triglav je pohitel in na hitro, brez javnega razpisa, imenoval novo upravo s petletnim mandatom. Za predsednika uprave so potrdili Jožeta Leniča, dotedanjšega predsednika uprave Kapitalne družbe (KAD). V NLB so zaradi težav s transakcijskimi računi uvedli revizijo informacijskega sistema. Ministrstvo za finance je prvič javno predstavilo davčno reformo, po kateri se nam s 1. januarjem 2005 obetajo precejšnje spremembe.

Avgust

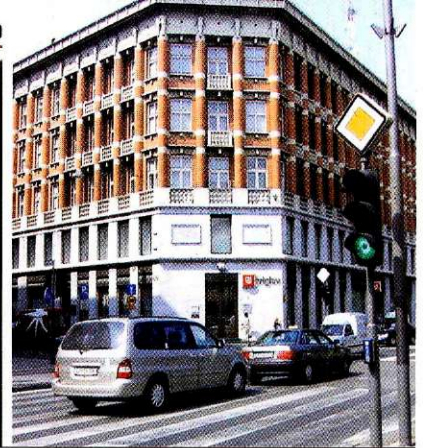
Mobitel in Simobil sta občutno podražila cene svojih storitev. Izhodiščne plače v gospodarstvu so se povečale za 3,2 odstotka, zajamčena plača je znašala 52.177 tolarjev, minimalna pa 110.380 tolarjev (bruto). Računsko sodišče je Energetiki izdalo negativno mnenje. Zunanji dolg je prvič presegel mejo deset milijard dolarjev. Nasploh je bil avgust medijsko v znamenju težav semiške Iskre in težav pri uvajanju transakcijskih računov v NLB. SIB se je "kopala" v izgubah. Za revizijo računalniškega programa Sigma v NLB je bila izbrana družba Accenture. V NLB so obljubili, da bo informacijski sistem brezhibno deloval do konca letošnjega leta.

Septembar

Storitve je podražila Vega. Slovenske družbe so zamujale s plačili v

Foto: Primož Lavre

Ministrca za gospodarstvo Tea Petrin zeli odditi v diplomacijo. Bezi pred odgovornostjo?

Nada Klemenčič, nekdanja predsednica uprave Zavarovalnice Triglav, je utonila v pozabo. Zavarovalnica je na pragu lastninjenja, vodstvo je po vseh peripetijah prevzel "preverjen" človek – Jože Lenič iz Ropove liberalne demokracije.

povprečju 26 dni. Energetika je vložila še eno odškodninsko tožbo. Izvedeli smo, da je na Celjskem brez dela ostalo več kot 200 delavcev. Turistični delavci so bili s turistično sezono zadovoljni. V Ajdovščini so položili temeljni kamen za tovarno letal Pipistrel. Računsko sodišče je o izvršitvi lanskega proračuna izreklo mnenje s pridržkom. Brutozadolženost Slovenije se je povečala. Začelo se je govoriti o odstopu Marka Voljčiča, ki pa je dejal, da se bo o tem odločil sam. Kot strela z jasnega je bila novica, da bo v Alpini brez dela ostalo 227 delavcev, proizvodnja v Gorenji vasi in na Colu želi vodstvo prenesti v Romunijo in na Kitajsko. 21. septembra smo se odločili na referendumu o odpiralnem času prodajaln; državljani so trgovce podprli pri njihovih prizadevanjih, da bodo trgovine ob nedeljah in praznikih večinoma zaprte. V NLB so začeli s čiščenjem bilance banke SIB. Mercator je za kranjska Živila odšel pet milijard tolarjev. Krka je v Moskvi odprla svojo doslej največjo tovarno v tujini.

Oktober

Podjetje Klasje Celje je objavilo namero o odpustu 70 zaposlenih. Mesec je zaznamovala novica, da je Agencija za trg vrednostnih papirjev sprejela sklep o začetku postopka za odvzem licence predsedniku uprave Ljubljanske borze Drašku Veselinoviču in članu uprave borze Tomažu Rotarju, preganjali naj bi tudi nekatere borzne posrednike. Nadzorni svet NLB je prejel poročilo družbe Accenture o Sigmii, proti Telekomu je bila vložena ovadba zaradi vzpostavljanja monopolnega položaja. Borut Jamnik je postal novi predsednik uprave KAD. Veselinovič in Rotar sta poslala ugovor na odločbo agencije, najpomembnejša novica pa je bila z dne 29. oktobra, da je Marko Voljč zaradi težav v banki članom nadzornega sveta ponudil svoj odstop. Anton Rop je Voljčev odstop označil kot korak v smeri reševanja nastalega položaja v NLB. Slišali smo, da je Slovenija na lestvici globalne konkurenčnosti nazadovala za pet mest, cene novih stanovanj pa so se povečale za četrtno. Vlada kar ni odnehala z namero o graditvi vetrnih elektrarn, četudi jim strokovna javnost odločno nasprotuje.

November

Poslanec Franc Pukšič je državno tožilko Zdenko Cerar javno pozval, da uvede strokovni nadzor nad delom kranjskega okrožnega državnega tožilstva v primeru Elan. Spomnimo, da je bilo v Kranju zoper odgovorne v obdobju od leta 1990—1993 vloženi 29 neuspešnih kazenskih ovadb. Največ informacij v tem mesecu se je nanašalo na zaslišanje Jožeta Leniča pred senatom Agencije za zavarovalni nadzor. Ker je Jurij Gorišek, direktor agencije in vodja senata menil, da Lenič ne izpolnjuje

vseh pogojev za pridobitev licence, je odstopil z mesta predsednika senata. Vlada je na to mesto nemudoma imenovala novega človeka, Jože Lenič pa je 19. novembra zaslišanje uspešno prestopil in si pridobil licenco. Vodilno mesto v Zavarovalnici Triglav je zasedel v začetku decembra. V tem času je vnovič prišla na plan afera z dodeljevanjem dovolilnic slovenskim prevoznikom za prevoze v tujini, v kar je vpleteno tako ministrstvo za promet kot obe zbornici: GZS in Obrtna zbornica Slovenije. Ovdabe zaradi suma storitve kaznivih dejanj zoper posameznike iz teh ustanov so kriminalisti že vložili. Izvedeli smo še, da Anton Rop išče novega gospodarskega ministra, saj naj bi si Tea Petrin zaželela veleposlaniškega mesta na Nizozemskem. Pozneje smo slišali, da Petrinova ostaja gospodarska ministrica. Močno se je zapletalo tudi v Iskri Semič, kjer je celovska banka Hypo Alpe-Adria Bank na dražbi želela prodati delnice, ki jih je vzela kot poroštvo za odplačilo posojila. Sodišče je v zadnjem hipu preklicalo dražbo, agonija zaposlenih v tovarni se nadaljuje. Ustavno sodišče je začasno preprečilo odvzem dovoljenja Veselinoviču in Rotarju, kar je bilo v javnosti prezrto. Viator in Vektor je 29 odstotkov Systemske tehnike prodal družbi Steyr-Daimler-Puch. Nadzorniki SIB so predlagali sprejetje sklepa o začetku postopka redne likvidacije banke. V zelo uspešni družbi Intereuropa so začeli deliti odločbe o t. i. presežnih delavcih. Za začetek jih je prejelo 134 delavcev. Florjani Bohl je spodletela kandidatura za predsednico računskega sodišča.

December

Slovenske družbe so zamujale s

plačili v povprečju 29 dni. Sindikat kmetov je imel veliko pripomb na predlog novega dohodninskega zakona. Upravi NKBM in PBS sta ministrstvu za finance posredovali gradivo o povezovanju. Za 429 stanovanj stanovanjskega sklada se je potegovalo 1.641 kupcev, stanovanja so večinoma razdelili s posebnim računalniškim žrebom. Vlada je sprejela novo davčno zakonodajo. Izvedeli smo, da namerava kranjska Sava prevzeti Terme 3000 iz Moravskih Toplic. Novi predsednik NLB je postal Marjan Kramar, prej predsednik uprave Slovenske izvozne družbe. Na to mesto se bo zavihtel konec januarja, ko bo Marko Voljč odšel na eno od vodilnih mest v belgijsko banko KBC. Nadzorni svet Droge je predčasno odpoklical predsednika uprave Matjaža Čačoviča in njegovega namestnika Roberta Ferka ter člana uprave Nermina Salmana. Finančno ministrstvo je objavilo razpise za generalnega direktorja DURS, generalnega direktorja Urada za javna plačila in Urada za preprečevanje pranja denarja. Izvedeli smo še, da se je slovenski zunanjetrgovinski primanjkljaj skoraj podvojil. V novomeški družbi Novoteks Tkanina je z decembrom ostalo brez dela skoraj 60 zaposlenih. Brutozunanji dolg je bil po zadnjih objavljenih podatkih kar pet milijard evrov višji od deviznih rezerv. Pregled končajmo z lepšimi novicami. Po objavah agencij smo bili Slovenci za letošnje praznike na vseh koncih sveta, celo na Antarktiki, največ Slovencev pa je odpotovalo na hrvaško obalo. Veliko ljudi se je odločilo za obisk evropskih prestolnic in večjih mest, povpraševali pa so tudi po potovanjih v oddaljene kraje, na primer v Avstralijo in Ameriko.

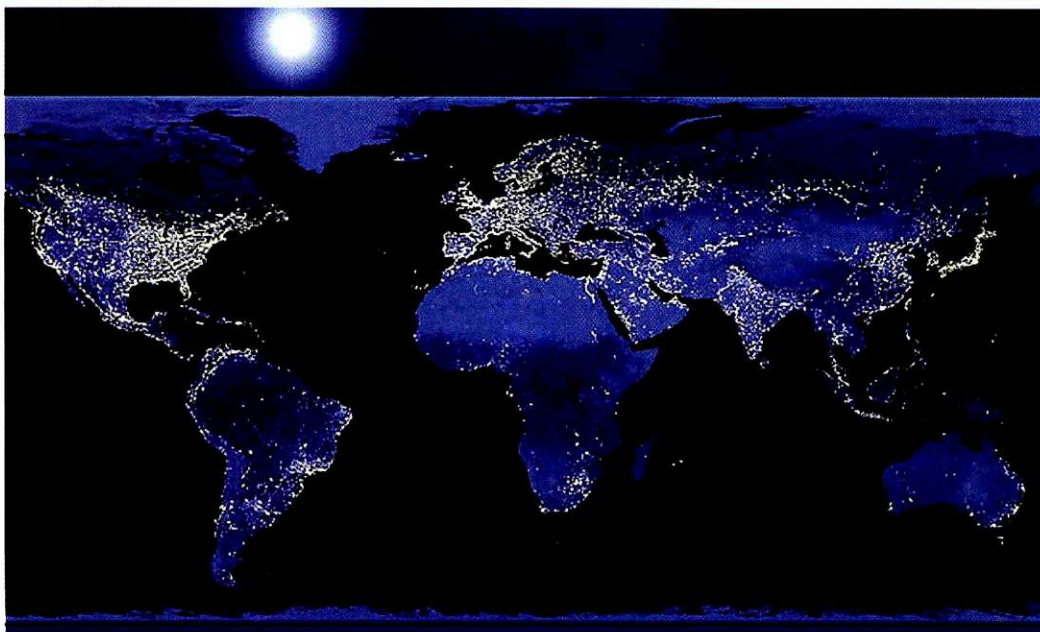
Vida Kocjan

Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo ADS
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slava Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Po dveh letih terorističnih napadov in številnih gospodarskih škandalov so ljudje po vsem svetu upali na umiritev razmer. Vendar je bilo tudi leto 2003 vse kaj drugega kot mirno.

Iztakajoče se leto se je začelo s stopnjevanjem napetosti v Perzijskem zalivu ob pričakovanju skorajšnjega koalicijskega napada na Irak. Potrošniki in podjetja so tretali pred morebitnimi posledicami, ki so se takrat zdele mnogo resnejše, kot se je izkazalo kasneje. Za-

Leto novih pretresov

radi strahu pred terorizmom, visokimi cenami nafte in vsesplošno gospodarsko krizo so potrošniki po vsem svetu manj kupovali in več varčevali za morebitne hujše čase. Zaradi tega se je poslovanje mnogih svetovnih podjetij, ki večinoma že pred tem ni bilo rožnato, še poslabšalo. V svetu so se začela vrstiti množična odpustanja in vse je kazalo, da bo svetovno gospodarstvo zabredlo v globoko krizo. Panika je zajela tudi mnoge borzne vlagatelje in tečaji delnic so v začetku leta strmo drsili navzdol tako na stari celini kot čez lužo.

Februarja je prišlo do razdora med ameriškim predsednikom Georgeom Bushem in dolgoletnim predsednikom ameriške osrednje banke Alanom Greenspanom (ki je prav tako republikanec). Greenspan je namreč kongres prepričeval, da ameriško gospodarstvo ne potrebuje obsežnega svežnja fiskalnih spodbud v obliki velikih davčnih olajšav na eni in povečanega državnega trošenja na drugi strani, kot si je zamislil Bush. Kljub temu je Bush kasneje aprila legendarnega 77-letnega Greenspana še enkrat predlagal za guvernerja, kar je ta tudi sprejel (to je že njegov peti mandat).

Vojna v Iraku

Devetindvajsetega marca se je začela že dolgo pred tem napovedovana vojna v Iraku. Zaradi velikih nesoglasij glede načina reševanja iraške-

ga vprašanja je med ZDA in Evropo zazijala precejšnja vrzel. Ameriški politiki sta med velikimi državami najglasneje nasprotovali Francija in Nemčija. Prišlo je do precejšnje ohladitve odnosov in v ZDA so se pojavljali bojkoti, predvsem francoskih izdelkov.

Kljub nenehnim žrtvam, ki jim v Iraku še zdaj ni videti konca, so se svetovni finančni trgi na začetek vojne odzvali z olajšanjem. Tečaji delnic so svignili kvišku. Z vidika borznih vlagateljev je bila namreč vojna, četudi se to sliši še tako kruto, boljša rešitev kot nadaljevanje negotovosti. Indeks delnic 30 najboljših velikih ameriških podjetij Dow Jones Industrial je samo v aprilu zrasel za 23,5 odstotka, indeks delnic tehnoloških podjetij Nasdaq pa kar za 46,2 odstotka. Rast delniških tečajev se je z manjšimi presledki nadaljevala vse do konca leta. Dow Jones je tako decembra po 18 mesecih prvič znova presegel mejo 10.000 točk. Ko je bil končno ujet nekdanji iraški predsednik Sadam Husein, so borzni trgi sprva močno svignili navzgor, nato pa so vrednosti delnic upadle na prejšnjo raven.

Električni mrki so zatemnili del ZDA in Kanade ter Italijo.

Gospodarske razmere po svetu

Hitro končana vojna v Iraku je oživitev dejansko prinesla tudi realnemu gospodarstvu in ne le finančnim trgov. Najbolj si je opomoglo ameriško gospodarstvo. To je po zadnjih podatkih v tretjem četrtletju iztekajočega se leta (podatkov za celo leto še ni) na letni ravni zrasklo kar za neverjetnih 8,2 odstotka. V celoti gledano napovedi resda kažejo, naj bi gospodarska rast v ZDA v celotnem letu 2003 znašala več kot 4 odstotke, kar pa je še vedno zelo veliko. Ameriška brezposelnost se je novembra po daljšem obdobju naraščanja znova znašala na najnižji ravni v zadnjih 33 mesecih in je znašala 5,9 odstotka.

V Evropi je bilo okrevanje mnogo bolj skromno kot v ZDA. Po napovedih Evropske centralne banke naj bi povprečna gospodarska rast v državah na valutnem območju evra v letu 2003 znašala le bornih 0,4 odstotka. Napovedi za prihodnje leto so nekoliko svetlejšje – gospodarska rast v evropskih državah, ki imajo za valuto evro, naj bi znašala 1,6 odstotka. Brezposelnost je v Evropi še vedno

na opazno višji ravni kot v ZDA in ni pričakovati, da bi se to kmalu spremenilo. Brezposelnost na evroobmočju je bila decembra 8,8-odstotna, v celotni EU pa 7,8-odstotna

Presenetljivo dobro se je odrezala Japonska, za katero se zdi, da se je morda vsaj delno izklopala iz krize, ki je trajala vse od konca osemdesetih. V tretjem četrtletju odhajajočega leta je japonska gospodarska rast na letni ravni znašala za Japonsko zelo visokih 1,4 odstotka. Na Kitajskem se je kljub sarsu tudi v letu 2003 nadaljevala zelo hitra rast gospodarstva – znašala naj bi vsaj 7 odstotkov. Poleg industrijskih podjetij, ki že dolgo ogromno vlagajo v to državo, so se Kitajske prvič resno lotili tudi največji svetovni finančni naložbeniki. Kitajsko so dolgo opazovali z nezaupanjem, sedaj pa je finančno vlaganje v tej državi postalo prava modna uspešnica, o kateri pišejo vsi najresnejši svetovni finančni

Ameriško gospodarstvo dosega izredno visoko rast.

časopisi. Prva velika javna ponudba delnic kitajske zavarovalnice China Life Insurance v vrednosti 3 milijarde dolarjev je bila razgrabljena v trenutku, saj je povpraševanje kar za sedemindvajsetkrat preseglo ponudbo.

Novi škandali

Že takoj na začetku leta so se začeli pojavljati novi škandali v nekaterih izmed največjih svetovnih podjetij. S tem se je samo nadaljeval niz korporativnih škandalov, ki se je začel v letu 2001 in močno razmahnil v letu 2002. Zaradi številnih ukrepov je bil precejšen del strokovne javnosti pričrčan, da bo v letu 2003 prišlo do pomiritve na tem področju. Vendar so se stvari razpletle povsem drugače. Zaradi rekordne izgube je bil že januarja prisiljen odstopiti predsednik največjega ameriškega medijskega podjetja AOL Time Warner (pod njego-

bru primoran odstopiti s položaja.

Junija je morala odstopiti tudi Martha Stewart, glavna menedžerka in ustanoviteljica podjetja Martha Stewart Living Omnimedia. Zvezne oblasti so jo namreč obtožile skrivanja dejstev in oviranja pri preiskavi, ki je bila sprožena v podjetju. Martha Stewart bo v prihajajočih dneh sedla na zatožno klop.

Konec julija je zvezno sodišče Sama Waksala, nekdanjega glavnega menedžerja podjetja ImClone, obsodilo na zaporno kazen sedmih let in treh mesecev zapor. Waksal je moral za rešetke zaradi trgovanja na podlagi notranjih informacij.

Septembra je newyorški tožilec vzajemni sklad Canary Capital Partners obtožil kaznivih dejanj pri trgovanju z delnicami. Ta škandal je občutila vsa gromozanska industrija vzajemnih skladov v Združenih dr-

dal tudi na stari celini. Bankrotiralo je namreč italijansko podjetje Parmalat, ki je največji evropski izdelovalec mlečnih izdelkov. Kam je izginilo 4, po najnovejših podatkih pa kar 8 milijard evrov, še ni znano. Vrednost družbe se je z 2,5 milijarde evrov znižala na 100 milijonov evrov in torej znaša le še 4 odstotke nekdanje vrednosti. Podjetje ima za 7 do 10 milijard evrov dolgov, za katere je že jasno, da jih ne bo zmoglo odplačati. Kolikor ne bo posredovala italijanska vlada (premier Berlusconi je že napovedal pomoč), se bo podjetje s 36.000 zaposlenimi dokončno sesulo. Lahko bi torej rekli, da gre za evropski Enron.

Električni mrki

Zaradi izredno visokih temperatur, ki so presušile evropske vodotoke, kar je močno znižalo proizvodnjo elektrike v hidrocentralah ob hkratni

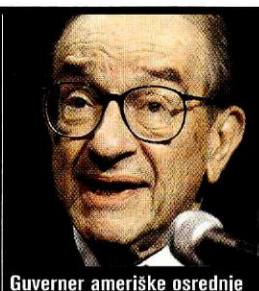
pad elektrike nosi distribucijsko podjetje iz Ohia FirstEnergy Corporation.

Med drugimi dogodki velja omeniti še imenovanje Francoza Jeana Claudea Tricheta za guvernerja Evropske centralne banke (ECB), ki je pred tem vodil Nizozemec Wim Duisenberg. Trichet je karizmatični nekdanji guverner francoske osrednje banke, ki se je moral pred imenovanjem braniti zaradi obtožb v zvezi z velikim škandalom glede velikanske izgube (30 milijard evrov) v banki Credit Lyonnais pred dobrimi desetimi leti. Guverner ECB je postal šele, ko je uspešno zavrnil vse obtožbe – v nasprotnem primeru bi namesito v Frankfurtu končal v zaporu.

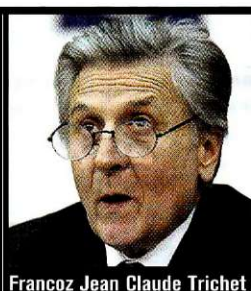
Kljub uspešni koalicijski zasedbi Iraka so cene nafte skoraj vse leto vztrajale na visokih nivojih. To je močan protiargument tistim, ki so bili prepričani, da so ZDA napadle

Kljub hitro končani vojni v Iraku in prijemu Sadama Huseina so cene nafte še vedno zelo visoke.

Guverner ameriške osrednje banke Alan Greenspan je dobil že peti mandat zapored.

Francoz Jean Claude Trichet je postal novi guverner Evropske centralne banke.

Epidemija sarsa ni ustavila izredno hitre rasti kitajskega gospodarstva.

vo okrilje spada vrsta različnih medijev in sorodnih dejavnosti, med njimi CNN). Mesec kasneje je iz istih razlogov odstopil še podpredsednik istega podjetja, sloviti Ted Turner (ustanovitelj TV-postaje CNN).

Februaria je prišlo do največje kraje številnih kreditnih kartic doslej. Računalniški heker je vdrl v varnostni sistem podjetja Data Processors International, ki vodi transakcije imetnikov kreditnih kartic. Premeteni heker je ukradel kar 8 milijonov kartičnih računov.

V maju je škandal izbruhnil celo v vrhu Newyorške borze. V javnost je namreč pricurljala informacija, da je predsednik uprave borze Richard Grasso kljub precejšnjemu upadu dobička v letu 2002 prejel 10 milijonov dolarjev plače. Avgusta je borza razkrila, da so celotne ugodnosti za predsednika uprave skupaj znašale kar 140 milijonov dolarjev. Grasso je bil zavoljo tega v septem-

zavah. Varčevanje v vzajemnih skladih je namreč v ZDA mnogo bolj razmahnjeno kot pri nas. Ameriški vzajemni skladi upravljajo več tisoč milijard (!) dolarjev premoženja in so najpomembnejši neposredni lastnik ameriških podjetij. Škandal je omajal zaupanje v njihovo poslovanje.

Oktober se je začel tudi proces proti predsedniku Denisu Kozlowskemu in finančnemu direktorju Marku Swartzu podjetja Tyco International. Pri tem naj spomnimo, da je bil bankrot korporacije Tyco eden največjih bankrotov v ZDA doslej. Kot zanimivost povejmo, da si je porota ogledala tudi direktorjevo izredno razkošno vilo na Sardiniji in skoraj nepredstavljivo potratno stanovanje na Manhattnu (v tem stanovanju je samo zavesa za prhanje v kopalnici, ki je pripadala sobarici, stala 1,5 milijona dolarjev).

V zadnjih dneh decembra je povsem nepričakovano izbruhnil škan-

zelo visoki porabi energije, se je več evropskih držav poleti srečalo s težavami pri preskrbi z električno energijo. Težave v veliki meri izhajajo tudi iz dejstva, da je bilo elektrike v Evropi dolga leta preveč, zato je bila tudi njena cena nizka. Zaradi tega nihče ni imel interesa graditi novih elektrarn. Vmes se je poraba elektrike povečevala in stare zmogljivosti so premajhne. Zato ne preseneča, da prihaja do pomanjkanja električne energije in da so njene cene poletele v nebo.

Največje težave so doletele Italijo, ki je že tradicionalno zelo odvisna od uvoza elektrike. Električni mrki so zajeli tako Rim in Milano kot tudi Trst.

Štirinajstega avgusta je velik električni mrk zatemnil 8 ameriških zveznih držav (tudi najpomembnejše finančno središče sveta New York) in del Kanade. Mrk je povzročil za več kot 6 milijard dolarjev škode. Državni organi so ugotovili, da največji delež krivde za ta izjemno razsežni iz-

Irak predvsem zato, da bi hitro znižale ceno črnega zlata. Cene zlata so na mednarodnih borzah dosegle rekordne vrednosti, saj so zrasle prek 400 dolarjev za unčo. Po drugi strani smo bili pričrčani tudi vztrajnemu trendu slabitve tečaja dolarja. Konec decembra je tako evro dosegel že rekordno vrednost, po kateri je bilo za en evro treba odšteti 1,25 dolarja. Močan evro slabi evropsko, šibak dolar pa krepi ameriško gospodarstvo. Evropski izvozni izdelki so, merjeno v dolarjih, dražji, kot so bili, ameriški izdelki pa se na evrskih trgih cenijo.

Napovedi za prihajajoče leto so po dolgem času resnično svetle. V letu 2004 naj bi vsa tri najpomembnejša gospodarstva na svetu dosegala razmeroma visoke stopnje rasti. Vendar je še vedno pričakovati, da bodo Združene države še naprej lokomotiva svetovnega gospodarstva, Evropa bo stopala nekje zadaj, medtem ko bo v Aziji slika v vsaki državi drugačna.

Denis Vengust

Na nacionalni televiziji se očitno čedalje bolj razrašča anarhija, saj se njenim vodilnim delavcem niti ne zdi vredno, da bi spoštovali zakonito sprejete sklepe sveta RTV. Nekateri vodilni novinarji nacionalke tudi zato vse glasneje opozarjajo, da je stanje na RTV Slovenija postalo nevzdržno.

hkrati nedopusten poziv k nespoštovanju sprejetih sklepov sveta. Po mnenju predlagateljev so namreč člani sveta (Kocijancič je eden izmed dnjih) svoje sklepe dolžni spoštovati, vodstvo pa izvajati, sicer bi lahko prišli v kaos in popolno anarhijo.

Kocijancič še v sedlu

A slednje očitno ni zmotilo preostalih članov sveta. Predlog, da bi glasovali o Kocijancičevi zaupnici, so zavrnili. To je bil tudi razlog, da so na koncu iz sveta protestno odstopili trije člani: Milan Dekleva in Rosvita Pesek kot predstavnika zaposlenih in Aleš Berger kot predstavnik Društva slovenskih pisateljev in Združenja

Anarhija na nacionalki

Na slednje je pri nedavni razpravi v Cankarjevem domu, na kateri so novinarji in vsi, ki so tako ali drugače povezani z novinarstvom v Sloveniji, razpravljali na temo Slovensko novinarstvo – katastrofa?, opozorila ena vodilnih novinark nacionalke in članica sveta RTV Slovenija Rosvita Pesek. Peskovo moti zlasti dejstvo, da je predsednik sveta RTV Slovenija oseba, ki je bila v devetdesetih letih predsednik politične stranke, kar po njenem mnenju postavlja pod vprašaj tudi politično neodvisnost nacionalke. "Postane politik res predstavnik civilne družbe, ne neha delovati v stranki? Pravno že morda, a tukaj gre za simbolne povezave, za vprašanje etike in morale," je dejala Peskova. V mislih je imela seveda Janeza Kocijanciča, ki je, tako je vsaj slišati, če-

dalje večji trn v peti nekaterim novinarjem, ki se zavedajo, da jim kot funkcionar, ki je v preteklem sistemu zasedal visoke položaje in bil po osamosvojitvi tudi predsednik ZL, jemlje kredibilnost in vzbuja dvom o nepristranosti njihovega poročanja.

Nespoštovanje lastnih sklepov

A slednje še ni vse. Poleg očitno čedalje večjih težav, ki jih ima nacionalka z dvomi o njeni objektivnosti, se velike težave pojavljajo tudi pri njenih vodilnih. Kot kaže, so se odločili, da jim ni treba spoštovati sklepov, ki jih izglasuje svet RTV. Najbolj kričoč dokaz tega je dejstvo, da je svet RTV na eni izmed svojih prejšnjih sej sprejel sklep, po katerem je osebam, ki so sodelovale v projektu Eutelsat (gre za pregrešno drag in po-

vsem zgrešen projekt oddajanja prek satelita), prepovedal zasedati vodilne in vodstvene položaje na nacionalki, generalni direktor Aleks Štakul pa je izvajanje tega sklepa kratkoma zadržal. Kot je dejal, je to storil zato, ker naj bi bil sklep v nasprotju z zakonom in slovensko ustavo. Slednje je povzročilo tako veliko razburjenje pri nekaterih članih sveta – Rosviti Pesek, Milanu Deklevi in Tomu Zalazniku –, da so na zadnji seji sveta zahtevali glasovanje o zaupnici predsedniku sveta Janezu Kocijanciču. Prav slednji je namreč Štakula v posebnem pismu pozval, naj izvajanje sklepa zadrži oziroma ga vrne v vnovično presojanje. Kot so opozorili vsi trije predlagatelji, je Kocijancičevo pismo pomenilo nedopusten pritisk na vodstvo RTV in

dramskih umetnikov Slovenije. Pri tem je Dekleva dejal, da odstopa zato, ker se njegove svobodne pobude vedno izničijo in ker se zato svoboda počasi spreminja v nesvoboda, česar se ne da več prenašati.

Očitno je torej, da bi novinarji, ki so tudi člani sveta nacionalke, Kocijanciča najraje odnesli skozi njena vrata. A to ni mogoče, saj jim to večina, med katerimi je veliko Kocijancičevih osebnih prijateljev, preprečuje. Upravičeno vprašanje, ki se pri tem postavlja, pa je, koliko članov sveta bo moralo še odstopiti in koliko lastnih sklepov bo ta svet še moral ignorirati, da bo spoznal, da človek, ki je zasedal visoke politične položaje, ne more biti predsednik sveta medija, ki se mu reče nacionalni. **Aleš Kocjan**

Predsednik sveta RTV Slovenija Janez Kocijancič, nekdanji predsednik združene liste, je še vedno trdnost v sedlu. Kako dolgo bo še buril duhove?

Rosvita Pesek dokazuje, da ni pogumna samo pred kamerami, ampak tudi za njimi. Tako pri razpravi o slovenskem novinarstvu v CD kot na seji sveta RTV se je odločno izrekla proti Kocijanciču, ki po njenem mnenju jemlje kredibilnost nacionalke.

Svet RTV Slovenija o zaupnici Kocijanciču ni glasoval, čeprav je ta Štakula pozval, naj ne spoštuje sklepov organa, ki ga vodi, zaradi česar so iz sveta protestno izstopili trije člani.

V zadnjih nekaj letih, ko je najemanje stanovanj postalo nekaj samoumevnega, so se v Sloveniji kot gobe po dežju razrasle nepremičninske agencije, ki pri oddaji stanovanj posredujejo med lastniki stanovanj in najemniki. Ker na trgu deluje tudi veliko agencij, ki pri privabljanju strank uporabljajo različne trike, predvidnost pri iskanju stanovanja nikakor ni odveč.

Izhod v sili

Kljub poplavi nepremičninskih agencij, ki so v zadnjih letih zrasle domala po vsej Sloveniji, še vedno velja, da je stanovanje najbolje iskati prek prijateljev, znancev ali sorodnikov, saj je to velikokrat najpreprostejše in najcenejše, žal pa ne vedno tudi najhitrejše početje. Ker večinoma stanovanje človek nujno potrebuje, mu ne preostane drugega, kot da se obrne na katero izmed nepremičninskih agencij. Slednjih ta čas na trgu ne primanjkuje, po načinu delovanja pa bi jih lahko razdelili v tri vrste. V prvo vrsto sodijo agencije, ki jim ob vpisu vplačate določeno vsoto (ta čas se cene gibljejo okoli 15.000 tolarjev), agencija pa vam zato en mesec posreduje telefonske številke lastnikov, ki oddajajo stanovanja. Težava pri tej vrsti agencij lahko nastane, če agencija svojega dela ne vzame preveč resno in ima zato na voljo za posredovanje le malo števil, zaradi česar se vam lahko iskanje stanovanja časovno zelo zavleče.

Pri drugi vrsti agencij je postopek po izkušnjah avtorja tega članka hitrejši, vendar zato tudi nekoliko dražji. Tako navadno pri teh agencijah ob vpisu vplačate simbolično vsoto (2.000 do 3.000 tolarjev, pri nekaterih pa nič), delavci agencije pa vas nato vodijo na ogled stanovanj, ki so na voljo. Seveda morate vsak ogled plačati (cene so zelo različne, od 5.000 do 10.000), zaradi česar vas

utegne iskanje stanovanja na koncu precej stati. V tem primeru namreč agencija nima pretiranega interesa, da bi vzeli že prvo stanovanje, ki ga vidite (več ogledov, več denarja), zato ni nujno, da vas vedno pelje v najboljša stanovanja. Ponavadi vam najprej pokažejo najslabša, boljša pa pridejo na vrsto šele na koncu.

Še najzanesljivejši in hiter, a na žalost tudi najdražji način (kar pa niti ni nujno), da najdete stanovanje, je način, ki ga prakticira tretja vrsta agencij. Tem agencijam na začetku plačate določeno vsoto (približno enomesečno najemnino), delavci agencije pa vas nato vodijo na ogled stanovanj. Če si stanovanje po določenem številu ogledanih izbere, si agencija obdrži znesek, ki ste ji ga vplačali na začetku, drugače pa vam ga po določenemu številu ogledov

skoraj v celoti vrne (koliko vrne, je odvisno od pogodbe, ki jo z njo sklenete). Takšen način se je po izkušnjah avtorja tega članka izkazal kot najzanesljivejši, in sicer predvsem zato, ker se večina agencij zaradi vplačanega zneska, ki ga dobi, če stanovanje vzamete, zares potruji, da vam stanovanje priskrbi.

Varujte se zlorab

Seveda morate vedno, kadar imate opravka z agencijami, zelo paziti, kakšne pogodbe in s kom jih sklepate. Poleg tega, da natančno preverite, kakšno pogodbo podpisujete (kaj hitro se vam namreč lahko zgodi, da zaradi kakšnega "hakejca" v pogodbi ostanete brez denarja in brez stanovanja), je tudi zelo pomembno, da se prepričate, s kakšno agencijo imate opravka. Če

ima agencija prostore na nekem zanikrnem podstrešju, če ima v pisarni samo en računalnik in telefon ter samo enega zaposlenega, potem verjetno ne gre za resno agencijo – vprašanje je, ali ima sploh vsa potrebna dovoljenja za delovanje – če pa je zaposlenih več, če ima zglede urejene prostore in prijazno ter prizadevno osebje, potem ne morete veliko zgrešiti. A kljub temu niti pri teh agencijah predvidnost ni odveč, saj tu in tam preberemo kakšno zgodbo, ko so iskalce stanovanj "naplahtale" na trgu uveljavljene in priznane nepremičninske agencije. Skratka, če že morate iskati stanovanje prek agencij, potem to počnite previdno. **Aleš Kocjan**

Stanovanje je najbolje iskati prek prijateljev, znancev in sorodnikov, v skrajnem primeru pa prek številnih nepremičninskih agencij, a previdno.

Če agencija deluje na kakšnem zanikrnem podstrešju, ima en telefon, en računalnik in enega zaposlenega, potem je njena zanesljivost nekoliko vprašljiva.

Če ne verjamate, vprašajte tiste, ki uporabljajo vlak za svoje prevoze in ki se vozijo poltretjo uro od Maribora do Ljubljane in še enkrat toliko do Kopra.

Ministrstvo za promet je pred časom pod geslom "hitrost ubija" pripravilo akcijo, s katero je opozarjalo javnost na varnost v cestnem prometu. Očitno je ministrstvo pričarano, da je hitrost železniškega potniškega prometa prav tako nevarna. Vsega hudega navajeni potniki navadno obtožujejo kar železnice, dejstvo pa je, da je program razvoja železniškega prometa ostal mrtva črka na papirju, za kar je odgovorna vlada, ki je železnice zapostavila,

vrsta vlaka	čas	tir
SEZAWA	14.43	6
TRANS	15.01	7
ANIK	15.04	6
MV	15.18	6
MV	15.25	5

Počasnost ubija

ogromno sredstev usmerila v avtocestno mrežo in s tem povzročila neuravnotežen razvoj prometa.

Čigava korist?

Vprašajmo se, od česa imajo več koristi državljani, predvsem manj mobilne skupine (šolarji, dijaki in študentje, upokojnenci, invalidi) – od hitrih avtocest, po katerih lahko lastniki dragih in hitrih osebnih avtomobilov še hitreje pridejo na morje za konec tedna, ali od razvejene, usklajene in delujoče mreže javnega prevoza.

V EU so že pred časom ugotovili, da je onesnaževanje okolja mogoče zmanjšati le s preusmeritvijo prometa s cest na železnice in z zagotavljanjem konkurenčnosti le-teh. Dr. Peter Verlič, mednarodno priznani strokovnjak za železniško infrastrukturo, pred časom direktor Prometnega inštituta Ljubljana in državni sekretar za prometno politiko, sedaj pa poklicni član sveta delavcev SZ, poudarja, da oblast zapostavlja vlaganja v železniško infrastrukturo, saj je letos npr. zagotovila le 13 odstotkov sredstev, predvidenih za njeno vzdrževanje. Dejansko so Slovenske železnice dvajset let za Evropo. Zaradi reguliranja cen so

se morale zadolževati za obnovo, za posodobitve pa ni bilo denarja. Verlič očita oblasti, da v dobrem desetletju ni bil sposobna izdelati usklajene prometne politike. Obeta se nam sicer odličnen avtocestni križ, po katerem bo drvel čedalje intenzivnejši težki tovorni promet, medtem ko bodo železniški tokovi obšli Slovenijo (čeprav imamo razvojne možnosti v 5. in 10. koridorju). Možnosti preusmeritve tovornega prometa na železnice so majhne, kar bo močno vplivalo na okolje. Ob stroških za avtoceste pa zmanjkuje denarja tudi za lokalne ceste, katerih stanje je ponekod katastrofalno. Naraščanje cestnega prometa je po oceni vladnega Urada za makroekonomske analize

in razvoj eden pglavitnih vzrokov za povečanje onesnaževanja. Zdaj presegamo kvote kjotskega protokola, ki smo jih sami sprejeli. Grajala nas je tudi Evropska agencija za okolje, čeprav so se že našli izgovori, da je bila sodba izrečena na podlagi zastarelih podatkov iz let 1990—1996.

Kronične težave železnic

Dejstvo je, da komaj 20 odstotkov potnikov uporablja javni promet in 5 odstotkov železnice. Od 1991 se je število potnikov prepolovilo, tovorni promet pa se povečuje. Pomanjkanje načrtovanja je razvidno tudi iz dejstva, da vlaki in avtobusi konkurirajo na istih progah, namesto da bi se dopolnjevali. Javni železniški pro-

met je v javnem interesu in glede na okoljske posledice najbolj sprejemljiv, kar poudarja bela knjiga EU iz 2001. Direktive EU zahtevajo računovodsko ločitev infrastrukture in prometa, omogočanje stabilnega financiranja, da bodo železnice lahko preživele na trgu, in prost dostop do infrastrukture. Oblika organiziranja železniških podjetij je prepuščena posameznim državam. Tako so se v Nemčiji in Avstriji usmerili v ustvarjanje močnega holdinga, pri čemer Avstrija nekoliko zaostaja za svojo sosedo. V Veliki Britaniji so se nasprotno odločili za popolno privatizacijo, sistem pa je razpadel; država je morala povečati vlaganja v infrastrukturo, ker je dobiček sel v žep del-

Minister za promet Jakob Presečnik še naprej obljublja podporo železnicam, sredstva pa usmerja v graditev avtocest.

Slovenskim železnicam ni mogoče očitati vseh napak, saj jim država ni omogočila pravega razvoja.

ničarjem, ne pa v razvoj in varnost. Zato se pojavljajo pobude za vnovično nacionalizacijo. Danska je dala možnost tujim operaterjem, infrastrukturo pa je obdržala v svojih rokah.

Vlada naj omogoči razvoj

SŽ nečesto živeti od proračuna, ampak želijo ustvariti možnosti za kakovostno ponudbo, za kar doseganje vlade niso imele posluha. Prometni minister je deklarativen, a proračunski denar dobivajo predvsem avtoceste. Obstajajo zakonske podlage, ki govorijo o usklajenem razvoju prometa, vendar na ministrstvu ni volje, da bi to uresničili. Okostje prometa mora biti železnica. Subvencioniranje železnic je odvisno od števila potnikov, medtem ko avtobusi dobijo subven-

Dr. Peter Verlič
poudarja pomembnost
skladnega razvoja prometa.

Foto: Danč Kostrič

cijo na prevožen kilometer. Rešitev bi predstavljala enotna vozovnica, kot jo imajo v Evropi. Vstop v EU je lahko priložnost, saj nas čaka interoperabilnost, t. j. povezljivost različnih sistemov električne napetosti in različnih varnostnih naprav. Z uresničevanjem tega projekta bo mogoče z našo lokomotivo peljati po vsej Evropi. Nevarnost je v tem, da vstopamo nepripravljeni; imamo namreč zastarel voznik park, zato je verjetnejše, da bodo tuji operaterji vozili po naših progah. Železnice so prihodnost EU, ker so letališča zasedena, mesta pa natrpana z avtomobili. Železnice imajo največjo avtomatizacijo, kar zagotavlja največjo stopnjo varnosti.

Sindikata nasprotuje privatizaciji železnic: dobri posli bi prinesli dobiček posameznikom, izgube v potniškem prometu pa bi krili davkoplačevalci. Tovorni promet ima znotraj EU več možnosti in bi se lahko privatiziral.

Kot je opozoril Verlič, je železniška mreža nezadostna (Koroška in Kočevska regija sta popolnoma izločeni), potovanja so dolgotrajna, po-

sodobitev (Siemensovi vlaki, t. i. pendolino) nezadosten ukrep, ker zaradi zastarelih prog vlaki ne morejo voziti bistveno hitreje. Prevoz koles je omejen na razmeroma majhno število vlakov, to pa ima svoj pomen, saj se pogosto poudarja turizem, prav z urejenim prevozom koles bi lahko uveljavljali ekološki kolesarski turizem v pomladnih in poletnih mesecih. V tujini (Italija) dobi potnik, če ima vlak zamudo, kupon, s katerim je upravičen do (delnega) povračila cene vozovnice. Pri nas tega ni, zamude vlakov pa so že skoraj pregovorne. O neložnem, kontraproduktivnem ravnanju ob italijanski ponudbi sofinanciranja povezave med Koprom in Trstom pa ni vredno izgubljati besed. Poslanec Jože Tanko (SDS, katere član je tudi dr. Verlič) je že konec oktobra opozoril na nevarnost izpada 5. tira iz prednostnih projektov EU in na neuresničitev nacionalnega programa, ki bi moral biti končan že leta 2000.

Konkretni predlogi

Septembra letos je v Ljubljani potekal posvet z naslovom Razvoj evropskih železnic po reorganizacijskih spremembah, ki ga je organiziral svet delavcev SŽ. Na njem je dr. Leo Šešerko predlagal konkretne rešitve, ki bi izboljšale položaj železnic, pripomogle k bolj uravnoteženemu prometu in bile sprejemljive za okolje. Med te sodijo izenačitve različnih oblik prometa z vključitvijo eksternih stroškov (rušenje cest, nesreče, škoda na zdravju in okolju) v ceno uporabnikov, cestnine na težke tovornjake in porazdelitev denarja od le-teh v razmerju 50:50 med avtoceste in železnice, odpravo cestnin za osebna vozila, odpravo prikritih subvencij težkega prometa in vključitev eksternih stroškov. V naši državi bi bil cilj vzpostaviti holding, ki bi zagotovil preusmeritev težkega prometa na železnice v večinski državni lasti, zavaroval delovna mesta železničarjev, ohranil sonaravni promet oseb in povezanost slovenskih središč.

Šele ko bo vlada dejansko omogočila samostojnost železnic, namesto da usmerja večino sredstev v avtoceste, bomo tudi potniki deležni kakovostnih javnih železniških prevozov. In kar je še pomembnejše, dihali bomo tudi čistejši zrak.

Mitja Volčanšek

zasavske glose

Sto

Spremljanje sej občinskih svetov v Zagorju ob Savi in v Trbovljah velja v javnosti za dolgočasno opravilo, polno zehanja.

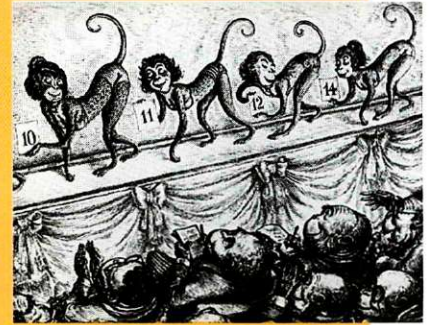
Natanko tako sem zapisal 8. novembra leta 2001 v prvi zasavski glosi. Od takrat se je marsikaj spremenilo. Spremljanje sej občinskih svetov v Trbovljah in Hrastniku je v zadnjem letu, po zadnjih občinskih volitvah, vse prej kot dolgočasno. V Trbovljah je v tem času oblast prevzela SNS z ekipo Bogdana Baroviča. Za njeno protitež pa skrbi predvsem svetnik LDS Zoran Gračner, za katerega je več kot očitno, da se še vedno ni sprijaznil z bolečim porazom na zadnjih lokalnih volitvah v Trbovljah. V tem smislu potekajo tudi skoraj vse njegove dolgovozne, čustvene, jokave in dostikrat nepovezane razprave na sejah občinskega sveta. Verjamem, da Trboveljčani, ki seje občinskega sveta lahko spremljajo doma prek TV-zaslonov, dostikrat ne vedo, kaj je želel povedati ali novi občinski metli očitati.

Omenil sem Bogdana Baroviča. Vidi se, da mu kritike opozicijskih svetnikov sežejo globoko v srce. Na srečo ima "svojo (???)!" občinsko spletno stran, kjer se lahko na dolgo užaljeno razpiše, ko mu opozicija kaj očita in občanom pojasnjuje, kako je on dober in kako so drugi slabi pa lažnivci (no, roko na srce, dostikrat tudi so) in ne vem kaj vse še. Mimogrede, na tej občinski spletni strani (ki je boljša od zagorske) sem nedavno zasledil tudi zapise nekaterih športnih dogodkov iz Zagorja in Litije. Le kako to, da Trboveljčani na tej spletni strani objavljajo izide, ki jih dosegajo zagorski in litijski športniki, sem se vprašal. Že po nekaj prebranih vrsticah pa ugotovil, da so objavili kar moje avtorske prispevke, ki jih pišem za lokalni časopis Zasavc, za televizijo ETV in za zasavski spletni časopis. Seveda brez mojega dovoljenja in brez podpisa na koncu prispevka.

V Hrastniku za zanimivost sej občinskega sveta že nekaj let skrbita Sanja Logar Bočko iz SDS in njen strankarski kolega Samo Kreže. Seveda pa se strinjate, da boj dveh proti vsem drugim ni drugega kot brezupen boj z glasovalnim strojem.

V Zagorju, kjer je LDS še vedno trdno na oblasti, so seje večinoma še vedno zehajoče. Pa vendarle ne več tako kot pred leti. Po zadnjih volitvah se je pojavilo nekaj novih svetnikov, ki občasno vendarle županu Matjažu Švaganu in občinskim službam postavijo kakšno vprašanje. Tudi sama LDS se ne zdi več tako enotna kot še nedavno. Le da za zdaj na sejah nekateri eldesovci mrmrajo sebi v brk, javno pa se še ne upajo izpostavljati. Že vedo zakaj! No, prej omenjeni Matjaž Švagan, ki v Zagorju ta čas praznuje 4.000 (štiri tisoč) dni županovanja, je bil v zasavskih glosah daleč največkrat omenjena oseba. Verjamem, da s pojavljanjem v njih ni bil najbolj zadovoljen. Navajen je namreč, da o njem pišejo in poročajo vedno v presežnikih. A kaj čem, če mnogih, ki jih drugi vidijo, sam ne opazim oziroma opazim pri njem tudi mnoge tiste "superlative", ki mu jih ne morem šteti v dobro. Pa sem o njih že tolikokrat pisal, da se pri jubilejni, stoti, zasavski glosi ne bom ponavljal. Glede na to, da je trdno na oblasti, da ga imajo (to je več kot očitno) zagorski volivci radi, da si ga za župana želijo Litijani, Trboveljčani in Hrastničani, je povsem normalno, da bo tudi v naslednjih stotih moj pogosti gost. Pa srečno!

Igor Gošte

Leto 2003 eno najtoplejših

Leto 2003 je bilo po podatkih Svetovne hidrometeorološke organizacije (WMO) eno izmed najtoplejših v zadnjem stoletju in pol. Povprečne

temperature so bile 0,45 stopinje Celzija višje od običajnih. Za najtoplejše leto sicer velja 1998, ko so bile povprečne temperature 0,55 stopinje Celzija višje od običajnih. Tri najtoplejša leta, odkar so leta 1861 začeli beležiti temperature, so bila vsa v zadnjih šestih letih, ritem zviševanja temperatur pa se povečuje. Poletje leta 2003 v Evropi so zaznamovale izredno visoke temperature, ki so presegle 40 stopinj Celzija. Alpski ledeniki so se tajali hitreje in gozdni požari so uničili gozdove v mnogih državah. Vročinski val je maja in junija prizadel tudi Indijo in Pakistan, kjer je zaradi visokih temperatur, ki so presegle 50 stopinj Celzija, umrlo 1.500 ljudi. Zahod ZDA je prizadela suša, gozdni požari v Kaliforniji pa so oktobra uničili 30.000 hektarjev površin. Na

južni polobli, v Avstraliji, so septembra zabeležili rekordno temperaturo 43,1 stopinje Celzija. V drugih delih sveta pa so bile tudi ekstremne zimske temperature. Januarske temperature v severovzhodni Rusiji so dosegle minus 45 stopinj Celzija.

Smrt Diane še ni dorečena

Pariški državni tožilec se je pritožil na odločitev sodišča, ki je 28. novembra oprostilo tri fotografije, ki so v noči na 31. avgust 1997, ko je princesa Diana umrla v prometni nesreči, naredili njene posnetke in posnetke njenega spremljevalca Dodija al Fajeda. Tožilstvo je za fotografije, ki so bili obtoženi kršenja zasebnosti, zahtevalo pogojno kazen, odločitev tožilstva pa pomeni, da bodo morali Jacques Langevin, Christian Martinez in Fabrice Chassery znova stopiti pred sodišče in se zagovarjati zaradi obtožb kršenja zasebnosti pokojne valižanske princese in njenega prijatelja. Trije fotografi so Dianino in njenega spremljevalca fotografirali v razbitinah njunega avtomobila v Parizu, vendar slik niso nikoli objavili. Tožbo je sprožil oče Dodija al Fajeda, poslovnež Mohamed al Fajed, medtem ko Dianini sorodniki vanjo niso bili vpleteni. Kot je konec novembra presodilo sodišče, razbitine avtomobila na javni cesti niso zaseb-

no območje, poleg tega pa sta Diana in al Fajed, ko sta zapuščala hotel Ritz, vedela, da ju bodo fotografirali. Vrhovno sodišče v Franciji je že lani aprila omenjene tri fotografije in še šest drugih oprostilo krivde za umor Diane in al Fajeda. Fotografi so 31. avgusta 1997 sledili vozilu, v katerem sta bila princesa in njen spremljevalec, v upanju, da bodo lahko posneli njune fotografije, ko se je zgodila nesreča. V petletni preiskavi so ugotovili, da je nesrečo povzročil al

Fajedov voznik Henri Paul, ki je izgubil oblast nad vozilom. Voznik, ki je v nesreči prav tako umrl, je vozil precej prehitro, poleg tega pa je bil pod vplivom alkohola in mamil.

Najbolj čisti Britanci

Nemška družba GfK iz Nürnberga, ki se ukvarja s tržnimi raziskavami, je v nedavno opravljeni raziskavi ugotovila, da med Evropejci največ denarja za osebno higieno porabijo prebivalci Velike Britanije. Pokazalo se je, da Britanci zapravijo največ denarja za nakup mil, šamponov, zobnih past in podobnih izdelkov za osebno higieno. Lani je povprečen Britanec za to porabil 67 evrov, kar je dvakrat več kot Italijani (32 evrov), sledijo Danci (61), Nemci (52), Francozi (50) in Španci (35 evrov). Strokovnjaki poudarjajo, da te številke ne kažejo povsem natančne slike, saj je milo v Veliki Britaniji dražje kot drugje po Evropi.

Prepovedano pletenje

Oblasti v indijski zvezni državi Utar Pradeš so tamkajšnjim učite-

ljem prepovedale pletenje med poukom in jih opozorile, naj učencem raje posvetijo več časa. Ugotovili so namreč, da se učitelji in profesorji v osnovnih oziroma srednjih šolah čedalje pogosteje raje kot svojim učencem posvečajo pletilkam, zato so jim med poukom prepovedali ta hobi. Ta ukrep je sicer začel veljati že novembra, a učitelji ne popustijo in trdijo, da jim pletenje pomaga, da so bolj zbrani pri svojem delu.

Znamenita dvorana

Zagrebska koncertna dvorana Vatroslav Lisinski je konec decembra "praznovala" 30-letnico delovanja. Ravnatelj dvorane Lovro Lisčić je spomnil, da so dvorano odprli 29. decembra 1973 in da se je z njo spremenilo glasbeno življenje Zagreba. Dodal je, da je dvorano v minulih treh desetletjih obiskalo deset milijonov poslušalcev, da je bilo v njej okrog 10.000 koncertov in drugih prireditev. Osrednji dogodek ob obletnici je bil slavnostni koncert Zagrebske filharmonije pod dirigentskim vodstvom Pavleta Dešpalja. Kot solista sta nastopila mezzosopranistka Renata Pokupić in pianist Goran Filipovec, na sporedu pa so bila ista dela kot na prvem slavnostnem kon-

certu 29. decembra 1973. V celotni proslavi obletnice dvorane je sodelovalo okrog 400 umetnikov.

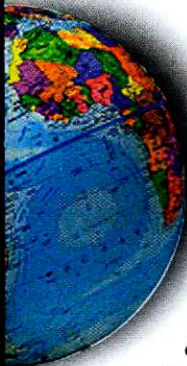
Nagrada za fotografijo

S fotografijo o odisejdi nekega mladeniča iz Hondurasa je ameriški fotograf Don Bartletti zmagal na mednarodnem fotografskem tekmovanju organizacije UNICEF. Zmagovalna fotografija prikazuje mladeniča na

Brez televizije

Nekaj italijanskih kulturnih organizacij je pozvalo Italijane, naj izključijo televizijske sprejemnike in se obrnejo k bogati italijanski kulturni dediščini. Pri tem so ponudile cenejše vstopnice tistim, ki bodo prišli v muzej ali v gledališče in bodo s seboj prinesli svoje daljinske upravljalnike. Pri tem poudarjajo, da ne želijo kritizirati televizijskega programa, želijo le, da bi ljudje došli, da so na svetu tudi druge stvari. Skrb zbujačo je dejstvo, da je televizija za številne Italijane postala edini vir informacij in edini vir zabave. Po vsej Italiji, od Alp na severu pa do Sicilije na jugu, številne restavracije, muzeji, knjižarne in gledališča Italijanom ponujajo popuste od 20 do 40 odstotkov, če bi s sabo prinesli daljinski upravljalnik.

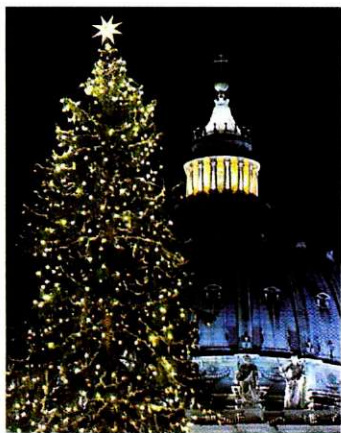

strehi tovornega vlaka pri poskusu, da bi ilegalno dopotoval v ZDA. Slika je simbol za zapuščene otroke, ki obupano iščejo svoje starše. Tisoč zapuščenih otrok in mladostnikov iz Latinske Amerike vsako leto poskuša priti k svojim staršem v ZDA. Drugo mesto je pripadlo Britanki Felicii Webb za posnetek otrok v gmotnem izobilju. Fotografirala je debelušnega Jonathana (14) in njegovo sestro Yomaro (9) pri obedu v neki restavraciji s hitro prehrano v ameriški zvezni državi Texas. UNICEF je nagrado podelil četrtič. Odlikovane so bile fotografije visoke umetniške vrednosti, ki še posebno poudarjeno ilustrirajo življenjske okoliščine otrok in njihovo osebnost.

Božično drevesce

V londonski galeriji Tate Britain je razstavljeno ogoljeno božično drevesce, okrašeno s 500 rožnimi vencmi, delo umetnika Marka Wallingerja. Drevesce je izdelano iz jesena, lesa, ki ga uporabljajo za izdelavo križa, na katerem je razpet Kristus. Delo simbolizira smrt, vnovično rojstvo in obred. Galerija naroča lastna božična drevesca od leta 1987. V prejšnjih letih so svoja božična drevesca razstavljali tudi Tracey Emin, Michael Landy in Julian Opie. Po Wallingerjevi zamisli dišeči rožni venci spodbujajo k meditativni molitvi. Drevesce bo razstavljeno v rotundi galerije Tate Britain do 6. januarja.

Zaplenili starine

Turška policija je v neki hiši na obali Bosporja odkrila 363 redkih starin iz romanskega, bizantinskega in hetitskega obdobja. Pri tem je prišla nekega turškega tihotapca, ki je dragocene predmete nameraval nezakonito pretihotapiti v tujino. Med zaplenjenimi predmeti so štiri zlate krone, zlat pas, meči, noži in kovanci. Predmetov je toliko, da bi lahko odprli muzej.

Prepad naraščča

Svetovna zdravstvena organizacija ugotavlja, da se prepada med bogatimi in revnimi državami glede zdravstvenega varstva povečuje. V državah v razvoju je leta 2002 največ ljudi umrlo zaradi bolezni srca, aidsa in tuberkuloze. Pričakovana starost v nekaterih državah je čedalje nižja, aids pa se širi in dobiva epidemične razsežnosti. V Vzhodni Evropi, predvsem v državah na območju nekdanje Sovjetske zveze, se je pričakovana starost med letoma 1980 in 2002 pri

moških znižala za 4,2 leta, pri ženskah pa za 1,6 leta. Umrljivost odraslih moških v državah Vzhodne Evrope je že preseгла stopnjo umrljivosti v obeh Amerikah, Aziji in državah vzhodnega dela Sredozemlja. Kot glavna vzroka za to so bolezni srca in ožilja, alkoholizem in poškodbe, aids pa se najhitreje širi v Evropi, kjer se bo ta trend najverjetneje še povečal.

Jajčne oznake

Tradicionalna poljska jajca nepravilnih oblik se ne bodo več mogla pojavljati na mizah poljskih uporabnikov, ko bodo v tej državi začela veljati stroga pravila Evropske zveze. Ta namreč strogo določajo, katere kategorije jajc so dovoljene v državah članicah. Med drugim predpisi EZ določajo, da morajo jajca znesti kokoši,

Poživitev ulic

Za novoletne praznike se je v ruski prestolnici petsto voznikov trolejbusov preobleklo v oblačila dedka Mraza in Sneguljčice. Tako opremljeni vozniki vozijo po središču Moskve od 28. decembra do 2. januarja. Oblačila so jim sešili v nekem moskovskem podjetju. Dedki Mrazi so oblečeni v rdeče plašče, obrobljene z belim krznom, Sneguljčice pa v modre obleke. Poleg tega so v ruski prestolnici sto trolejbusov, sto avtobusov in petdeset tramvajev okrasili s čestitkami za novo leto.

pomembna pa je tudi velikost jajc, saj zveza opredeljuje štiri kategorije jajc glede na težo in obseg. V kategorijo izredno velikih jajc (XL) bodo spadala jajca, teža od 73 gramov, z obsegom nad šest centimetrov. Sledili bosta kategoriji velikih (L) in srednje velikih jajc (M), jajca z oznako S, torej majhna, pa bodo tista, ki bodo lažja od 53 gramov in katerih obseg bo manjši od pet, a večji od 4,5 centimetra.

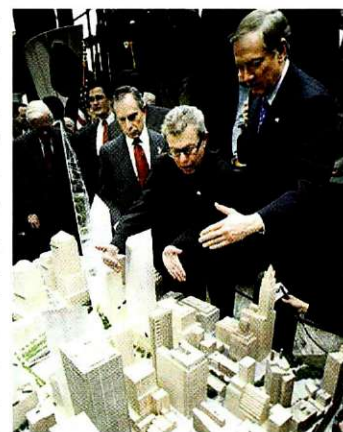
Prijubljeno ime

Kljub aretaciji nekdanjega iraškega diktatorja Sadama Huseina je to ime še vedno zelo priljubljeno med muslimanskimi prebivalci na jugu Tajske in ga starši še vedno dajejo svojim otrokom. Po njihovem mnenju je Sadam Husein osebnost, ki je nekje med junakom in tiranom, člani združenja pa so se odločili, da si ga bodo zapomnili po dobrih stvareh. Eden od načinov, kako to storiti, je, da svojim otrokom dajejo ime Sadam. Čeprav so o aretaciji nekdanjega iraškega voditelja množično poročali tudi mediji na Tajskem, so mnogi tamkajšnji prebivalci podvomili o njej in menili, da gre za del ameriške propagande.

Najvišji stolp

Stolp svobode, ki ga bodo postavili na prostoru nekdanjega Svetovnega trgovinskega centra (WTC) v New Yorku, bo najvišje poslopje na svetu, visoko pa bo skoraj 610 metrov. S končno podobo stolpa, ki bo zamenjal stolpa dvojčka, uniče-

na v terorističnem napadu 11. septembra 2001, je javnost seznanil republikanski guverner države New York George Pataki. Američan David Childs je avtor projekta za stolp, v katerem bo del prostora namenjen uradam. Nikomur pa ne bo treba delati višje od 70. nadstropja, ki bo na višini 335 metrov. Pod vnozjem poslopja bo nenaseljen prostor, ki ga je projektiral ameriški arhitekt Daniel Libeskind, segal bo 206 metrov v globino, kar bo zgradbi dalo višino 541,3 metra oziroma 1776 čevljev - v spomin na ameriško dek-

laracijo o neodvisnosti, ki so jo razglasili leta 1776. Vrh bo skupno z antenami segal 609,6 metra (2000 čevljev) visoko. Najvišji stolp na svetu so oktobra letos odprli na Tajvanu, visok je 508 metrov in ima sto nadstropij. Ta nebotičnik v Taipeiu bodo za javnost uradno odprli šele prihodnje leto. Stolpa dvojčka WTC sta bila visoka 410 metrov.

Prednovoletne ugodnosti

Ker je knjiga čudovito darilo, vam v decembru ponujamo naše knjige po ugodnih cenah:

Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	5.500 SIT
Pučnik: Iz arhivov slovenske politične policije	3.000 SIT
Janša: Okopi	1.800 SIT
Janša: Premiki	1.800 SIT
Zver: 100 let socialdemokracije	1.500 SIT
Kuntner: Mati Slovenija	1.500 SIT

Ugodnosti za vse, ki se boste v mesecu decembru naročili na našo revijo najmanj za eno leto:

Decembrske nagrade za nove naročnike revije DEMOKRACIJA

●
Prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno.

●
Brezplačno prejmete majico Demokracija.

●
Sodelujete v žrebanju za eno od knjig iz prodaje naše založbe (vsak teden bomo izžrebali tri nagrajence).

LETNA NAROČNINA NA REVIJO DEMOKRACIJA JE LAHKO TUDI DARILO

Če naročite Demokracijo kot darilo svojim bližnjim, vam priznamo vse ugodnosti, namenjene novim naročnikom. Naročnino lahko poravnate v enkratnem znesku, lahko pa jo plačujete mesečno.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec brezplačno!

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnite dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Iraška vojna je razdelila svet v letu 2003.

Fotografije Reuters

Leto Huseinovega padca

Vojna v Iraku je bila v letu 2003 deležna največje pozornosti svetovnih medijev. Še nobene niso svetovni mediji tako neposredno spremljali z neposrednim poročanjem z bojišča in že dolgo se ni svetovna javnost na nobeno tako burno odzvala.

Irak in zamere

Ameriška odločitev, da z vojaškim posegom zrušijo režim Sadama Huseina, je sprožila spore v varnostnem svetu Združenih narodov pa tudi v Evropski zvezi in Natu. Vojaškemu posegu so poleg Rusije in Kitajske nasprotovali štiri evropske članice Nata: Francija, Nemčija, Belgija in Luksemburg. Nekateri v ZDA so te države neuradno označili kot "os podlasice" – poleg "osi zla", o kateri je leto prej govoril ameriški predsednik George W. Bush. Spori in poskusi njihovega glajenja so se nadaljevali skozi vse leto. Pod vplivom vojne so leto zaznamovali tudi protesti mirovniških gibanj in protiameriška gesla.

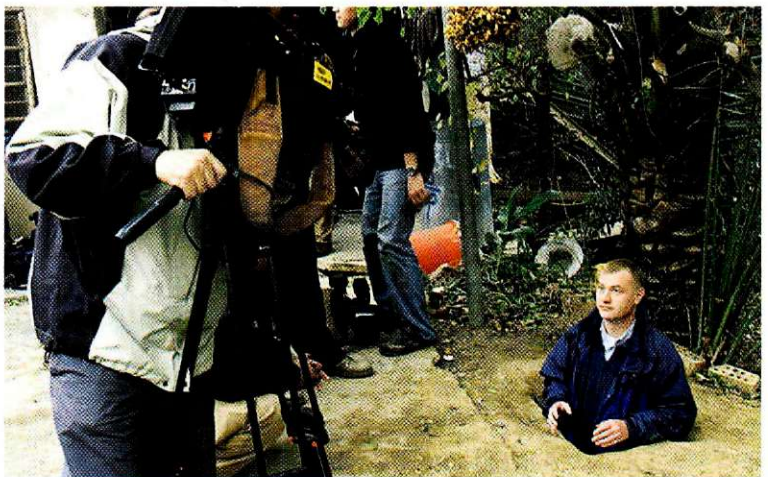
Američanom in njihovim zaveznikom se je v Iraku sicer posrečila bliskovita vojaška zmaga njihove ne posebno številčne, zato pa tehnološko vrhunsko opremljene vojske. Toda hiter padec Huseinovega režima še ni pomenil konca problemov. Po 1. maju, ko so ZDA razglasile konec vojne, skoraj ni minil dan, ko ne bi v posamičnih napadih umrl kakšen ameriški vojak. Vojna v Iraku, ki naj bi pomenila obračun s terorizmom, je spremenila Irak v bojišče za teroristične skupine, ki ne izbirajo ciljev. Med njihovimi žrtvami je bil tudi vi-

soki predstavnik Združenih narodov Sergio Vieira de Mello. Za Američane neprijetna novica je bilo dejstvo, da orožja za množično uničevanje, ki je prvotno veljalo kot glavni razlog za vojno, v Iraku ni bilo mogoče najti. Glavna utemeljitev vojaškega posega je tako postala osvoboditev Irčanov izpod Huseinove diktature.

Pozabljene "končane" vojne

Drugi nasilni konflikti po svetu, ki jih žal v letu 2003 prav tako ni manjkalo, so večinoma ostali v senci Iraka. Zaradi nasilja ruskih vojakov v Čečeniji, v še eni vojni, ki se je uradno že zdavnaj končala, ne protestira skoraj nihče več. Mir v Čečenijo naj bi prinesle volitve, na katerih so z večino, ki

je prevelika, da bi lahko verjeli v popolno poštenost volitev, zmagali tisti čečenski voditelji, ki so naklonjeni Rusiji. Uporniška republika je pod njihovim vodstvom dobila v Ruski federaciji nekakšno omejeno avtonomijo. Skrajne čečenske skupine, ki na te dogodke odgovarjajo tudi s terorističnimi akcijami, pa so Ruse spodbudile, da se zatekajo v "varstvo" močnih, avtokratskih voditeljev. Tudi to je pripomoglo k izidu ruskih volitev, na katerih so demokratične ruske stranke doživele svoj najhujši poraz, Putin in njegovi zavezniki, pogosto zagovorniki trde roke, pa so nedvomni zmagovalci. »

Luknja v bližini Tikrita, v kateri se je skrival Husein ob aretaciji s strani ameriških vojakov.

Afganistan bo nov preizkus za zvezo Nato. Mednarodne sile za zdaj nadzorujejo samo glavno mesto Kabul.

Kitajska je postala tretja država na svetu, ki je poslala človeka v vesolje.

Na Bližnjem vzhodu je bilo žal vse preveč po starem; zob za zob, oko za oko. Med Izraelci in Palestinci še dolgo ne bo miru.

» Mirovne misije od Liberije do Afganistana

Medtem ko je del sveta kritiziral ZDA zaradi njihovega posega v Iraku, so jih drugi kritizirali zaradi oklevanja pri posegu v Liberiji. Siti neskončne državljanske vojne med predsednikom Taylorjem, osumljenim vojnih zločinov, in uporniški skupinami, so videli Liberiji edino rešitev za svojo državo v prihodu tujih vojakov. Mirovne sile afriških držav in ZDA naj bi v to afriško državo končno prinesle stabilnost. Tudi vojne v majhnih državah, kot je Liberija, so bile v lanskem letu svetovni problem.

Prelomno odločitev za zagotavljanje miru tudi zunaj meja zavezništva so medtem sprejele države članice Nata. S prevzemom poveljstva nad mirovno misijo v Afganistanu je namreč Nato prvič v svoji zgodovini prevzel poveljstvo nad mirovno operacijo zunaj Evrope. Afganistan bo to vsekakor potreboval, saj se je v tem letu kljub osvoboditvi izpod talibanov in prizadevanjem za demokratizacijo še vedno soočal s terorističnimi napadi, spori med lokalnimi vladarji in šibko osrednjo oblastjo.

Soglasje za pot v Evropo...

Evropske države z dediščino nedemokratičnih režimov so imele večinoma več sreče, saj so mnoge od njih tik pred sprejetjem v krog demokratičnih, razvitih in stabilnih držav. Leto 2003 je bilo leto pred veliko širitvijo Evropske zveze, zato so ga zaznamovali referendumski v državah kandidatkah, ki se bodo v letu 2004 pridru-

žile evropski integraciji. Poti v Evropo ni zavrnila nobena kandidatka in v vseh povabljenih državah razen na Cipru so odločitev o članstvu sprejeli volivci na referendumu. Z izjemo Malte, kjer je šlo po pričakovanju precej na tesno, je bilo soglasje nesporno. Še največ težav so imeli v nekaterih državah, na primer na Madžarskem, z volilno udeležbo, vendar je bila tudi ta ovira uspešno premagana in dvomov o ljudski volji ni več.

Dovolj trdna volja za širitev je ostala tudi v Bruslju. Evropska komisija je v svojem zadnjem letnem poročilu pred širitvijo 1. maja leta 2004 pozitivno ocenila vso desetorico kandidat in jih tako označila kot zrele za pristop. Kljub temu pa je poročilo o vsaki državi dodala še nekaj opozoril o zadevah, ki jih bodo morale še popraviti, da bi lahko začele v letu 2004 uživati vse pravice, ki jim jih daje začetek članstva v EZ. Največ takšnih opozoril je letelo na največjo kandidatko Poljsko.

In nesoglasja v Evropi

Vendar Evropska zveza v letu 2003 ni delovala kot posebno harmonična skupnost. Poleg delitev, ki jih je prinesla iraška vojna, so se nadaljevala tudi druga, verjetno še resnejša nesoglasja. Prva polovica leta v znamenju Konvencije o prihodnosti Evrope z oblikovanjem osnutka evropske ustave se je zdelo spodbudno. Načrti nadaljnje integracije so bili pogumni in ambiciozni in kazalo je tudi, da je mogoče doseči soliden kompromis.

Druga polovica leta, v kateri je evropskemu svetu predsedovala Italija, pa se je že začela precej manj spodbudno. Italijanskega premierja Silvia Berlusconija v Evropi že na vsem začetku niso najbolje sprejeli, saj je bil takoj deležen kritik tako v evropskem parlamentu kot v evropski komisiji, ki ji predseduje njegov rojak in stari politični nasprotnik Romano Prodi. Ta nasprotja v kombinaciji z Berlusconijevim (pre)ostrim jezikom so bila dovolj,

da se je italijansko predsedovanje začelo s tragikomičnim italijansko-nemškimi sporom o "stražarju v koncentracijskem taborišču", "mafijjskih" Italijanih in "arogantnih blondincih" iz Nemčije.

Dolgoročno bolj neprijeten od te kratke epizode pa je bil neuspeh medvladne konference, da bi dosegla sporazum o evropski ustavi. Kar se je zdelo, da je že dogovorjeno na konvenciji, se je začelo podirati, ko ni bilo mogoče doseči soglasja o enem samem, vendar izjemno pomembnem vprašanju načina glasovanja v evropskem svetu. Sedanji način, dogovorjen v Nici, je namreč posebno ugoden za srednje velike članice, kakršna je Španija in bo prihodnje leto Poljska, zato ti državi nista bili pripravljene na spremembe. "Italijansko" polletje se je zaradi tolikšne neenotnosti tako končalo s precej razširjenim občutkom neuspeha in skrbi za prihodnost evropskih povezav.

Senca nasilja

Teroristični napadi so Evropo v letu 2003 le oplazili, saj je do edinega velikega napada prišlo na njenem skrajnem robu, ki ga mnogi Evropejci niti ne štejejo za "svojega" – v turškem Carigradu. A niti Evropa ni bila povsem imuna na politično nasilje, saj je Švede pretresel atentat na njihovo zunanjo ministrico Anno Lindh. Kljub temu niti velike simpatije javnosti do umorjene ministrice niso prepričale Švedov, da bi na referendumu podprli sprejetje evra, kar je zagovarjala Lindhova.

Nadaljevanje na 37. strani

Sadam Hussin, nekdanji diktator, je brez odpora padel v ameriško ujetništvo.

DEMOKRACIJA

V letu 2003

DEMOKRACIJA

Medenja na vrhu

Slovenija 2002

DEMOKRACIJA

Potrebujemo politično ravnovesje

DEMOKRACIJA

Odšel je veliki demokrat

DEMOKRACIJA

Ujediniki starih vrednot

DEMOKRACIJA

Nevarna soligra

DEMOKRACIJA

Lustracija pred kongresom

DEMOKRACIJA

Haška skrita oborožitev

DEMOKRACIJA

Bo odstavljen zaradi naklonjenosti do ZDA?

DEMOKRACIJA

Nekaj je treba storiti

DEMOKRACIJA

Kdo nam zares zaupa vlada?

DEMOKRACIJA

Mučno iskanje storilcev

DEMOKRACIJA

Slovenska zgodovinska priložnost

DEMOKRACIJA

Vojna proti Sa

DEMOKRACIJA

Premiki po referendumu

DEMOKRACIJA

Gigav zaveznik smo...?

DEMOKRACIJA

Papec diktatorja

DEMOKRACIJA

Sarni sebi nadzorniki

DEMOKRACIJA

Demokracija

DEMOKRACIJA

Kje so pokonjani

DEMOKRACIJA

Mečnikov v Moskvi

DEMOKRACIJA

Upornik z razlogom

DEMOKRACIJA

1111

Zanimljive Slovenije

1111

DEMOKRACIJA

Avogadri in Latavio

DEMOKRACIJA

Lustracija v tranziciji

Januar

- 1 Č Novo leto, d. p.
- 2 P Bazilij, Gregor, d. p.
- 3 S Ime Jezusovo
- 4 N Angela
- 5 P Milena
- 6 T Sveti trije kralji
- 7 S Rajmund
- 8 Č Severin
- 9 P Hadrijan
- 10 S Gregor Niški
- 11 N Jezusov krst
- 12 P Tatjana
- 13 T Hilarij
- 14 S Feliks
- 15 Č Pavel Puščavnik
- 16 P Marcel
- 17 S Anton Puščavnik
- 18 N Marjeta Ogrska
- 19 P Makarij
- 20 T Fabijan, Boštjan
- 21 S Neža
- 22 Č Vincenc
- 23 P Henrik
- 24 S Frančišek Saleški
- 25 N Spreobr. ap. Pavla
- 26 P Timotej, Tit
- 27 T Angela Merici
- 28 S Tomaž
- 29 Č Valerij
- 30 P Martina
- 31 S Janez Bosko

Februar

- 1 N Brigita Irska
- 2 P Svečnica
- 3 T Blaž
- 4 S Gilbert
- 5 Č Agata
- 6 P Pavel Miki
- 7 S Koleta (Nika)
- 8 N Hieronim, Prešernov dan, d. p.
- 9 P Apolonija
- 10 T Sholastika
- 11 S Lurška Mati Božja
- 12 Č Evlalija
- 13 P Jordan
- 14 S Valentin
- 15 N Klavdij
- 16 P Julijana
- 17 T Silvin
- 18 S Sadot
- 19 Č Bonifacij
- 20 P Leon
- 21 S Peter Damiani
- 22 N Sedež ap. Petra
- 23 P Polikarp
- 24 T Matija, pust
- 25 S Valburga, pepelnica
- 26 Č Aleksander
- 27 P Gabrijel
- 28 S Ožbolt
- 29 N 1. postna nedelja

Marec

- 1 P Albin
- 2 T Neža Praška
- 3 S Kunigunda
- 4 Č Kazimir
- 5 P Hadrijan
- 6 S Miroslav
- 7 N Perpetua, Felicita
- 8 P Janez od Boga
- 9 T Frančiška Rimska
- 10 S 40 mučencev
- 11 Č Sofronij
- 12 P Justina, gregorjevo
- 13 S Kristina
- 14 N Matilda
- 15 P Klemen
- 16 T Hilarij
- 17 S Jerica
- 18 Č Ciril Jeruzalemski
- 19 P Jožef
- 20 S Jožef Lvovski
- 21 N Nikolaj
- 22 P Lea
- 23 T Alfonz
- 24 S Dionizij
- 25 Č Gosp. oznanjenje
- 26 P Evgenija
- 27 S Gelazij
- 28 N Bojan, tiha nedelja
- 29 P Bertold
- 30 T Amadej
- 31 S Modest

Julij

- 1 Č Estera
- 2 P Frančišek Regis
- 3 S Tomaž
- 4 N Urh, Ulrik
- 5 P Ciril, Metod
- 6 T Marija Goretti
- 7 S Vilibald
- 8 Č Kilijan
- 9 P Veronika
- 10 S Amalija
- 11 N Benedikt, Olga
- 12 P Mohor, Fortunat
- 13 T Henrik
- 14 S Kamil Lelijski
- 15 Č Bonaventura
- 16 P Karmelska Mati Božja
- 17 S Aleš
- 18 N Friderik
- 19 P Justa
- 20 T Marjeta Antiohijska
- 21 S Lovrenc
- 22 Č Marija Magdalena
- 23 P Brigita Švedska
- 24 S Krištof
- 25 N Jakob Starejši
- 26 P Ana, Joahim
- 27 T Gorazd, Kliment
- 28 S Viktor
- 29 Č Marta
- 30 P Peter Krizolog
- 31 S Ignacij Lojolski

Avgust

- 1 N Alfonz Ligvorij
- 2 P Evzebij
- 3 T Lidija
- 4 S Janez Vianej
- 5 Č Marija Snežna
- 6 P Ljubo
- 7 S Kajetan
- 8 N Dominik
- 9 P Terezija Benedikta
- 10 T Lovrenc
- 11 S Klara
- 12 Č Ivana Šantalska
- 13 P Hipolit
- 14 S Maksimilijan Kolbe
- 15 N M. vnebovzetje, d. p.
- 16 P Rok
- 17 T Hijacint
- 18 S Helena
- 19 Č Janez Eudes
- 20 P Bernard
- 21 S Sidonij
- 22 N Marija Kraljica
- 23 P Roza iz Lime
- 24 T Jernej
- 25 S Ludvik
- 26 Č Tarzicij
- 27 P Monika
- 28 S Avguštin
- 29 N Mučenje Janeza Krstnika
- 30 P Feliks (Srečko)
- 31 T Rajmund

Septembe

- 1 S Tilen
- 2 Č Marjeta
- 3 P Gregor Veliki
- 4 S Rozalija
- 5 N Viktorin, Rozvita
- 6 P Zaharija
- 7 T Regina
- 8 S Marijino rojstvo
- 9 Č Peter Klaver
- 10 P Nikolaj Tolentinski
- 11 S Prot
- 12 N Marijino ime
- 13 P Janez Zlatousti
- 14 T Rasto
- 15 S Melita, Dolores
- 16 Č Kornelij, Ciprijan
- 17 P Robert Belarmin
- 18 S Riharda
- 19 N Januarij
- 20 P Svetlana
- 21 T Matej (Matevž)
- 22 S Mavricij
- 23 Č Lin, Tekla
- 24 P Anton Martin Slomšek
- 25 S Sergij Radoneški
- 26 N Kozma, Damijan
- 27 P Vincencij Pavelski
- 28 T Vencoslav
- 29 S Mihael, Gabrijel, Rafael
- 30 Č Hieronim

April

- 1 Č Ljuba
- 2 P Frančišek Paolski
- 3 S Rihard
- 4 N Izidor Seviljski, cvetna nedelja
- 5 P Vincencij Ferrer
- 6 T Irenej
- 7 Š Janez Salle
- 8 Č Valter, veliki četrtek
- 9 P Valtruda, veliki petek
- 10 S Ezekiel, velika sobota
- 11 N Stanislav, velika noč
- 12 P Julij, veliki ponedeljek
- 13 T Martin
- 14 S Lidvina
- 15 Č Teodor (Božidar)
- 16 P Bernardka Lurška
- 17 S Inocenc
- 18 N Apolonij
- 19 P Leon
- 20 T Neža Montepul.
- 21 S Anzelm
- 22 Č Hugo
- 23 P Jurij
- 24 S Fidelis
- 25 N Marko
- 26 P Pashazij
- 27 T Cita, dan upora, d. p.
- 28 S Peter Chanel
- 29 Č Katarina Sienska
- 30 P Pij V.

Maj

- 1 S Jožef delavec, p. dela, d. p.
- 2 N Atanazij
- 3 P Filip, Jakob
- 4 T Florijan
- 5 S Gotard
- 6 Č Dominik Savio
- 7 P Gizela
- 8 S Viktor, Arsen
- 9 N Pahomij
- 10 P Job
- 11 T Ignacij Lakonijski
- 12 Š Pankracij
- 13 Č Servacij
- 14 P Bonifacij
- 15 S Zofija
- 16 N Janez Nepomuk
- 17 P Jošt
- 18 T Erik
- 19 Š Urban
- 20 Č Bernardin, vnebohod
- 21 P Krištof
- 22 S Marjeta Kasijska
- 23 N Dezider
- 24 P Marija Pomočnica
- 25 T Beda Častitljivi
- 26 S Filip Neri
- 27 Č Avguštin Canterbur.
- 28 P German
- 29 S Maksim Emonski
- 30 N Kancijan, binkošti
- 31 P Marijino obiskanje

Junij

- 1 T Justin
- 2 S Marcelin, Peter
- 3 Č Karel Lwanga
- 4 P Kvirin
- 5 S Bonifacij
- 6 N Norbert
- 7 P Robert
- 8 T Medard
- 9 Š Primož, Felicijan
- 10 Č Bogumil
- 11 P Barnaba
- 12 S Gašper
- 13 N Anton Padovanski
- 14 P Valerij, Rufin
- 15 T Vid
- 16 S Beno
- 17 Č Albert
- 18 P Srce Jezusovo
- 19 S Srce Marijino
- 20 N Siverij
- 21 P Alojzij
- 22 T Tomaž, Janez
- 23 Š Jožef Cafasso
- 24 Č Rojstvo J. Krstnika
- 25 P Viljem, dan državnosti, d. p.
- 26 S Vigilij (Stojan)
- 27 N Ema
- 28 P Irenej
- 29 T Peter in Pavel
- 30 S Oton

Oktober

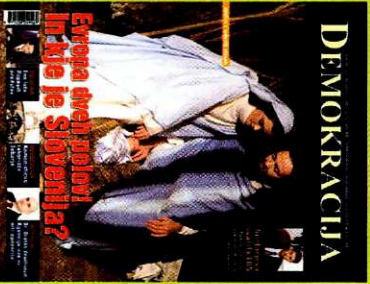
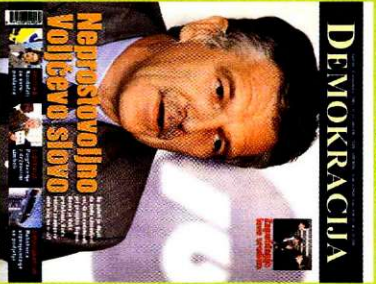
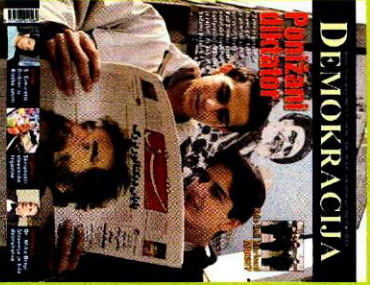
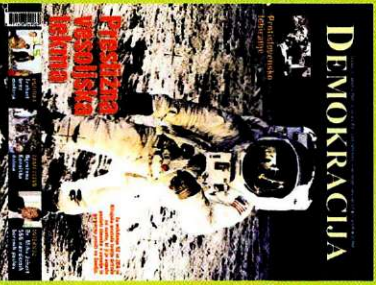
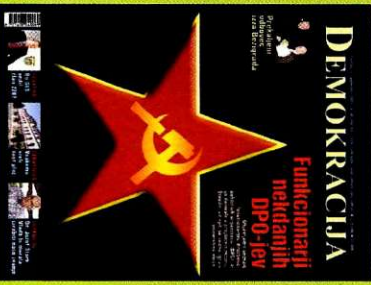
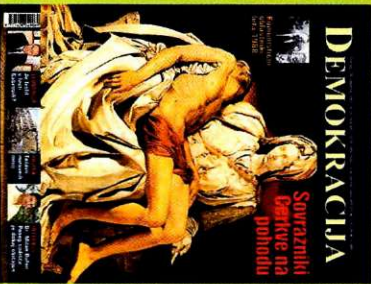
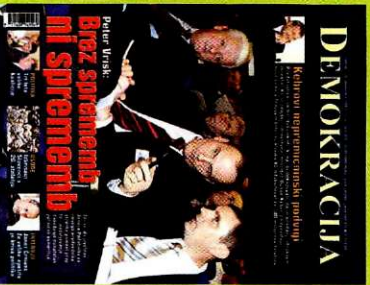
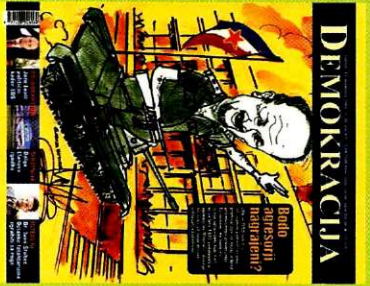
- 1 P Terezija
- 2 S Bogomil
- 3 N Frančišek Borgia
- 4 P Frančišek Asiški
- 5 T Placid
- 6 Š Bruno
- 7 Č Rožnovenska Mati Božja
- 8 P Benedikta
- 9 S Janez Leonardi
- 10 N Florencij
- 11 P Filip, Bruno
- 12 T Maksimiljan Celjski
- 13 Š Koloman
- 14 Č Kalist
- 15 P Terezija Avilska
- 16 S Hedvika, Marjeta
- 17 N Ignacij Antiohijski
- 18 P Luka
- 19 T Pavel od Križa
- 20 Š Irena, Vendelin
- 21 Č Uršula
- 22 P Marija Saloma
- 23 S Janez Kapistran
- 24 N Anton Klaret
- 25 P Darija
- 26 T Lucijan
- 27 Š Sabina
- 28 Č Simon, Juda
- 29 P Ermelinda
- 30 S Marcel
- 31 N Bolfenk, d. reformacije, d. p.

November

- 1 P Vsi sveti, d. sp. na mrtve, d. p.
- 2 T Verne duše
- 3 S Viktorin Ptujski
- 4 Č Karel Boromejski
- 5 P Zaharija, Elizabeta
- 6 S Lenart
- 7 N Engelbert, Ernest
- 8 P Bogomir
- 9 T Teodor (Božidar)
- 10 Š Leon Veliki
- 11 Č Martin
- 12 P Jozafat
- 13 S Stanislav Kostka
- 14 N Nikolaj Tavelic
- 15 P Albert Veliki
- 16 T Otmar, Marjeta
- 17 Š Elizabeta Ogrska
- 18 Č Filipina
- 19 P Matilda
- 20 S Gelazij
- 21 N Kristus Kralj
- 22 P Cecilija
- 23 T Klemen
- 24 Š Andrej Trong
- 25 Č Katarina Aleksandrijska
- 26 P Valerijan Oglejski
- 27 S Virgil
- 28 N Katarina Laboure
- 29 P Saturnin
- 30 T Andrej

December

- 1 Š Eligij
- 2 Č Vivijana
- 3 P Frančišek Ksaver
- 4 S J. Damaščan, Barbara
- 5 N Saba
- 6 P Miklavž
- 7 T Ambrož
- 8 S Marija Brezmadežna
- 9 Č Valerija
- 10 P Maver
- 11 S Damaz
- 12 N Amalija
- 13 P Lucija
- 14 T Janez
- 15 Š Kristina
- 16 Č Adela
- 17 P Lazar
- 18 S Teotim
- 19 N Urban
- 20 P Vincencij
- 21 T Peter Kanizij
- 22 Š Frančiška Cabrini
- 23 Č Janez Kancij
- 24 P Adam, Eva
- 25 S Božić, d. p.
- 26 N Štefan, d. samostojnosti, d. p.
- 27 P Janez Evangelist
- 28 T Nedolžni otročiči
- 29 Š Tomaž Becket
- 30 Č Sabin
- 31 P Silvester

Nadaljevanje z 32. strani

Tri članice EZ tako vztrajno ostajajo zunaj območja evra. Evroobmočje so medtem nekoliko slabile gospodarske težave njegovih največjih članic Nemčije in Francije pa tudi nedoslednosti, ko kriteriji glede največjega dovoljenega proračunskega primanjkljaja, ki sicer veljajo za vse, niso obveljali za največji članici.

Kitajska pot v veselje

Kitajci so slavili zmago, saj so v letu 2003 postali tretja država na svetu, ki ji je uspelo poslati človeka na potovanje v vesolje. Za zdaj Kitajska razen še dodatno okrepljene nacionalne samozavesti od tega nima posebno velikih neposrednih koristi, ampak bodo te kvečjemu dolgoročne. Toda pomembno je predvsem simbolično sporočilo, da želi drža-

Nove evropske demokracije so se dokončno odločile za evropsko povezavo.

nastajajoči izraelski "zid". Izraelci in Palestince so tudi v letu 2003 mučile stare težave. Napadi palestinskih terorističnih skupin so se nadaljevali, prav tako izraelski povračilni ukrepi. Izraelska vlada je razburila veliko večino držav članic

orožja izsiliti takšne in drugačne ugodnosti in zagotovila od držav na svojem območju in od ZDA, a te so dale znova vedeti, da pride zanje v severnokorejskem primeru v poštev samo diplomatska pot. Pogajalska pobuda je bila v veliki meri v rokah

vladajoče islamske fundamentaliste in demokratično usmerjene politične voditelje brez prave moči, kar se je izrazilo tudi v množičnih študentskih protestih proti dogmatičnemu režimu verskih voditeljev.

Sadam v ujetništvu

Prav v Iraku so se sledi za orožjem za množično uničevanje izgubile, zato pa so se Iráčani dokončno znebili svojega diktatorja. Potem ko so polovili večino njegovih sodelavcev in v spopadu ubili njegova sinova, so Američani prijeli tudi Sadama Huseina, ki se je v nasprotju s svojimi fanatičnimi privrženci vdal brez najmanjšega odpora. Zadovoljstvo ob prijettu tirana je znova povežalo zagovornike in mnoge nasprotnike vojne

Vladimir Putin, ruski predsednik: v letu 2003 so volivci nagradili politiko "trde roke"

Silvio Berlusconi, italijanski premier: italijansko predsedovanje EZ so zaznamovali spori in nezmožnost dogovora o evropski ustavi

Kim Jong-il, severnokorejski voditelj, še vedno grozi svoji okolici z jedrskim orožjem.

Ana Lindh, umorjena švedska zunanja ministrica. Tudi v stabilni demokraciji so lahko politiki žrtve političnega nasilja.

va, čeprav ji do tega še veliko manjka, na vseh področjih tekmovali z vsemi svetovnimi silami, tudi z ZDA.

Izraelski zid

Bolj kot zgodovinski Kitajski je bil v središču svetovne pozornosti

nic Združenih narodov za začetkom graditve varnostnega zidu, ki naj bi Izraelce obvaroval pred palestinskimi napadi. Težava je v tem, da zid ne poteka po mednarodno nesporni meji s konca šestdesetih let prejšnjega stoletja, ampak tudi čez ozemlja na samem Zahodnem bregu, ki jih Palestinci štejejo za svoja.

Orožje za množično uničevanje

Pri morebitni grožnji z orožjem za množično uničevanje pa ne pomaga noben zid. ZDA so s Severno Korejo in Iranom, ki ju je predsednik Bush prav tako nekoč uvrstil na os zla, ravnale precej drugače kot z Irakom. Tri države niso več v "svežnju", ampak je vsaka obravnavana posebej. Severna Koreja je praktično vse leto poskušala s pomočjo svojega novega jedrske-

severnokorejskih azijskih sosed, predvsem Južne Koreje in Kitajske.

Iran, ki je od letošnjega leta kar na dveh svojih mejah – zdaj tudi na zahodni – obdan z ameriškimi vojaki, je bil previdnejši. Kaže, da bo po dolgih pregovarjanjih dopustil mednarodni nadzor nad svojo uporabo jedrske energije. Tudi v letu 2003 je bila ta država globoko razcepljena med dejansko

v Iraku ali vsaj tiste med njimi, ki vojni niso nasprotovali zaradi svojih simpatij do Huseina. Nazadnje pa bo prav zmožnost ali nezmožnost graditve samostojnega, demokratičnega, stabilnega in gospodarsko uspešnega Iraka tisto, kar bo odločilo, kdo je imel bolj in kdo manj prav. O tem bo več jasnega že v letu, ki je pred nami.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL

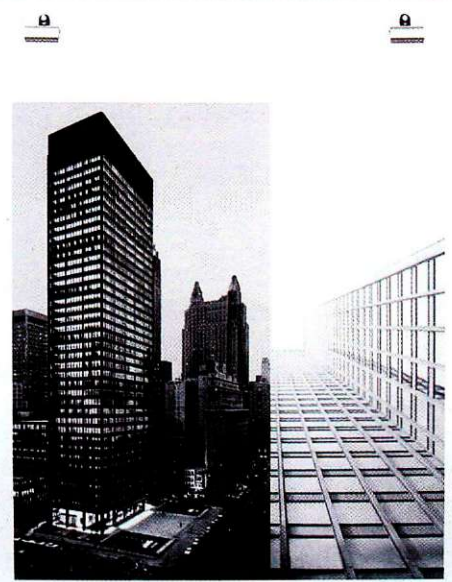
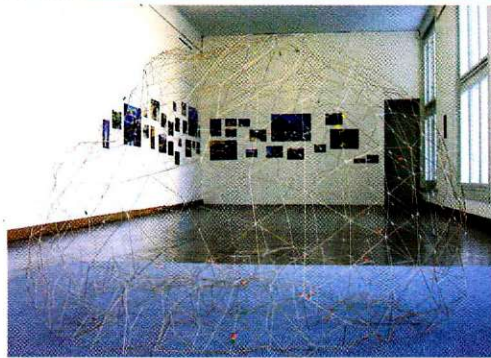
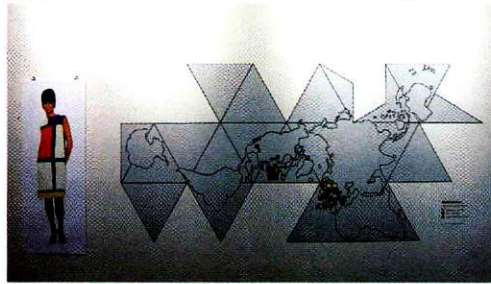
www.rumenestrani.com

im
INTER
MARKETING

V Moderni galeriji se lahko v tem času naučijo umetniških primerkov, ki jih ponuja U3. Četrta izdaja trienala sodobne slovenske umetnosti pod naslovom Tukaj in tam združuje sedemnajst umetnikov in umetniških skupin, ki delujejo v Sloveniji.

Po besedah direktorice Moderne galerije Zdenke Badovinac se je U3 do danes "prijel" in se drži koncepta, ki so si ga v galeriji zastavili leta 1994. Tedaj so si U3 zamislili kot razstavo sodobne slovenske umetnosti, ki jo vsako leto pripravi drug kustos. Pri izbiri kustosa se izmenjujejo domači in tuji, slednji prispevajo pogled "od zunaj".

Kustodinja tokratnega projekta

Sodobna umetnost v Moderni galeriji

Tukaj in tam

Christine Van Assche je k sodelovanju povabila še v Zagrebu delujočo umetnico Andrejo Kulunčič, ki se skozi svoje delo navezuje na problematiko slovenskega nacionalnega prostora. Van Asschejeva se je letos osredinila na koncept sodobnega muzeja, ki je v zadnjih petdesetih letih doživel velike spremembe.

Za sodobne obiskovalce

Christine Van Assche je dejala, da se je srečala z okrog petdesetimi umetniki. Zaradi svojega dela (je kustodinja za nove medije v Nacionalnem muzeju moderne umetnosti – Musée national d'art moderne v pariškem centru Georges Pompidu) se je bolj osredinila na tiste, ki se posvečajo fotografiji, videu, internetu in zvočnim delom. S svojim izborom je želela meje te likovne manifestacije potisniti zunaj zidov galerije, zato je izbrala dela, ki jih bo mogoče videti tudi na televiziji, prek interneta ali na velikih plakatih. S pritegnitvijo interneta in zvočnih del je želela premakniti tu-

di meje vizualne umetnosti, oba prijava pa naj bi po njenih besedah v muzej pritegnila novo publiko.

Poleg del v galeriji bo na velikih plakatih na mestnih ulicah mogoče videti fotografije Saše Vrabčiča, na televiziji bodo predvajali video Davida Grassija, Igorja Štromajerja in Braneta Zorman, na pročelje Moderne galerije bo projiciran video Martina

Bričja, glasbo Random Logic bo mogoče slišati v gledališču, projekt Andreje Kulunčič bo na internetu, projekt Vuka Čosića pa bo vključeval mobilne telefone obiskovalcev.

Sodelujoči

Na razstavi sodelujejo Bojan Breclj, Martin Breclj, Vuk Čosić, trojec Davide Grassi, Igor Štromajer in

Braneta Zorman, Tomaž Gregorčič, dvojec Dejan Habicht in Tanja Lazetič, Žiga Kariž, Andreja Kulunčič, Borut Peterlin, Franc Purg, Tobias Putrih, tandem Random Logic, skupina son.DA, Saša Vrabčič in Tao G. Vrhovec Sambolec. Vsi, ki vam je pariški Pompidu predalec, ste vabljeni v Moderno galerijo – razstava U3 bo odprta do 31. marca 2004.

Barbara Kavtčič

Severjeve nagrade

Na Loškem odru v Škofji Loki so v decembru podelili že tradicionalne, 33. Severjeve nagrade, ki jih za igralske dosežke podeljuje Sklad Staneta Severja Škofja Loka.

Za igralske dosežke v poklicnih gledališčih sta letošnja Severjeva nagradjenca članica Mestnega gledališča ljubljanskega Mojca Funkl in član Slovenskega mladinskega gledališča Ivan Peternej. Študentsko Severjevo nagrado si delita študenta igre na AGRFT Vanja Plut in Kristijan Guček, Severjeva nagrada za igralske dosežke na ljubiteljskih odrih pa je pripadla Alojzu Useniku. O nagrajencih je odločala žirija v sestavi Mojca Krefc (predsednica), Alenka Bole Vrabc, Jožica Avbelj, Janez Starina in Alen Jelen. Podelitvi je sledila predstava Igre na dvorišču izraelske dramatičarke Edne Mazya v režiji Alena Jelena in produkciji gledališča Škuc.

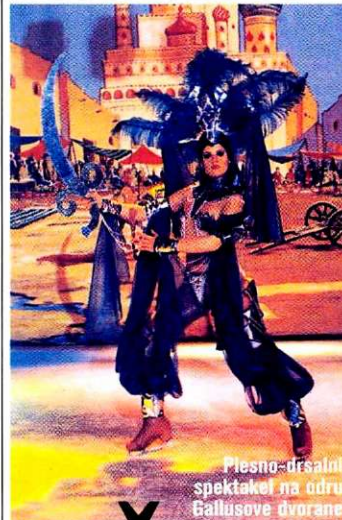
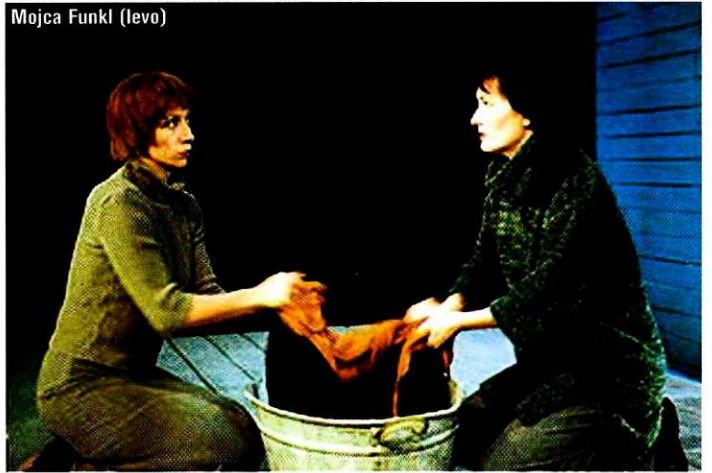
Mojca Funkl je prejela Severje-

vo nagrado za vlogo Liise v drami Reka Lundana Vedno se kdo izgubi v režiji Zvoneta Šedlbauerja, Bollette Wangel v drami Susan Sontag Gospa z morja v režiji Mateje Koležnik – obe sta nastali v produkciji Mestnega gledališča ljubljanskega – ter Carmele v drami Joseja Sanchisa Sinisterra Ay, Carmela v režiji Zvoneta Šedlbauerja in produkciji Gledališča Ptuj.

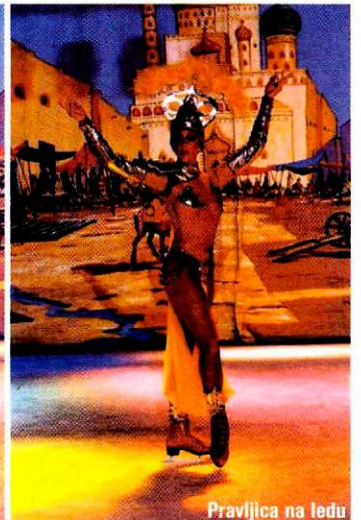
Ivan Peternej si je Severjevo nagrado prislužil z upodobitvijo Kolje – Nikolaja Gumiljova v Obredu poslavljanja od Neue Slowenische Kunst Dragana Živadinova, za vlogo Sence v predstavi Obličja iz peska po ideji Prospera, nastalo v koprodukciji Maske in Slovenskega mladinskega gledališča, ter za lik Palčka v uprizoritvi Sneguljčica in sedem palčkov bratov Grimm, ki jo je režiral Vito Taufer.

Severjeve nagrade vsako leto podeljujejo okoli 18. decembra, ob dnevu, ko je leta 1970 umrl Stane Sever, eden največjih slovenskih dramskih in filmskih igralcev. **B. K.**

Mojca Funkl (levo)

Plesno-drsalni spektakel na odru Gallusove dvorane

Pravljica na ledu

S Šeherezado v novo leto

V teh dneh lahko oddrsate v svet domišljije in doživite pravljico brez primere v obliki plesno-drsalnega spektakla v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma.

Največji oder Cankarjevega doma je prekrit z ledeno ploskvijo 12 x 18 metrov. 29., 30. in 31. decembra se vsak večer ob 20. uri sliši pravljica – izpoved iz Zgodbe 1001 noči. Vendar pa je pravljico "pripovedovanje" tokrat nekaj posebnega. 12-članska plesno-akrobatska drsalna ekipa (med njimi so prvaki in dobitniki medalj na mednarodnih in državnih drsalnih tekmovanjih) Fire on Ice Production v koreografiji Nic-

kyja Scotta in Magde Hadnagy pripravila izjemno predstavo. V pravljicni zgodbi se tako znajdejo dvojne, trojne piruete, ritbergerji, akli, smrtni zavoji in ne nazadnje veliko energije in estetskih užitkov. Ustvarjalca zgodbe Magda Hadnagy in Guido Cancinos Lopez imata za seboj že kar lepo število varietejskih revij in predstav na ledu in vedno ju navdihujejo večni ljubimci (Romeo in Julija), zaspane princeske (Trnuljčica) ali čudežne svetilke (Aladin).

Srečno!

Šeherezada vas bo v razgibanih plesnih prizorih, s čarodejem, krotliko kač, mojstri trikov z ognjem, orientalsko glasbo in bleščecimi lučmi pospremila v novo leto.

Barbara Kavtčnik

RADIO OGNJIŠČE

RADIO ŠTIRIH GONGOV

**KONCERT SODOBNE DUHOVNE GLASBE
'KRISTUS, UPANJE SLOVENIJE.'**

Uvod v praznovanje 10. obletnice Radia Ognjišče.
29. februar ob 15. in 19. uri
v Cankarjevem domu.

Različni izvajalci duhovne glasbe.

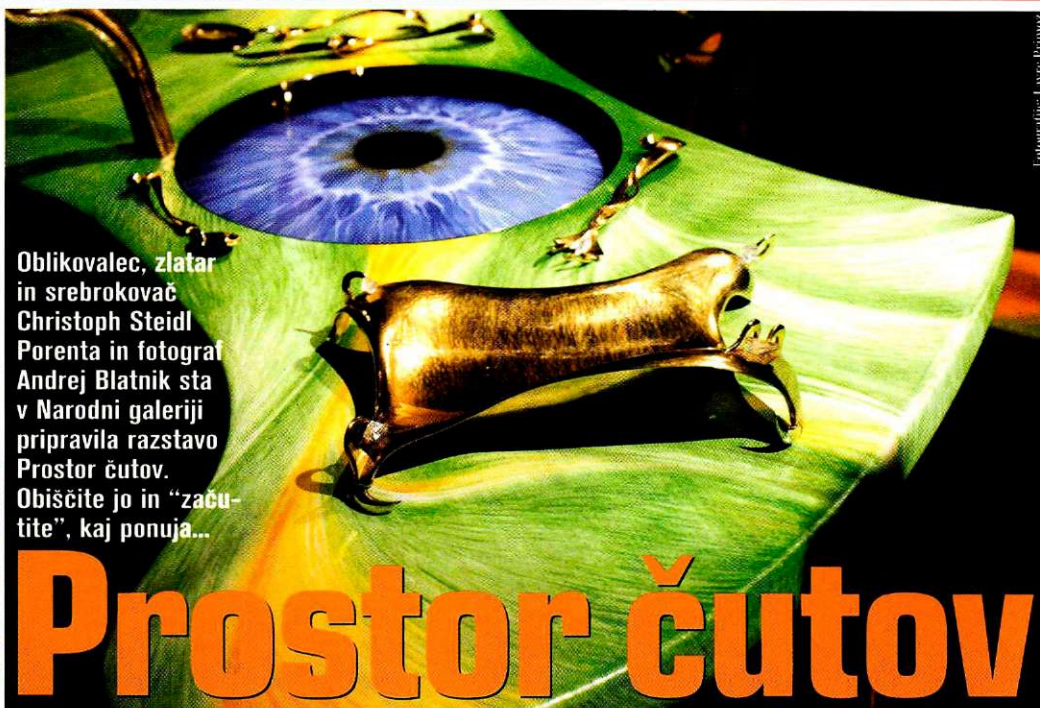
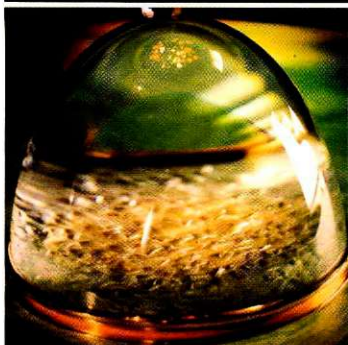
Malo drugače.

Vstopnice že v predprodaji.

Nastopila bo tudi zmagovalka
2. festivala Ritma duha
Judita Kavčnik.

01/512-11-26 <http://radio.ognjisce.si>

fotografije: Lavre Primoz

Oblikovalec, zlatar in srebrokovač Christoph Steidl Porenta in fotograf Andrej Blatnik sta v Narodni galeriji pripravila razstavo **Prostor čutov**. Obiščite jo in "začutite", kaj ponuja...

Prostor čutov

Miza in stol

Christoph Steidl Porenta je zasnoval ambient – mizo in stol – v kombinaciji zlatarskih, srebrokovaških, kiparskih in slikarskih tehnik. Pri izvedbi sta mu pomagali Martina Obid in Antonia Schwarz, ki je poskrbela za poslikave. Celoto odlikuje množica detajlov, ki jih je v objektiv fotografskega aparata ujel Andrej Blatnik.

Miza ima noge iz pozlačene kovine, spodaj oblikovane kot kremplje. Njena lesena plošča je poslikana z oljnimi barvami, z oljnimi barvami pa je na steklo v mizni plošči naslikano tudi oko. Na mizi stoji čaša z nogo iz pozlačenega ulitega bronu, v zgornjem delu polž nautilus "ponuja" pijačo v družbi petinšestdesetih dragih kamnov. Čas meri pesek, ki mezi skozi peščeno uro. Ta je pritrjena na ogrodje iz kovane pozlačene

medenine z vdelanimi dragimi kamni, kameno strelo in granati, obračaja pa jo kroglja iz močvirskega ahata. Na mizo sta položena srebrni pladenj in jedilni pribor. Krilati lesni stol krasni

jo oljne poslikave in pozlata. Christoph Steidl Porenta je ambient Prostor čutov zasnoval kot okvir, v katerega rad vstopa in kjer se počuti v sozvočju s svetom znotraj in zunaj sebe. Vse oblike so organske in temeljijo na naravni značilnosti, da je vsak

detajl popolno oblikovan. Številni materiali, ki jih je uporabil, so natančno premišljeni in so v medsebojni harmoniji. Prevladujoči oranžna in zelena barva asociirata na različni, a za življenje pomembni energiji žerjavice in svežine klorofila ter iz njega izhajajočega kisika. Predmeti, ki bogatijo ambient, rabijo vsak svojemu namenu – asociaciji. Razstava bo v Narodni galeriji odprta do 31. januarja.

O ustvarjalcih

Christoph Steidl Porenta se je rodil leta 1965 v Münchnu. Leta 1988 je bil sprejet v opatiji Münsterschwarz v zlatarsko šolo, teoretični del šolanja pa je končal v Würzburgu. Zlatarski iz-

pit je opravil leta 1991, leta 1992 pa še srebrokovaškega. Bil je zaposlen kot oblikovalec nakita in uporabnih predmetov iz zlahtnih kovin ter zlatar, srebrokovač in restavrador v benediktinski opatiji Münsterschwarz. Od leta 1993 se v svoji delavnici Zlato runo v Ljubljani posveča zlatarstvu, srebrokovaštvu in restavradorstvu.

Andrej Blatnik se je rodil leta 1963 v Ljubljani. S fotografijo se poklicno ukvarja od leta 1991. Fotografije je med drugim objavljaval v revijah Ambient, Viva, Albert in Cosmopolitan. Leta 2001 je sodeloval pri mednarodnem projektu Vse o soli (All about salt), v katerem je bil vključen Solinarski muzej v Sečovljah, in leta 2002 pripravil prvo samostojno razstavo Cum grano salis v Mestni galeriji Piran. **B. K.**

na kratko

Zahteve kulturnikov

Več kot šestdeset sindikalnih zaupnikov iz slovenskih gledališč, knjižnic, muzejev, galerij, arhivov, skladov, kulturnih zvez in kulturnih centrov je na ponedeljkovem posvetovanju govorilo o slabem položaju zaposlenih in samozaposlenih v kulturi ter glavnemu odboru sindikata Glosa predložilo seznam zahtev in pričakovanj. Med njimi je zahteva, da se v pogajanjih za razvrščanje zaposlenih v plačne razrede po novem plačnem zakonu že na začetku, s 1. julijem 2004, zahteva najmanj 3-odstotna povprečna rast plač zaposlenih v kulturi, saj je po podatkih iz internih gradiv vlade zaostajanje primerljivih plač nosilnih poklicev v kulturi najmanj 10-odstotno in tudi več kot 30-odstotno, novi plačni zakon pa za javni sektor predvideva izravnavo že do leta 2008. Kakšen bo odgovor na prošnje kulturnikov, bo pokazal čas. **B. K.**

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Jožef Klekl

Založba Ognjišče

Zgodovina Prekmurja se je v veliki meri odvijala drugače kot v drugih delih Slovenije. Duhovnik Jožef Klekl je za Prekmurce v prvi polovici 20. stoletja naredil nadvse veliko: narodno jih je prebudil, potem ko so jih Madžari pred tem dolgo prepričevali, da so Vendi. Klekl je pripomogel, da so se Prekmurci odločili za Slovenijo v prelomnih časih prve svetovne vojne in po njej. Zakaj Klekl širši slovenski javnosti ni bolj znan? Komunisti so ga povsem dis-

stanislav zver
jožef klekl

kreditirali, zato se je po drugi vojni o njem pisalo kvečjemu slabo. Madžari so ga zaradi njegove izredne narodnobuditeljske vloge preganjali na smrt leta 1918 in 1919, aretirali in internirali pa so ga tudi leta 1941. **Stanislav Zver** je zdaj Kleklu, temu prekmurškemu Čedermacu, s knjigo o njem, izšla je v zbirki *Graditelji slovenskega doma*, postavil lep spomenik.

Pregoni s Koroške

Založba Drava

Leta 1942 so nacisti naredili nov odločen korak k ponemčenju Koroške. V rajh so deportirali številne slovenske družine. V dvojezičnem zborniku *Pregon koroških Slovencev*, uredil ga je Avgustin Malle, je objavljenih pet študij o tej težki dobi koroških Slovencev: *Preselitve in deportacije v drugi svetovni vojni* (Karl Stuhlpfarrer), *Pregon slovenskih družin kot višek nemškonacionalne politike na Koroškem* (Valentin Sima), *Deportacija* (Brigitte Entner),

Politično preganjanje koroških Slovencev v nacizmu (Heidi Wilscher), *Spominjanje na pregon in upor* (Avgustin Malle). V zadnjem delu zbornika so objavljeni faksimili dokumentov, ki govore o nacističnem genocidu nad koroškimi Slovenci.

Mrliške pesmi

Založba Družina

Številnim dosedanjim knjigam o naši pesemski dediščini je **dr. Zmaga Kumer** dodala še eno. Pod naslovom *Ena urca bo prišla* je objavila vse najbolj znane pesmi, ki so jih naši predniki posvečali raznim priložnostim, povezanim s smrtjo. Avtorica v uvodni razpravi predstavi najprej obsmrtno šege in njihove značilnosti v nekaterih pokrajinah, nato pa vsebinsko različne skupine pesmi. Kjer se je zdelo potrebno, je dodala razlago vsebine ter čas in okoliščine nastanka pesmi. Zaradi preglednos-

ti jih je razdelila v osem vsebinskih skupin: slovo umrlega od svojcev, verskopoučne pesmi pri mrliču, odpevi na žalostni rožni venec, nabožne pesmi pri mrliču, pripovedne pesmi pri mrliču, »mrtvečeve« pesmi, objokovanje umrlega pri pogrebu in slovesa za nesrečno umrlimi. Pesmim je dodan tudi notni zapis.

Slovenska država

Studia Slovenica

Dr. Janez Arnez v okviru svoje ustanove Studia Slovenica nadaljuje s svojim neumornim delom. Zdaj je izdal knjigo z naslovom *Akcijski odbor za zedinjeno in suvereno slovensko*

državo. V njej je objavil sejne zapisnike, ki so nastali med zasedanji tega, če že ne pomembnega, pa vsekakor zanimivega odbora. Organiziral ga je dr. Ciril Žebot med skupino intelektualcev, ki so bili begunci po koncu vojne v Rimu. Osrednji člani AO so bili poleg Žebota še predvojni štajerski poslanec Jože Špindler, publicist Fran Erjavec, dr. Ludvik Leskovar, dekan Ivan Bešter, Tržačan Janko Jež in duhovnik Anton Mrkun. Odbor je nastal kot odziv na dogovore o zahodni slovenski meji oziroma o vprašanju Trsta. Zavzemali so se za zedinjeno in samostojno Slovenijo, prvi korak do nje pa bi bila večnacionalna državna skupnost s Trstom kot središčem. Pošiljali so peticije državam, ki so odločale na pariški konferenci o mejah. Uspeha seveda ni bilo, saj je tik za Trstom padla »železna zavesa«. Dr. Arnez je dodal zanimivo in informativno spremno besedo.

Župančičeve pesmi

Prešernova družba

V zbirki *Sedmerica velikih* je založba pod naslovom *Vesele pesmi piskamo* objavila izbor otroške poezije pesnika **Otona Župančiča**. Objavljenih je 42 pesmi, od *Žarki*, *Božji volec*, *Pomladna ladja*, *Zamorski grad*, *Zlato v blatni vasi do Zorica* in *Zvonovi*, ne manjkajo pa seveda tudi tiste o Cicibanu. Dodanih je tudi 38 ugank. Knjigo (78 strani) krasijo ilustracije Marlenke Stupica.

Mohorjev koledar

Mohorjeva družba Celje

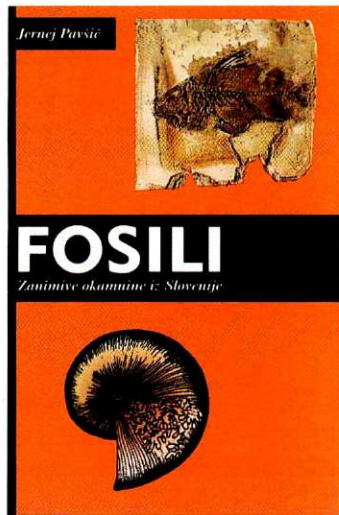
V Mohorjevem koledarju za leto 2004 je objavljena vrsta zanimivih prispevkov: *Katera vera zdravi* (Bogdan Žorž), *O njivah in poljih skozi zgo-*

dovino (Jože Maček), *Ravena poldrugetisočetleje pozneje* (Sandi Sitar), *Voda – naše modro zlato* (Tatjana Angerer), *Nove zbirke v prenovljenem tolminskem muzeju* (Janez Dolenc), *Orožje iz slovenskih dežel za prvi srbski upor ter Volilni škandal v dubrovniškem Velikem svetu* (Ignacij Voje), *250 let astronomije v Trstu* (Pavel Zlobec), *Cerkev svetega Martina v Sežani* (Pavel Skrinjar), *Ob petdesetletnici revije Meddobje* (Zorko Simčič), o Miklošu Küzmiču piše Jože Zadravec. Kot jubilanti nastopajo Franc Rode, Zmaga Kumer, France Bučar, Janko Moder, Franc Sodja in Vladimir Kos.

Fosili

Tehniška založba Slovenije

Knjiga o slovenskih fosilih nam govori o naši naravni dediščini posebne vrste, o starodavnih sledovih začetka in razvoja življenja na naših tleh. Fosili, ki jih najdemo v kamninah nekje v Karavankah, Polhograjskih Dolomiti, na Krasu, v Julijskih Alpah ali gričevnatem obrobju Krškega polja, nam odkriva okamenle oblike rastlinskega življenja izpred milijonov let. Vsak fosil iz paleontološke zbirke Slovenije

je predstavljen kot enciklopedijsko geslo. Avtor **dr. Jernej Pavšič** je profesor paleontologije in splošne geologije na ljubljanski univerzi. Namen knjige ni, da bi bila seznam vseh fosilov v Sloveniji, ampak hoče le opozoriti na okamenelo življenje in njegove razpoznavne oblike. Naravoslovcu in ljubitelju narave bo pomagala pri spoznavanju, ali je v kamnini našel fosil in v katero široko skupino ga lahko uvrsti. **I. Ž.**

Ilustracija Marijana Tršarja na naslovnici prve Balantičeve pesniške zbirke iz leta 1944

Danes je vsesplošno sprejeto mnenje, da spada France Balantič med največje pesnike 20. stoletja. Med klasiki je napisal daleč najmanj pesmi, vsega 92. Toda njegova poezija je izjemna lirična govorica. Zdaj ji lahko sledimo tudi v faksimilu rokopisa zbirke *Muževna sem steblika* in ponatisu prve zbirke *V ognju groze plapolam* ter obsežni spremni študiji Franceta Pibernika.

komunističnih zločinov nad Slovenci čedalje bolj hladno za normalno umetnostno dejavnost, v ospredje so nenadoma pridri čisto preživetveni oziri. Za nameček so junija 1942 z mnogimi drugimi študenti Italijani tudi Balantiča odpeljali v taborišče v Gonars. Ker je že prej bolehal, so taboriščne okoliščine nanj slabo vplivale, še posebej ko je tam lahko jasno videl, kako pristransko agresivni so postali komunisti.

Balantič in Kremžar

V Gonarsu je sicer napisal nekaj sonetov, toda ob vrnitvi v Ljubljano je naletel na nove okoliščine. Proti revolucionarnemu terorju se je oblikovala oborožena samoobramba v obliki vaških straž. Marca 1943 se je pridružil svojemu prijatelju Francetu Kremžarju v Grahovem, kjer je bil ta poveljnik vaške straže. Tam se je zelo navezal na ljudi, spoznal je celo dekle in jo vzljubil. V preteklosti so nekateri radi poudarjali, da je bil Balantič zaprta in plašna osebnost in da je bil zato pod velikim Kremžarjevim vplivom, tudi zato, ker naj bi bil ta njegovo nasprotje, Kremžarjeva dru-

V ognju groze plapolam

Odrasli in vzgojeni smo bili v času, ko je veljalo, da so bili takšni, kot je bil pesnik Balantič, na "napačni strani". Pridružil se je protirevolucionarni strani, leta 1943 je bil najprej vaški stražar, potem kratek čas domobranec, dokler partizani niso uničili njegove postojanke v Grahovem. Skupaj s poveljnikom Kremžarjem in tridesetimi drugimi branilci je zgorel v hiši, kjer so bili nastanjeni in kjer so se branili.

Po vojni je bil prepovedan. Toda takoj po pretresljivi smrti se je začel mit, eden tistih, ki ne stoje na neresničnih podatkih in na propagandi kot toliko drugih, ampak na pretresljivih dejstvih. Prvo je bilo, da je bil osupljivo dober pesnik, ki je umrl, še preden je izšla njegova prva pesniška zbirka. Drugo pa je bilo nadvse tragična, pretresljiva smrt, povezana s silnim partizanskim zločinom, ki jo je v svojih pesmih na težko razumljiv in jasen način napovedoval. Ne-

katero pesmi so vizija tragične smrti, ognja pa tudi zamlčanosti grobov.

Brez križev, rož

Leta 1989 sem prvič stal ob grobu, kjer so pokopali zoglelene ostanke okoli tridesetih domobrancev, med njimi Balantičeve. Na grobu ni bilo nobenega znamenja. 45 let je bil grob prisilno zamlčan. Zato me vedno znova pretrese, ko preberem njegovo pesem *Zasuta usta*: "Nekje pokopališče je na hribu, brez križev, rož, grobovi sami, /.../ Ležim v globini tiho, tiho, v dolini mrzel je večer in pust."

France Balantič je bil rojen leta 1921 v Kamniku. V Ljubljani je obiskoval klasično gimnazijo. Marca 1941 je *Dom in svet* objavil tri njegove pesmi. Februarja 1942 je Ljudska knjigarna odkupila njegovo pesniško zbirko *Muževna sem steblika*. Toda zbirka ni izšla. Za to je bilo več razlogov. Eden, ki se večkrat po-

udarja, je ta, da sta bili v zbirki dve pesmi za tisti čas, preveč romantično obarvani. Toda to je bil le eden od razlogov. Pomembnejši je verjetno tisti, naj se z izdajo še malo počaka, saj je slo za mladega pesnika, in da bo to v njegov prid. Toda bil je vojni čas, leto 1942 je postajalo zaradi

žina pa mu je tudi nesebično omogočila, da je lahko med študijem stanoval v Ljubljani. Toda njegova silno močna in poglobljena poezija, ljubezen do dekleta v Grahovem in izkušnje, ki jih je doživel leta 1942 v Gonarsu in potem ob Cerkniskem jezeru, govorijo, da je pri teh avtorjih vendarle šlo za napačno sklepanje in za podcenjevanje. O tem jasno govori tudi to, da se je jeseni 1943 skoraj takoj pridružil Kremžarju v Grahovem, takrat že kot domobranec in z neposredno izkušnjo bistva partizanstva, ko je Šerčerjeva brigada oblegala in uničila vaške straže, ki so se po italijanski kapitulaciji utrdile v Pudobu, med njimi grahovska. Partizanska brezobzirnost v Pudobu, mrtvi prijatelji in skrajno težavno večdnevno reševanje skozi javorniške gozdove sta mu dala vedeti, kakšne sile pustošijo po deželi. V Ljubljano je prišel umazan in raztr-

France Balantič

“Zgoreli bomo kakor šop zveneje trave ...” Krajčeva hiša v Grahovem v plamenih smrti. Zločin je ovekovečil partizanski fotograf.

“Nekje pokopališče je na hribu, brez križev, rož, grobovi sami. /.../ Ležim v globini tiho, tiho, v dolini mrzel je večer in pust.” Grahovo, maja 1989

gan, s seboj je prinesel samo življenje in temeljno spoznanje o silah zla, ki so se spravile nad slovenski narod.

Partizansko uničenje

S tem globokim spoznanjem, potem ko je slišal za silna partizanska uničevanja na Turjaku, Grčaricah in drugod po Dolenjskem in Notranjskem, ki so jim sledili množični poboji ranjencev in vojnih ujetnikov, se je novembra 1943 spet pridružil Kremžarju v obrambni postojanki v Grahovem. Toda kmalu, ponoči na 24. november, se je v Grahovem začela tragedija. Pravzaprav zločin. Še eden med mnogimi takratnimi partizanskimi zločini. Malo pred tem ustanovljena 14. partizanska divizija je prav v Grahovem začela svojo “zmagovalno” uničevalno pot (po Grahovem jo je nadaljevala v Velikih Laščah in v Kočevju, kjer se je ustavilo ...), na katero jo je poslalo partizansko vodstvo, neposredno pa jo je koordiniral Franc Rozman-Stane. Tomšičeva brigada je zvečer, 23. novembra, obkolila Grahovo in ponoči izvedla napad na postojanko, glavna domobrancev je bila v povsem neutrjeni Krajčevi hiši. Topovsko obstreljevanje je hišo hitro spremenilo v smrtno past, iz katere ni bilo rešitve. Partizani so hišo celo zažgali, tako da so v njej ujeti branilci ne le umrli, ampak tudi zgoreli.

30 sežganih trupel

Zgodba okoli Balantičeve smrti je precej skrivnostna, saj obstajajo nadvse nasprotujoča si pričevanja. Po enem, ki ga je objavil naslednje leto eden od

branilcev, ki se mu je uspelo rešiti, naj bi bil Balantič dočkal smrt v hiši, v plamenih, popolnoma vdan v usodo. Toda po drugih podatkih so partizani v spodnjih prostorih oblegane hiše zajeli skupino obleganih domobrancev, jih postrelili, nato pa zmetali v ogenj. Pesnik Jože Šmit je v spominih celo zapisal, kako mu je takoj po vojni v Splitu Franc Žugel, ki je bil ob napadu v Grahovem politkomisar Tomšičeve, pokazal Balantičev tipkopis pesmi, ki ga je imel pri sebi, sam Žugel pa je podobno leta 1987 povedal Francetu Piberniku, danes glavnemu Balantičevemu poznavcu.

Sežgana trupla, za identifikacijo neprepoznavna, po enih podatkih naj bi jih bilo 30, po drugih pa 36, so domačini morali naložiti na voz, jih odpeljati na grahovsko pokopališče in pokopati v skupni grob, ki je bil nato dolga desetletja po vojnih skromna gomila, brez sleherne oznake.

Urednik Debeljak

Velika skrivnost je, kje so končale Balantičeve pesmi, ki naj bi jih bil

napisal v zadnjem letu svojega življenja, leta 1943, in ali je v tem času sploh kaj napisal. Z neverjetno nasilnim uničenjem domobranske postojanke v Grahovem – to uničenje je bilo samo eno od mnogih podobnih od septembra do decembra 1943 – so nastale bistveno spremenjene okoliščine. Pesnik France Balantič, ki je pri založnikih spomladi 1942 veljal še za (pre)mladega, da bi mu pesniško zbirko izdali kar takoj, ko jo je v tipkopisu prinesel na založbo, je zdaj nenadoma končal svoje življenje. Njegova smrt je bila ne le nadvse pretresljiva, pridružil se je mnogim slovenskim pesnikom, ki so umrli premladi. Zato se je urednik Tine Debeljak takoj lotil priprav za izdajo zbirke Balantičevih pesmi. Za tiste vojne razmere mu je uspelo zbrati veliko gradiva in že maja 1944 je luč sveta zagledala zbirka Balantičeve poezije, ki ji je dal naslov *V ognju groze plapolam*. Debeljak jo je opremil z obširno spremno študijo, na koncu pa še s številnimi opombami. Takrat je bilo že povsem jasno, kako velik in pomemben pesnik je Balantič.

Pesniška skrivnost

Debeljak je v spremni besedi med drugim zapisal: “Nato se je zgodilo še nekaj, da se je dopolnila v celoti njegova tragedija: Vse rokopisne stvari, kar jih je imel pri sebi, je dal shraniti zaupni osebi v Grahovem, ki pa je v času grahovske katastrofe iz bojazni, da ne bi komunisti prišli do kakšnih zapisanih tajnosti, vse zažgala. Tako je z Balantičevim telesom

zgorela tudi njegova pesniška zbirka za puščina zadnjega leta ...”

France Pibernik, daleč najboljši poznavalec Balantiča, trdi, da je bila to leta 1944 le Debeljakova želja, ki pa ni podprta z dokazi. Toda pri tem je treba vendarle zapisati, da je naravnost nepojmljivo oziroma malo verjetno, da bi Balantič, potem ko je dve leti pred tem pisal s takšno ustvarjalno močjo, kar nenedoma umolknil in ne bi napisal niti verza več. Še posebej zato, ker je od pomladi in do jeseni 1943 v Grahovem vendarle preživel razmeroma mirno obdobje, saj jih partizani niso ogrožali, poleg tega pa je bil zaljubljen. Lepa narava cerkniške doline ter sveža in živa ljubezen sta kar klicali k pesniškemu izražanju.

Faksimile prve zbirke

Opisani zgodbi lahko sledimo zdaj še v obširnem besedilu, ki ga je pod naslovom *Balantičeva pot brez konca* napisal France Pibernik in je sestavni del kompleta faksimila prve Balantičeve pesniške zbirke iz leta 1944. Pravzaprav ta zdaj ni natisnjena v faksimilu, ampak z novo postavitvijo besedila, povsem neokrnjena seveda, toda v lepi zunanji opremi oblikovalca Matjaža Vipotnika. Obema knjigama, pesniški zbirki in Pibernikovi študiji, je v posebni skatli dodan faksimile Balantičevega rokopisa zbirke *Muževna sem steblika in Venca* iz leta 1940. Založba Nova revija je faksimile izdala v zbirki *Feniks* in se je s to razkošno izdajo pod uredniškim vodstvom Nika Grafenauerja na najboljši način spomnila 60. obletnice Balantičeve tragične smrti in izida njegove prve zbirke pesmi.

Ivo Žajdela

List iz faksimila s pesmijo *Zasuta usta*. Napisal jo je leta 1940!

**V zvezi z grobom celjske
gospodarske "elite" naj
povem zanimiv primer.
Moj sosed Ervin Šalekar
je nekoč prišel k meni na
obisk. Prišel me je
vprašat, ali zbiram
podatke o pobitih Celjanih.**

Začel je pripovedovati: "Moj oče je bil obratovodja v tovarni emajlirane posode pri Westnu. Sam sem bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Ko sem se jeseni 1945 iz ujetništva vrnil domov, mi je mama povedala, da so partizani v mesecu maju odpeljali očeta in da od takrat ne ve, kje je. V Celju sem imel veliko poznanih. Hodil sem od znanca do znanca in iskal sled za očetom. Na koncu sem ugotovil, da je Luka Leskošek takoj po koncu vojne dal po-

Cinkarna Celje

Fotografije: Ivo Zajdel

Mlinarjev Janez

2. del

iskati vse obratovodje iz Westnove tovarne in jih zaprl v teharsko taborišče. Zvedel sem tudi, da jih je nato dal 25. maja 1945 postreliti. Kje so pokopani, pa nisem mogel izvedeti. Mogoče boste vi zvedeli, kje so pokopani." Takoj sem vstal izza mize in šel pogledat v svoj zvezek, katera imena sem zabeležil pri pričevanju (glej v prejšnji številki) Ivana Kamenska iz Bukovžlaka, ki je bil komandir teharske straže. Seveda tudi Šalekar! "Pa vse dobro zapišite", mi še danes zveni v ušesih. Seznam priimkov pobitih sem dal preveriti dve leti po smrti Ivana Kamenska pri njegovi vdovi in ta ga je potrdila. Po njegovem obnašanju sem vedel, da je on s temi pobitimi živel in da je moral o tem pripovedovati tudi ženi, saj otrok ni imel. Imel pa je vest, ki mu je komunisti niso mogli uničiti.

Ervin Šalekar mi je še razložil, da je bil Luka Leskošek nadarjen orodjar in zaradi tega Westnov ljubljencek. Pošiljal ga je na šolanje v Nemčijo in na dopust na morje. Postal je tudi njegov zaupnik, ki je ve-

del, kateri delavci pripravljajo "štrajk" in katere je treba odpustiti.

Po moje je bil Leskošek zelo uporaben človek in tudi zvest. Enkrat komunistom, enkrat Westnu. V imenu komunistične revolucije je dal zapreti in pospraviti vse, ki so vedeli za njegov odnos do Westna, nekdanjega gospodarja, hkrati pa je organiziral pobeg njegovega sina iz Kočevske Reke. Po Leskoškovem nalogu je pobeg organiziral Žgank iz Velenja (brat "rdečega" Nestla Žganka). Izvedla sta ga Karol Žerovnik iz Velenja in Samec (jahalni trener pri Westnu) iz Prekorja pri Celju. Izvajalce so zaprli. Žerovnik je odsedel 12 let. Po logiki vrednot sedanjih oblasti v Celju je očitno prav, da tovariš Luka Leskošek počiva v grobnici herojev na Trgu svobode kot zgled.

Množični poboji

Mira Toman-Antloga pripoveduje: "Naša domačija je bila na najbolj vzhodnem robu bežigradske doline, v naselju Čret, zahodno od Teharij. Stara Voglajna je tekla severno in vzhod-

no od nas. Za našim nasadom ribeza je bil naš ali po domače majhniški kozolec. Vzhodno od kozolca so Nemci spomladi 1945 izkopal mrežo strelskih jarkov, ki so tvorili skupaj s 'pancer grabnom' obrambo za Celje. Te jarke so partizani po koncu vojne napolnili s trupli pobitih žrtev. Streljanje se je slišalo vse noči tisto poletje. Žrtve so pripeljali iz taborišča Teharje in iz okolice, saj je bilo v naši dolini tisti čas na tisoče beguncev."

Kmet Vrečar, Izak po domače, ima kmetijo na Teharjah, nasproti graščine Mlinarjev Janez. Dobro sva se poznala, saj je imel v hlevih veliko živine in konje ter veliko prašičev. Zato me je kot živinozdravnika velikokrat potreboval. Avgusta 1990 sem se napolnil k njemu, ker sem vedel, da o povojnih dogodkih, ki so se vrstili v okolici Teharij, veliko ve. Povabil me je v kuhinjo, čeprav je imel pred hišo v senci prijetno klop z mizo. Vedel sem zakaj. Ni hotel, da bi najinemu pogovoru kdo prisluškoval, kar bi bilo zaradi bližine ceste in bližnjih hiš lahko.

"Ali kaj vem o povojnem dogajanju na Teharjah, ko je bilo tu koncentracijsko taborišče, ste me vprašali. O, veliko sem videl in veliko vem, ker se je veliko dogajalo. Ob železnici na Čretu je bila dolga tovorna rampa, tam so stale velike lesene barake. Tja so sredi junija 1945 pripeljali veliko kočevskih Nemcev z družinami iz Brežic. Mislim, da jih je bilo čez 500. Več kot štirinajst dni so si čez dan morali kopati jame, ponoči pa so jih streljali. 'Pancer' in 'šicen grabni' (strelski in protitankovski jarki), ki so jih tam skopali Nemci, so že bili polni pobitih hrvaških beguncev, ki so jih pobijali v drugi polovici maja. Prav tako pri Mlinarjevem Janezu, kjer so tudi morali sami kopati velike jame. Ugreznine se še lepo vidijo, pred kratkim sem tam kosil, greva pogledat."

Krompir na grobovih

Odšla sva po dvorišču domačije in nato čez cesto do vhoda graščine pa čez park do južnega roba graščinskega platoja, kjer so rasla akacijeva drevesa. Pokazal mi je tri več kot de-

set metrov dolge, vsaj dva metra široke in deset do dvajset centimetrov globoke ugreznine. "To so grobovi!" je rekel. Četrtega mi je pokazal na južnem malo nižjem pobočju, ki se je spuščalo proti železnici. Tam je rasel krompir. "Čudni so ti Teharčani. Vsako leto, ko tu orjejo njivo, izorjejo kako kost, pa jih nič ne moti. Vse pojedo, pa čeprav raste iz grobov," je zamrmral. Pokazal mi je še grobišče na zahodni strani platoja, južno od gostilne Tlakar-Rednak proti železnici, kjer je močvirje. "Tam so pobijali in pokopali tiste, ki so jih pripeljali z vlaki, pa niso bili zmožni za hojo do taborišča. Rednakov iz Slanc, ki je bil zagrizen oznovec, je pomagal pri tem," je pripomnil.

Nato sva odšla proti njegovemu domu. Na dvorišču sva se usedla na klop. Nadaljeval je pripoved: "Graščinska stavba je bila del taborišča. Tu se je zbirala oznovska komanda. Večkrat sem videl Petra Stanteta-Skalo, ki je prihajal in odhajal, seveda z avtom. Tudi Edija Golca. Naš občinski kurir Bucij je vedel veliko povedati, kako se je v prostorih graščine na veliko popivalo in izzivilo nad ženskami, ki so jih vozili iz taborišča Teharje in Staroga piskra iz mesta. Krvavi del in

je bil določen Stanko Sodin, ki je bil obsojen na družbeno koristno delo. Predvsem zato, ker je bil lastnik opekarnice Ljubečna in so mu laže zalepili premoženje. Gozd je bil na območju taborišča, saj je zajemal tudi farovski gozd, last celjske opatije. S Sodinom sva vlačila hlode po gozdu v dolino. V gozdu je bilo veliko udrtin in jam. Zemlja je bila mokra, po dolini pa je bilo močvirje. Hlodi so se vdiral in razrivali zemljo. Vlake, ki sva jih delala s hlodi, so bile za nama polne kosti rok, nog in tudi lobanje so se kazale. Z grozo sva ugotovila, da vlačiva hlode po neštetihih grobovih. Doma sem konje razkopal, češ da šepajo, in se na tak način rešil tega dela. Sedaj ta predel pokriva jezero cinkarniške brozge."

Pripovedovanje ga je spravilo v slabo voljo. Zahvalil sem se mu in ga vprašal, ali lahko še pridem. Tisti "drugič" se je časovno tako oddaljil, da je med tem zbolel za rakom in umrl.

Posilstva in poboji

G. Fric, upokojeni miličnik, mi je ob snemanju Doseja pogrešani (ki je bil ob predvajanju na Televiziji Slovenija invalidno pohabljen) pripovedoval: "Družabne, sindikalne zaba-

morem pozabiti, spremljalo me bo do groba. Kot mlad partizan sem bil dodeljen na teharsko taborišče. Bil sem stražar, kurir in vse, za kar so me potrebovali. Iz taborišča sem moral v to graščino voziti tudi ženske. Določili so jih moji nadrejeni, ki so tukaj popivali, se zabavali, posiljevali in se izziviljali. Sam sem moral ostati zunaj. Ko so se naveličali, so me poklicali in veleli, da lahko uporabljeno žensko uporabim tudi sam ali pa naj jo takoj ustrelim tam za grmovjem. To sem moral opraviti sam. Bilo je nešteto krat. Tam na robu, 'je pokazal v temo, 'so bile jame, kjer sem opravljal svoje delo,' je končal svojo pripoved in začel znova jokati." V stranski, južni sobi te graščine se še danes vidi napis, vrezan z nohti v lepa lesena intarzirana vrata: "Tukaj sem preživljala najtežje dni svojega življenja."

Izpoved V. G.

Bojan Koželj, dr. vet. med., specialist bakteriolog, mi je pripovedoval: "Darko Sevnik, komandir Postaje milice Vojnik, je prišel ustreliti konja, obolelega za maleusom, na konjarijo Lahovna Veterinarske postaje Celje. Ob tej priložnosti, ker se je Sevniku tresla roka, je v opravičilo dejal,

Nabrcajte me v rit, pohodite mojo glavo. Sem vodilna svinja. To, kar vam bom zdaj povedal, govorim pravič in zadnjič v življenju.

V času vojne sem delal v Wiener-Neustatu v tovarni letal. Ob koncu vojne sem se vrnil v Celje in se javil partizanskim enotam. Najprej so me spraševali in zasliševali, nato pa so rekli, da me morajo preizkusiti. Peljali so me na Strenčanove travnike na Lavi /tam je zdaj Sončni park, op. J. Č./, kjer je bilo veliko strelskih jarkov na sveže zasutih, veliko pa jih je bilo še odprtih. Pripeljali so tovarnjak, poln nemških vojnih ujetnikov, ki so imeli roke zvezane z zico. Raztovorili so jih, meni pa naročili, da jih moram postreliti. Roke so se mi začele tresti, saj v življenju nisem ustrelil še nobenega človeka. Dobil sem puško. Zadeval sem slabo, enega v roke, drugega v vrat, tretjega v trebuh, tu in tam pa se je kdo zgrudil resnično mrtev. Za menoj so morali usmrtitve pripravljati. Napovedali pa so mi, da bo naslednji dan bolje. Naslednji dan so nas odpeljali v taborišče na Teharje. Najprej so nam dali piti konjak. Namesto puške sem dobil brzostrelko. Ko smo začeli streljati po ljudeh, ki so bili zvezani z zico in že pripravljeni v betonskem strelišču, mi je šlo streljanje veliko bolje od rok. Skoraj vse sem ustrelil do smrti. Vsak dan pred streljanjem smo dobili konjak. Tako sem čez nekaj dni že dobil veselje do tega in sem že komaj čakal, kdaj gremo zopet v akcijo. Ko se je komu na vratu še komaj držala glava, sem jo z užitkom brcnil, da se je odtrgala. Ni me motilo, da sem imel krvave škornje in hlače. Postal sem ubijalec iz užitka. Za tako dobro delo so me pohvalili in sprejeli v partijo. Postavili so me za vzor, kako mora komunist delati, če mu partija kaj ukaže. V resnici smo bili vsi od komandirja do namestnika vsak dan pijani in vsak dan smo delali z veseljem. Z veseljem smo tudi gledali, kako so mali otroci in dojenčki umirali na soncu. Videli smo, kako se je general Kveder pripeljal z džipom in hotel enega ustreliti, vendar sta mu spremljevalca to preprečila. Prav tako smo gledali, kako se je Ivan Maček učil streljati po ljudeh."

Nadaljevanje prihodnjic
Janez Črnež

Mlinarjev Janez, maja 1991

Okolica Mlinarjevovega Janeza je polna pokopanih žrtev revolucije.

mučenja pa so uprizarjali v kletih pod graščino in v zemljo vzdani kleti na južni strani graščine. V graščino je moral velikokrat prinesiti nujna sporočila in telegrame, ki so prihajali na občino Teharje in pošto. Držal se je za glavo in solze so mu tekale, ko je šepetaje pripovedoval. Tiste čase sem ponoči velikokrat slišal posamezne strele iz smeri Mlinarjevovega Janeza.

S hlodi po kosteh

Bilo je v letu 1947 ali 1948, ko sem bil določen za spravilo lesa v gozdu pod sv. Ano. Moji konji so bili močni in tega navajeni. Kot pomočnik mi

ve miličnikov ob 13. maju, dnevu miličnikov, so bile večkrat v graščini Mlinarjev Janez na Teharjah. Vedno se je veliko jedlo in še več pilo. Med eno teh zabav sem šel v pozni uri ven v park, da se malo sprehodim in ohladim. Pri glasbenem paviljonu sem naletel na kolega Darka Sevnika, ki je sedel na stopnicah in glasno jokal. Nisem ga mogel potolažiti, zato sem šel po našega šefa in ga prosil, da greva skupaj do njega. Dolgo sva stala ob njem in ga spraševala, zakaj joka. Nenadoma je izbruhnil: 'Vidva sploh ne vesta, kaj sem tukaj doživljal. Tega sploh ne

da je moral maja 1945 leta imeti tri brzostrelke, da sta se lahko dve hladili, če so hoteli postreliti vse ujetnike, ki so bili pripeljani za usmrtitev."

Robert Jedločnik, dipl. inž., šef obrata v Cinkarni Celje, mi je pripovedoval: "Neko soboto leta 1967 sem v Cinkarni dežural. K meni v pisarno je prišel moj uslužbenec V. G. Bil je pijan. Vrgel se je na kolena, mi začel poljubljati čevlje in prositi, da ga moram poslušati. 'Sem ničvreden, zavržen človek, manj vreden kot podgana, izprijenec in pokvarjenec. Dajte me popljuvati, poščijte me, razglasite me za morilca in ubijalca.

Krivična obtoževanja 2. del

V prejšnji številki sem opozoril, da se v medijih čedalje pogosteje pojavljajo zapisi, ki bistveno krivenčijo resnico. Zaradi čedalje večje množice objavljenega ostajajo takšni zapisi pogosto brez potrebnega odziva. Na nekatere, najhujše, pa je vendarle treba odgovoriti.

Na dva, ki sta me prizadela v zadnjem času, odgovarjam v tem zapisu. Nadaljujem z odzivom v prejšnji številki. Seveda, "komunisti so tvegali", kot pravi (drugi, v prejšnji številki večkrat navajani) avtor. Pričakovali bi vsaj to, da bo okoliščine, predvsem pa posledice tega "tveganja" postavil v realne okvirje, da bo upošteval vse okoliščine, ki so pri tem "tveganju" nastopale. Naredil pa je to, kar kontinuitetniki nenehno počnejo, zamočlal je vse druge elemente in potem je na tej čistini izpo-

stavil samo enega, "tveganje", pogum, ki pa takšen, "očiščen" vseh primesi, predvsem pa negativnih, lahko dobi čisto drugačen pomen, v tem primeru seveda pozitivnega.

Vprašanje odpora

Nikoli ni odveč opozarjanje, da dogajanje med drugo svetovno vojno oziroma nacifašistično okupacijo lahko boljše razumemo tudi tako, da ga primerjamo z dogajanjem v okupiranih državah druge Evrope, na zahodu, severu in vzhodu. Tudi tam so bili okupirani, toda tam ni v začetnih obdobjih okupacije, torej v letih od 1939 do leta 1943, nihče, predvsem pa ne nobena politična skupina, nastopil proti okupatorju tako, v takšnih oblikah, kot je to storila in počela komunistična partija v Sloveniji (in Jugoslaviji). Vodstvo komunistov je namreč dobro vedelo predvsem eno, da morajo, prvič, pohiteti, če si hočejo pridobiti prednost, in drugič, da morajo hkrati svoje politične

tekmence prikazati v najslabši mogoči luči, kot nesposobneže, mlačneže, kolaborante, izdajalce in s podobnimi skrajno odioznimi oznakami. Ves čas vojne so ljudje poslušali to propagando, nato pa še dolgih 45 let po vojni. Navadni ljudje, ki so vedno v večini, še danes le težko preverjajo resničnost informacij, ki so v javnem obtoku, v razmerah okupacije in vojne pa je bilo to praktično nemogoče. Laž je delovala tako kot vedno, nekaj se je bo že prijelo, še posebej če je dovolj vztrajno ponavljana. V Sloveniji je ves revolucionarni teror temeljil na ponavljanju najhujših laži, s katerimi so komunisti označevali svoje politične nasprotnike in žrtve svojih zločinov.

Komunisti pa so hiteli s partizanskim odporom tudi zato, da so pod njegovo krinko lahko napadali in uničevali svoje notranje nasprotnike. Če bi namreč počeli le to zadnje, bi si v trenutku nakopali proti sebi ves narod. Tako, s podjarjanjem boja proti okupatorju,

pa večina ljudi dolgo ni opazila, kaj vse se v resnici dogaja v ozadju.

Obramba pred nasiljem

Avtor pravi, da so si komunisti "upali". Le kako naj se človek, posameznik – Slovenci so se namreč z okupacijo spremenili v posameznike, saj ni bilo več ne državnih organov, ki bi jih varovali, ne svobodnih občil, ki bi jih obveščala – znajde ali celo brani pred dvema ključnima prvinama protičlovečnosti, pred nasiljem in pred lažjo. Ta teror in nasilje sta 1942 deželo oklenila v strah, ki je marsikje imel razsežnosti smrtno groze. Danes je na razpolago vsakomur več kot dovolj literature, kjer je to natančno opisano.

Sredi te smrtno groze, sredi strahu, ki sta ga povzročala nasilje in laž, ljudem ni preostalo nič drugega, kot da se pred tem nasiljem začnejo braniti sami. Policije in sodišč ni bilo več, okupator pa je skrbel le za lastno varnost. Ko je partizanska skupina prišla v domovanje

Mravljeto družine na Brezovici pri Ljubljani (berite o tem v partizanski knjigi *Križpotja*, napisal jo je partizan Karel Leskovec in je izšla v globokem komunizmu, če že komu gredo na živce "prodromobranski" avtorji, pa naj se ti še tako zavzemajo za resnico), bilo je sredi noči, in začela po hiši loviti in ubijati družinske člane, je eden od članov te napadene družine lahko storil le eno: v zgornjem delu hiše mu je uspelo, nočni "obiskovalci" še niso prišli do tja, odpreti okno in začel je klicati proti italijanskemu bloku, ki je bil nedaleč stran ob železniški progi: "Na pomoč, na pomoč, Italijani!"

Kolaboracija, mar ne, ti ljudje so kolaborirali, zato so si zaslužili smrt, porečeta omenjena avtorja, in vsi tisti, ki nočejo ali se jim ne da misliti. Primerov, kot je Mravljeto iz začetka julija 1942, je bilo takrat veliko. Ljudem, nemočnim in golorokim, ni v tisti eksistenčni grozi, ko si mnogi niso upali spati v domačih posteljah, ampak so se začeli skrivati vsepovsod, tudi po poljih, ni preostalo nič drugega, kot da začno razmišljati, kako bi zavarovali temeljno, kar ima človek, svoje življenje in življenje svojih družinskih članov ter vaško okolje pred nočnimi morilci in roparji.

Zgodovina ali življenje

Avtor pa ob tem temeljnem bistvu zapiše le sintagmo, očiščeno bremena takšnih in drugačnih okoliščin: komunisti so "razumeli zgodovino". Ni mu prav nič mar tisto, kar je bilo takrat nekaj bistveno drugega kot "razumeti zgodovino", da so bili ljudje, v vsej svoji ostrini v hrbet napadeni ljudje – če jih je "od spredaj" napadel okupator, tujec –, in da so se morali braniti. Če mu sintagma "morati se braniti" sploh kaj pove oziroma če mu sploh kaj pomeni. Vse drugo so "pravljice", vse drugo je politična propaganda, ki je (bila) v službi zločinske prakse. Vsak, ki te "pravljice" oziroma njihove idealizirane podobe o dobrih in slabih fantih ponavlja – kljub neizmerni literaturi, ki je danes o tem na raz-

polagō –, je ... Kaj je?! Naj si vsak bralec sam poišče ustrezno oznako.

V nadaljevanju avtor omenja "napačno pozicijo" tistih, ki so bili žrtev revolucionarnega terorja, in doda, da je bila ta "napačna pozicija" celo "v najbolj emblematičnih točkah". Zraven pa še pomodruje, da "zgodovine niso razumeli v njenih ključnih trenutkih".

Če vzameš za takšno pisanje "očiščeno" in idealizirano podobo našega medvojnega dogajanja, kakršno so nam slikali in jo še vedno slikajo nosilci in dediči revolucije, v kateri partizani nastopajo kot izrazito dobri, njihove žrtve pa kot slabi fantje, ki so si zaslužili kazen, "ki jih je doletela", potem se morda še lahko poigravaš s takšno terminologijo in idealizirano formo (da "zgodovine niso razumeli v njenih ključnih trenutkih" in da so "komunisti tvegali"). Toda ta terminologija in idealizirana forma je, potem ko jo soočimo z vso mogočnostjo resničnega dogajanja, neizmerno prazna forma in ne vem, kako se lahko njen avtor pod njo sploh podpiše. Toda očitno se nekateri lahko. To so javni podpisi, ki jih nihče več nikoli ne more izbrisati iz javnega prostora. In vsaj

to bi lahko komu od teh podpisnikov praznih form kaj pomenilo.

Krivičnost neresnice

Avtor zapiše: "Zgodovinska napačna Katoliške cerkve na Slovenskem, ki je nista napravila ne hrvaška ne srbska (najmanj pa Mihajlovičevi četniki), je bila več ali manj javna kolaboracija z nacisti, ki je kulminirala v prisegi na bežigranskem stadionu. Ni znano, kaj preprosto si je mislil nadškof Rožman, ko je množico domobraskih fantov popeljal v Hitlerjevo naročje." Ko je v nadaljevanju omenil holokavst nad Židi, je v zvezi z njim dodal: "Če je škof Rožman vedel ali slutil, je njegova krivda neizmerna."

Grozne besede. Njihova grozljivost je v tem, da ne odsevajo niti kančka resnice. Nasprotno, napisane in naperjene so proti vsemu bistvu resničnosti, ki se je takrat v Sloveniji dogajala. Ne morem tu navajati vse te resničnosti, saj je za debele knjige. Po letu 1990 so mnoge od teh knjig že napisane in so vsakomur javno dostopne. Seveda še kakšno vprašanje ni obdelano ali ni zadovoljivo obdelano v publicistiki. Toda v zadnjih štirinajstih

letih je izšlo zelo veliko pričevanj, analiz, študij in komentarjev, kjer so vprašanja, povezana s termini, kot so položaj Katoliške cerkve na Slovenskem med vojno, vprašanje kolaboracije oziroma vseh oblik sodelovanja z okupatorjem, predvsem pa vprašanja velikega komunističnega projekta izvedbe komunistične revolucije v posebnih razmerah sovražne okupacije dežele, obdelana podrobno in natančno. Tudi o oblikah nasilja tega projekta, o neizmernih posledicah tega nasilja, o uzurpaciji oblasti, ki je iz vsega tega neizmernega nasilja izšla in bila na njem vzpostavljena, imamo že relevantna razmišljanja. O tem sta veliko pisala Justin Stanovnik in Viktor Blažič, kot tudi o vprašanju povojne izrazito nedemokratske enopartijske komunistično-udbovske diktature, ki je na Slovenskem trajala kar 45 let (koliko let je dolgo človekovo življenje?!), do leta 1990, tako rekoč do včeraj, in katere posledice bomo Slovenci še zelo dolgo čutili, saj je od takrat minilo že 14 let, specifičnih postrežimskih razmer, ki jim pravimo tranzicija, pa ni videti ne konca ne kraja.

Ignoriranje objavljenega

Kako naj o vsem tem poglobljeno in argumentirano pišem v tem skromnem odzivu, saj bi avtor, ki ima v žepu doktorat in ki vzgaja nove generacije slovenskih intelektualcev, tudi ob še tako argumentiranem pisanju med branjem mižal, potem pa, ko bi končal, bi ga spet osvojila podoba o naši preteklosti, ki se je je učil, danes pa jo najdeš kvečjemu še v borčevskem glasilu, v učbenikih zgodovine in tu in tam v takšnem pisanju, kot je njegovo.

Navajani avtor pa nam pravi, da ni nič prebral ali da je vsa ta množica literature, ki je izšla po letu 1990, ničvredna. Slovenska Katoliška cerkev je po njegovem kolaborirala z nacisti in krivda škofa Rožmana je "neizmerna". Lep podpis slovenskega intelektualca. Naj ugibamo o treh možnostih, ki so botrovale temu podpisu. Ali se noče ali se mu ne ljubi ali pa se ni zmožen soočiti se z resnico?

Ivo Žajdela

Foto: A. Jasja Šimonic

Čez prepad v svobodo

Prizorišče komedije je majhno angleško podeželsko mesto z dvema konkurenčnima pogrebnima zavodoma. Prvega vodi gospod Boris Plotz, ki je vse življenje sanjal le o dveh stvareh: o plesu in Betty.

Tudi Betty, igra jo Brenda Blethyn, je bila skrivaj zaljubljena vanj, vendar se je morala ukloniti želji svojega očeta in poročiti bogatega snubca, župana, ki ga je zanimal le njen denar. Boris, igra ga Alfred Molina, se je odrekel sanjam, prevzel domače pogrebno

podjetje in pozabil na Betty. Življenje je teklo po ustaljenih tirnicah vse do smrti Bettyjine tašče. Ko Betty ureja vse potrebno za pogreb, se med njo in Borisom začnejo spet kresati iskrice. Nič ne gre po načrtih in začne se komedija zmešnjav v pravem angleškem slogu.

Drugo pogrebno podjetje pa vodi gospod Frank Featherbed (Christopher Walken), American, ki je trdno odločen prevzeti pogrebni posel na angleškem podeželju. Njegov adut so tako imenovani tematski pogrebi: poglobi se v pokojnikove neuresničene želje in hobije. Če je treba, se s svojim pomočnikom preoblečeta tudi v like

PLOTS WITH A VIEW	
Režija:	Nick Hurrant
Producenti:	Michael Cowan, Suzanne Lyons, Jason Piette, Kate Robbins
Scenarist:	Frederick Ponzlov
Igrajo:	Brenda Blethyn, Alfred Molina, Christopher Walken, Robert Pugh, Naomi Watts, Jerry Springer
Premiera:	31. 12. 2003
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

iz Vojne zvezd, poskrbita za krsto s pokojnikom v dimu, ki s posebnimi efekti poleti proti stropu kot Enterprise. Med Frankom in Borisom se bije trd boj za trupla.

Medtem pa Boris in Betty utočita, da jima na poti do njune neuresničene ljubezni stoji le Bet-

tyjin mož. V obupu se odločita, da bosta zaigrala Bettyjino smrt in pobegnili. Tu pa se vmeša Frank, ker se mu zdi Betty preveč popoln mrlič. Zavist ga razjeda predvsem zaradi popolnega ličila in plastičnih popravkov, ki naj bi jih Borisovo pogrebno podjetje naredilo Betty,

Bazen

Sarah Morton je slavna pisateljica kriminalnih romanov. Naveličana Londona in iskanja navdiha za nov roman sprejme ponudbo svojega založnika Johna Bosloada, ki ji ponudi svojo poletno vilo v Lubéronu na jugu Francije.

Glavne turistične sezone je konec in Sarah, igra jo Charlotte Rampling, uživa v prelepi in spokojni pokrajini, dokler ne pride v hišo Johnova (Charles Dance) brezskrbna in viharna hčerka, ki jo igra mlada igralka Ludivine Sagnier. Zadržana in redoljubna Sarah je zgrožena nad Juliejinim divjim in razuzdanim živ-

ljenjem. Vseeno se kmalu spoprijateljita in Julie postane vir navdiha za nov roman, ki se začne nevarno prepletati s skrivnostnim umorom.

Vloga Ludivine Sagnier je bila sprva pisana za mladega moškega, a se je Ozon odločil drugače. Menil je, da bo odnos med dvema ženskama zanimivejši. Poglobiti je že-

potem ko se je domnevno raztreščila na skalah. Betty se sladko maščuje nezvestemu možu in njegovi ljubici Meredith (Naomi Watts). Zaradi tega je pripravljena preživeti lasten pogreb: ostati hladna pri objokavanju in obrekovanju ob krsti. Za komične domislisce v slo-

gu tv-serije Pogrebnički pa sta poskrbela Christopher Walken in Lee Ewans. Brenda je z režiserjem Nickom Hurrantom sodelovala že pred nekaj leti, ko se je skupaj z Julie Waters odpravila na sanjsko potovanje z grenkim priokusom v Las Vegas. **Monika Maljevič**

lel odnos, ki je obstajal med Gaby (Catherine Deneuve) in Louise (Emmanuelle Béart) v filmu 8 žensk, ga razviti v nekakšno materinsko-hčerinsko vez. Kljub temu pa v Bazenu ostaja glavna tema znova umor. Žrtev je seveda še enkrat, tako kot pri 8 ženskah, moški.

Bazen je bil premierno prikazan v tekmovalnem sporedu letošnjega canskega filmskega festivala. V njem

je evropski najdrznejši in najinovativnejši scenarist in režiser François Ozon združil svoji najljubši igralki Charlotte Rampling (Pod peskom) in Ludivine Sagnier (8 žensk). Nadvse prefinjen in z ravno pravšnje mero erotike začinjen Bazen je prvi celovečerni film, ki ga je Ozon posnel tudi v angleščini, v njem pa je obudil skrivnostnost, ki je prežemala že film Pod peskom.

SWIMMING POOL

Režija:	François Ozon
Producenta:	Olivier Delbosc, Marc Missonnier
Scenarista:	François Ozon, Emmanuele Berheim
Igrajo:	Charlotte Rampling, Ludivine Sagnier, Charles Dance, Marc Fayolle
Premiera:	31. 12. 2003
Distribucija:	Fivia

na kratko

Fantazija je prekosila stvarnost, vsaj kar se tiče izbora **desetih najboljših filmov** leta 2003 po izboru Ameriškega filmskega inštituta. Deset filmov, ki si je zaslužilo priznanje, je bilo predstavljenih po abecednem redu: American Splendor, Finding Nemo, The Human Stain, The Last Samurai, The Lord of Rings: The Return of the King, Lost in Translation, Master and Commander: The Far Side of the World, Monster in Mystic River. Omenjeni ne bodo prejeli nobene nagrade, saj na ta način želi Ameriški filmski inštitut le izraziti spoštovanje filmarjem in ljudem, ki ustvarjalno sodelujejo pri filmu. Dobro pa si je zapomniti naslove, saj se bo večina med njimi pojavila med kandidati za oskarje. Boj se začena...

Najboljše je izbralo tudi Združenje ameriških televizijskih kritikov (Broadcast Film Critics Association). Po njihovem mnenju je najboljša stvaritev leta 2003 film **Skrivnostna reka** (Mystic River). Televizijski kritiki so izbrali najboljši film, potem ko so njihovi newyorški kolegi izbrali najboljšega po njihovem mnenju: Gospodar prstanov: Kraljeva vrnitev. Izbori filmskih kritikov velikokrat kažejo potencialne oskarje, največ pa vsi pričakujejo od najboljšega filma po izboru Hollywood Foreign Press Association, ki januarja podeljuje zlate globuse. Skrivnostno reko Clinta Eastwooda je v začetku decembra za najboljši film razglasilo tudi Ameriško združenje kritikov, Sean Penn pa si je prislužil naslov najboljšega igralca.

Sky Captain and the World of Tomorrow je dolgo ime za akcijski "superherojski triler", kot so pod opis žanra zapisali njegovi ustvarjalci. V njem so se pred kamerami znašli Jude Law kot Nebeški kapetan, Gwyneth Paltrow, Angelina Jolie in Casey Affleck. Film naj bi v kinematografu prišel maja prihodnje leto, kombiniran pa je s črno-belo tehniko. Verjamemo, da bo vsaj vizualno izjemen, čeprav je režiserka in scenaristka debitantka, 29-letna Kerry Conran, katere vizije ne poznamo. O Kerry se veliko govori, vendar nihče ničesar ne ve, po informacijah New York Timesa pa naj bi bila "on". Podrobnosti filma še niso znane. Ve se le, da gre za priredbo avanture iz tridesetih let: Gwyneth igra novinarko, ki se odpravi na premiero Sneguljčice in sedem palčkov, Angelina je pilotka, Law in Affleck pa pustolovca.

Filmska legenda **Blake Edwards** bo na podelitvi oskarjev 29. februarja 2004 prejel častni zlati kipec, saj bo akademija nagradila njegov "življenjski prispevek filmski industriji". Scenaristični in režiserski veteran je najbolj znan po filmski franšizi Pink Panther, med njegovimi stvaritvami najdemo še naslove, kot so 10, Victor Victoria in Zajtrk pri Tiffanyju.

Sarah Michelle Gellar bo igrala glavno vlogo v remakeu japonskega trilerja The Grudge. Triler groze bo za Columbia Pictures producirala hiša Ghost House Pictures, snemanje pa naj bi se začelo v začetku prihodnjega leta v Tokiu. Film bo režiral režiser in scenarist izvirnega filma Takaši Šimizu. Zgodba filma spremlja urok, ki zaživi, potem ko ga je izrekla oseba, ki je umrla besna, in se pozneje prenaša kot virus, ki za seboj pušča mrtvece. Gellarjeva je pred nedavnim končala snemanje filma Scooby-Doo 2: Monsters Unleashed, pripravlja pa se na snemanje parodije romantične komedije, imenovane Romantic Comedy.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

2.1.2004

Slovenija 1

- 7.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.25
- 7.30 TEDENSKI IZBOR
- 7.30 BUBA GUBA: PISMA, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 9/10
- 7.45 BISERGORA: O BIBAPUNCAH IN BIBAFANTIH, LUTKOVNA NANIZANKA, 14/15
- 8.00 PEPI VSE VE O OPERNEM PETJU
- 8.25 PIKIJEV ČAROBNI BOŽIČ, RISANKA
- 8.50 NAJLEPŠE DOGODIVŠČINE CEBELICE MAJE, RISANI FILM
- 10.10 ZDRUŽENA, KRATKI IGRANI FILM ZA OTROKE
- 10.25 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
- 10.55 SADNA OPERA, MUZIKAL ZA OTROKE
- 11.45 TAKO JE TO, DOKUMENTARNI FILM O RENZU MAROLJU
- 12.10 MCLEODOVI HČERI, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 13/22
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.35 TEDENSKI IZBOR
- 13.35 MAVRIČNA ŠOLA OPDIRA VRATA, POSNETEK OTVORITVE ŠOLE V PODZEMLJU
- 15.05 VSAKDANJI IN PRAZNIK
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.45 PINGO - POROKA, RISANKA (VPS 16.50)
- 17.10 IZ POPOTNE TORBE: OBED (VPS 17.20)
- 17.35 SKRITA PODROČJA ZNANOSTI, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/15 (VPS 17.45)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.35)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.40 ŠPORT, VREME, MAGNET
- 20.00 50 LET AVSENIKOVE GLASBE, 2. DEL KONCERTA (VPS 20.00)
- 21.05 SVET V LETU 2003 (VPS 21.10)
- 22.05 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.15)
- 22.25 SEDEM, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 22.40)
- 0.30 DNEVNIK, PONOVITEV
- 1.15 SKRITA PODROČJA ZNANOSTI, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/15, PONOVITEV
- 2.10 MIFUNE, DANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 02.25)
- 3.45 KONCERT GV SKUPINE, PONOVITEV
- 5.25 50 LET AVSENIKOVE GLASBE, GLASBENO-DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
- 6.20 50 LET AVSENIKOVE GLASBE, 2. DEL KONCERTA, PONOVITEV

Slovenija 2

- 7.40 TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.55
- 8.00 TV PRODAJA
- 8.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
- 9.15 TV PRODAJA
- 9.45 TEDENSKI IZBOR
- 9.45 MOSTOVI - HIDAK
- 10.15 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 6/158
- 10.35 ASTERIX PROTI CEZARIJU, FRANCOŠKI FILM (VPS 10.20)
- 11.50 SREČNO, EVROPA 2004
- 16.50 FANTASTIČNA ZGODOVINA LETALSTVA, AVSTRALSKA DOK. SERIJA, 3., ZADNJI DEL
- 17.50 DICK VAN DYKE, AM. NANIZ., 7/158 (VPS 17.50)
- 18.15 EVROPSKI MAGAZIN (VPS 18.15)
- 18.45 PRIMORSKA KRONIKA (VPS 18.45)
- 19.00 VIDEOSPOTNICE (VPS 19.00)
- 19.45 KNJIGA MENE BRIGA - PREDRAG MATJEVIČ: DRUGAČNE BENETKE (VPS 19.45)
- 20.05 NEDOUMLJIVO, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3 (VPS 20.05)
- 20.55 TIHI GLAS, ANGLEŠKO-AM. FILM (VPS 21.00)
- 22.30 P. I. ČAJKOVSKI: LABODJE JEZERO, POSNETEK BALETA ŠVEDSKEGA KRALJEVSKEGA BALETA (VPS 22.30)
- 0.40 OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 2/8, PONOVITEV (VPS 00.45)
- 1.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.40)
- 1.55 VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
- 2.40 VIDEOSTRANI

Kanal A

- 9.15 TV prodaja
- 9.20 Xena, 4. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nad.

- 10.10 Varuhi luke, 4. sezona, ponovitev 31. dela avstralske nanizanke
- 11.00 Non Stop Music, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Xena, 4. sezona, 3. del ameriške nadaljevanke
- 13.50 Mladi in nemiri, 3. sezona, 49. del ameriške nadaljevanke
- 14.40 Obala ljubezni, 3. sezona, 179. del ameriške nadaljevanke
- 15.30 TV prodaja
- 16.00 Varuhi luke, 5. sezona, 1. del avstralske nanizanke
- 16.55 Hal: Otroci ne lažejo, 2. sezona, 26. del ameriške humoristične oddaje
- 17.25 Družina za umret, 11. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.55 Oh, ta sedemdeseta, 4. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.25 XXL premiere
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Nori na petek: Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
- 20.55 Umetnost nakupovanja, dokumentarna oddaja
- 21.55 Osbournovi, 2. sezona, 8. del dokument. serije
- 22.25 Moške zadeve, 2. sezona, 18. del ameriške nanizanke
- 23.15 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja
- 0.05 Mokre in divje 7, erotična oddaja

Pop TV

- 7.30 Izgubljeni svet - otok dinozavrov, sinhronizirani risani film
- 8.50 Nova ljubezen, ponovitev 69. dela mehiške nadaljevanke
- 9.45 Skrivnost ljubezni, ponovitev 79. dela venezuelske nadaljevanke
- 10.35 TV prodaja
- 11.05 Čudež življenja, ponovitev 76. dela venezuelske nadaljevanke
- 11.55 Družinske vezi, ponovitev 6. dela brazilске nadaljevanke
- 12.50 Slonček Benjamin: Srečanje z Božičkom, sinhronizirani risani film
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Družinske vezi, 7. del brazilске nadaljevanke
- 15.55 Čudež življenja, 77. del venezuelske nadaljevanke
- 16.55 Skrivnost ljubezni, 80. del venezuelske nad.
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Nova ljubezen, 70. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Akcija: Smrtni udarec, ameriški film
- 21.50 Teksaski mož postave, 5. sezona, 18. del ameriške nanizanke
- 22.45 XXL premiere
- 22.50 Cyberjack, ameriški film
- 0.40 24UR, ponovitev
- 1.40 Nočna panorama

TevePika

- 10.00 Novoletni SUPER POP TRAX, nastopajo: Čuki, Natalija Verboten, Gianni Rijavec, E.N.I., Make Up 2, Saša Lendero, Taya, Prava stvar, Foxy Teens, NC dance, Select, Nataša Madjar, Saund Attack, Rok Kosmač, Matjaz Kosi, pon
- 11.30 Video novice za gluhe in naglušne, pon
- 12.30 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalmon, pon
- 13.30 Video top 30, koristne informacije z dobro glasbo
- 16.00 Glasba treh dežel, koncert narodno zabavnih ansamblov, 2 del
- 18.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 18.30 Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življensko obdobje, gost: Vinko Šimek, pon
- 19.00 24 UR, prenos v živo
- 20.00 Koncert Gaudeamus
- 21.10 Samir Kobler, izbor najboljših skladb
- 22.20 Novoletni Videomeh, tradicionalni Novoletni narodnozabavni koncert v Kamniku, produkcija TV PRIMORKA, prvič
- 23.50 Video novice za gluhe in naglušne, pon
- 0.40 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

- 06.00 Videostrani
- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Risanke
- 08.00 TV prodaja
- 08.30 Risanke
- 09.00 TV prodaja

- 09.30 Življenje ob jezeru, ponovitev
- 10.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 12.00 TV prodaja
- 12.30 Risanke
- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Življenje ob jezeru, ponovitev
- 14.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.30 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 15.00 Rokomet - moja igra
- 15.30 Koncert
- 16.45 TV prodaja
- 17.00 Automobile
- 17.30 Sijaj, ponovitev
- 18.00 Sto izlozb, sto strasti, 99. del italijanske telenovele
- 18.30 Pokemoni, risani film
- 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 20.00 Kako preživeti, 7. del
- 21.00 Komet 13, zabavnoglasbena oddaja
- 22.00 Klub golih pesti, ameriška drama, 1999
- 00.30 TV prodaja
- 01.00 Videostrani

SOBOTA,

3.1.2004

Slovenija 1

- 7.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.55
- 7.30 TEDENSKI IZBOR
- 7.30 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
- 8.15 BUBA GUBA: KONJI, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 10., ZADNJA EPIZODA
- 8.30 TELERIME - JOŽE SNOJ: ENKRAT, KO BO OČKA MAJHEN
- 8.35 PRAVLJICE MIKE MAKE: KAM GRE STARO IN OD KOD PRIDE NOVO LETO?, OTROŠKA NANIZANKA, 9/26
- 8.40 POZABLJENE KNJIGE NAŠIH BABIC: CICIBAN
- 9.00 PEPI VSE VE O FOTOGRAFIJI
- 9.20 ZOBNA VILA, KJE SI?, RISANKA
- 9.40 ZDRUŽENA, KRATKI IGRANI FILM ZA OTROKE
- 10.00 KINO KEKEC: PETTSON IN FINDUS: ŠVIGAMUC, ŠVEDSKI RISANI FILM, 1. DEL (VPS 10.00)
- 11.15 MCLEODOVI HČERI, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 15/22 (VPS 11.15)
- 11.55 SLOVENIJA V LETU 2003, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.10 TEDENSKI IZBOR
- 13.10 NIKO GRAFENAUER: PEDENJEPED, OTROŠKI MUZIKAL
- 13.40 ZIGJEVO DARILLO, RISANKA (VPS 13.40)
- 14.05 S POLKO IN VALČKOM V NOVO LETO (VPS 14.05)
- 15.00 SVET V LETU 2003
- 15.55 SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13 (VPS 17.20)
- 17.50 SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.50)
- 18.15 ČEBELICA MAJA, RISANA NANIZANKA, 18/26 (VPS 18.20)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 ŠPORT
- 19.35 UTUPIT
- 19.50 VREME
- 20.00 KONCERT SIDDHARTE IN SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA (VPS 20.00)
- 22.05 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
- 22.35 AMIGO, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.30)
- 23.15 NADALJNJE MESTNE ZGODBE, AMERIŠKA NAD., 2., ZADNJI DEL, PON. (VPS 23.10)
- 0.40 DNEVNIK, PONOVITEV
- 1.10 RAZKRITJE, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 01.05)
- 3.15 SVETI DIM, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 03.10)
- 5.10 ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13, PONOVITEV
- 6.00 KONCERT JANA PLESTENJAKA, PON. (VPS 06.00)

Slovenija 2

- 7.40 TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.55
- 8.00 TV PRODAJA

- 8.30 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 9.00 FRASIER, AMERIŠKA NANIZANKA, 17.EPIZODA, PONOVITEV (VPS 09.00)
- 9.25 FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 1. VOZŅJE (VPS 09.35)
- 11.15 TV PRODAJA
- 12.25 FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 2. VOZŅJE (VPS 12.20)
- 13.50 INNSBRUCK: SMUČARSKI SKOKI NOVOLETNE TURNEJE, KVALIFIKACIJE, PRENOS (VPS 13.40)
- 16.00 PRVE LJUBEZNI: KOGA SO LJUBILI ZVEZDNICI (VPS 16.00)
- 16.45 NEDOKONČANO POTOVANJE NA JAPONSKO, PORTRET ANDRESA VALDESA, PONOVITEV-ŠNEGULJIČICA, KANADSKO-AMERIŠKI FILM (VPS 17.30)
- 19.00 VIDEOSPOTNICE (VPS 19.00)
- 19.45 KNJIGA MENE BRIGA - MICHAEL ONDAATJE: ANILIN DUH, PONOVITEV (VPS 19.45)
- 20.05 JULIANE, DANSKA LITERARNA NAD., 3/4
- 20.50 UMRI POKONČNO, AM. FILM (VPS 20.45)
- 22.55 SOBOTNA NOČ (VPS 22.55)
- 0.55 OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 3/8, PONOVITEV (VPS 00.55)
- 1.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
- 2.10 VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
- 2.55 VIDEOSTRANI

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 175. dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 176. dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 177. dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 178. dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 179. dela ameriške nadaljevanke
- 14.00 Dannyjeve zvezde, v živo
- 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
- 15.55 Oprah Show, pogovorna oddaja
- 16.50 Goodyear liga, Krka: Cibona VIP, prenos košarke
- 18.40 Legende nogometa, dokumentarna serija
- 19.10 Herkul, 6. sezona, 5. del ameriške nanizanke
- 20.00 Kriminalka: Smrtonosna elita, ameriški film
- 21.45 Znova na prostosti, 15. del ameriške nanizanke
- 22.40 Zla obsedenost, ameriški film
- 0.20 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
- 8.10 Vrba vas, sinhronizirana risana serija
- 8.35 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
- 8.45 Nas mali svet, sinhronizirana risana serija
- 8.50 Obuti maček, sinhronizirana risana serija
- 9.15 Mjavi Mjavi, sinhronizirana risana serija
- 9.25 Hikarjan, sinhronizirana risana serija
- 9.50 Pepelka, sinhronizirani risani film
- 10.40 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
- 11.05 Rudijevo mostvo, risana serija
- 11.30 Galidor - varuh na vesoljski meji, 7. del mladinske nanizanke
- 12.00 Šolska košarkarska liga
- 13.00 Prelet leta, ponovitev
- 14.35 Močno zdravilo, 3. sezona, 9. del ameriške naniz.
- 15.30 Moj medvedek, kanadski film
- 17.15 24UR - vreme
- 17.20 Punce v najlepših letih, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Filmski hit: Je ali ni?, ameriški film
- 21.40 Doors, ameriški film
- 0.10 24UR, ponovitev
- 1.10 Nočna panorama

TevePika

- 10.00 Novoletni SUPER POP TRAX, nastopajo: Čuki, Natalija Verboten, Gianni Rijavec, E.N.I., Make Up 2, Saša Lendero, Taya, Prava stvar, Foxy Teens, NC dance, Select, Nataša Madjar, Saund Attack, Rok Kosmač, Matjaz Kosi, pon
- 11.30 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 12.30 Video novice za gluhe in naglušne, pon
- 13.30 Video top 30, koristne informacije z dobro glasbo

17.55 Izrael - Palestina, 3000 LET Jeruzalema, dokumentarni film, 3 del
 18.30 Živeti zdravo, čas gripe in prehladov, vodi: Milka Krapez
 19.00 24 UR, prenos v živo
 20.00 Sonček 2003 - srce tudi za drugačne, 1 del humanitarne glasbene prireditve iz SD Ptuj, vodi: Saša Lendero, prvič
 21.30 Veliko platno, oddaja o filmu
 22.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
 22.30 Koncert Gaudeamus, pon
 00.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

0.15 POKVARJENA DEKLETA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 13., ZADNJI DEL, PONOVITEV
 1.05 DNEVNIK, PONOVITEV
 1.35 SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 14., ZADNJA EPIZODA, PON.
 2.00 SLOVENSKI MAGAZIN, PONOVITEV
 2.25 VSAKDANJIJ IN PRAZNIK, PONOVITEV
 3.40 SMUČARSKI SKOKI NOVOLETNE TURNEJE, POSNETEK IZ INNSBRUCKA (VPS 03.45)
 5.30 SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), 2. VOŽNJA, POSNETEK IZ FLACHAU (VPS 05.30)

8.00 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
 8.10 Vrba vas, sinhronizirana risana serija
 8.35 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
 8.45 Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
 8.50 Obuti maček, sinhronizirana risana serija
 9.15 Mjavi Mjavi, sinhronizirana risana serija
 9.25 Hikarian, sinhronizirana risana serija
 9.50 Jagodka se predstavi, sinhronizirani risani film
 10.40 Bobek in Ciri, sinhronizirana risana serija
 11.05 Rudijevo moštvo, risana serija
 11.35 Galidor - varuh na vesoljski mej, 8. del mladinske nanizanke
 12.05 Šolska košarkarska liga, ponovitev
 13.00 G. in ga. Bridge, ameriški film
 15.05 Resnični svet, dokumentarna oddaja
 15.35 Diagnoza: umor, 7. sezona, 14. del ameriške nanizanke
 16.30 Načrt za umor, ameriški film
 18.15 24UR - vreme
 18.20 Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, 7. del angleške dokumentarna oddaja
 19.00 24UR
 20.00 Nedeljski film: Duh, ameriški film
 22.20 Športna scena
 23.05 Krščenci, ameriški film
 0.55 24UR, ponovitev
 1.55 Nočna panorama

9.05 TEDENSKI IZBOR
 9.05 IZ POPOTNE TORBE: OBED
 9.25 PINGO - POROKA, RISANKA
 9.50 RAZPOKE V ČASU: LJUBEZEN IN SMRT, 1/17
 10.20 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
 10.45 PRVE LJUBEZNI: KOGA SO LJUBILI ZVEZDNKI (VPS 10.45)
 11.30 KONCERT 46664, OB SVETOVNEM DNEVU BOJA PROTI AIDSU
 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
 13.30 TEDENSKI IZBOR
 13.30 OBZORJA DUHA
 14.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
 15.00 VSAKDANJIJ IN PRAZNIK
 15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
 16.50 RADOVEDNI TAČEK: PALICA (VPS 16.50)
 17.00 TOM V ŠKATLI, KRATKI IGRANI FILM (VPS 17.00)
 17.15 VOLKovi, ČAROVNICE IN VELIKANI, 8/39 (VPS 17.15)
 17.25 RISANKA
 17.35 ŽIVALI - POGLED OD ZNOTRAJ, AVSTRALSKA POLJUDNOZNAKSTVENA SERIJA, 1/3 (VPS 17.40)
 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.30)
 18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
 18.55 VREME (VPS 18.55)
 19.00 DNEVNIK
 19.40 ŠPORT, VREME, MAGNET
 20.00 KOMISAR REX, AVSTRJSKA NANIZANKA, 14/15 (VPS 20.00)
 20.55 SVETOVNI IZZIVI (VPS 20.55)
 21.25 PODOBA PODOBE (VPS 21.25)
 22.00 ODMELI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
 22.50 MOSAD, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/2 (VPS 22.50)
 0.15 DNEVNIK, ŠPORT, PONOVITEV
 1.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
 1.30 ŽIVALI - POGLED OD ZNOTRAJ, AVSTRALSKA POLJUDNOZNAKSTVENA SERIJA, 1/3, PONOVITEV
 2.20 SVETOVNI IZZIVI, PONOVITEV
 2.50 PODOBA PODOBE, PONOVITEV
 3.15 SVETI TRIJE KRALJI, ITALIJANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 03.20)
 5.10 GLASBENA ODDAJA

Kanal III

07.00 Videostrani
 08.00 TV prodaja
 09.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 95. dela
 09.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 96. dela
 10.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 97. dela
 10.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 98. dela
 11.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 99. dela
 11.30 Za vas in mesto, ponovitev
 12.30 Naš vrt
 13.00 TV prodaja
 13.30 Angleška nogometna liga, prenos
 15.30 TV prodaja
 16.00 Raketa pod kozolcem, ponovitev
 17.30 Moderna orožja, ponovitev
 18.30 Avtomobile
 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
 20.00 Priznanje, ameriška drama, 1999
 22.05 Angleška nogometna liga, posnetek
 00.00 TV prodaja
 01.00 Videostrani

Slovenija 2

7.40 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
 8.00 VREMENSKA PANORAMA
 8.25 TV PRODAJA
 8.55 RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 157.EPIZODA, PONOVITEV
 9.25 FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.35)
 10.55 ZAPOROŽJE: LIGA PRVAKINJ V ROKOMETU, MOTOR ZAPOROŽJE - KRIM ETA MALIZIA, PRENOS (VPS 10.55)
 12.30 FLACHAU: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), VKLJUČITEV V PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.20)
 13.15 SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU: SUPERVELESALOM (Ž), POSNETEK IZ MEČEVA (VPS 13.15)
 13.35 INNSBRUCK: SMUČARSKI SKOKI NOVOLETNE TURNEJE, PRENOS (VPS 13.35)
 15.50 TV PRODAJA
 16.20 DUETTO, TENORISTA MARCELO ALVAREZ IN SALVATORE LICITRA V RIMSKEM KOLOSEJU (VPS 16.20)
 17.10 G.ROSSINI - V.DEDOVIČ: TATINSKA SRAKA, BALET (VPS 17.10)
 17.15 GROF MONTE KRISTO. ANGL. ILM (VPS 17.15)
 19.00 VIDEOSPOTNICE (VPS 19.00)
 19.45 KNJIGA MENE BRIGA - MATE DOLENC: OZVEZDJE JADRAN (VPS 19.45)
 20.05 SAHARA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4 (VPS 20.05)
 21.00 FRASIER, AMERIŠKA NANIZANKA, 18.EPIZODA (VPS 21.00)
 21.25 POKVARJENA DEKLETA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 13., ZADNJI DEL (VPS 21.30)
 22.20 IZ BALETNEGA ARHIVA
 22.20 NAŠI BALETNI UMETNIKI: VOJKO VIDMAR (VPS 22.20)
 22.55 M.ŠPAREMBLEK: KLOŠARJA, TV BALET (VPS 22.55)
 23.05 OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 4/8, PONOVITEV (VPS 23.05)
 0.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.00)
 0.25 VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
 1.10 VIDEOSTRANI

TevePika

10.00 M-ov božični plesni žur, pon
 11.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
 11.30 Veliko platno, oddaja o filmu, pon
 12.00 Živeti zdravo, kako nevaren je AIDS, vodi: Milka Krapez
 12.30 Novoletni Videomeh, tradicionalni Novoletni narodnozabavni koncert v Kamniku, produkcija TV PRIMORKA, pon
 14.00 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
 18.30 Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, gost: Vinko Šimek, pon
 19.00 24 UR, prenos v živo
 20.00 Sonček 2003 - srce tudi za drugačne, 2 del humanitarne glasbene prireditve iz SD Ptuj, vodi: Saša Lendero, prvič
 21.30 Do zdravia tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
 22.00 Znani in zanimivi, gost: Jure Cekuta, pon
 22.30 Samir Kobler, izbor najboljših skladb, pon
 0.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

NEDELJA,

4.1.2004

Slovenija 1

7.40 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
 8.00 ŽIV ZAV: MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 1/26; TRNOVO ROBIDOVJE, LUTKOVNA NANIZANKA, 2/8; GRIMMOVE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 17/26 (VPS 08.00)
 9.55 NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ MENGŠA (VPS 09.55)
 11.00 ČUVAJI GOZDA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13/14 (VPS 11.00)
 11.25 OZARE, PONOVITEV
 11.30 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
 13.20 SKRITA KAMERA
 13.25 ČLOVEK IN POL
 13.35 GLAS LJUDSTVA
 13.40 KULINARIKA
 13.55 PET MINUT SLAVE
 14.00 AVANTURA
 14.55 FENOMENI
 15.05 VABILO ZA DVA
 15.25 KISLO JABOLKO
 15.40 ČLOVEŠKI FAKTOR
 15.45 ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
 15.55 GLASBENI DVOBOJ
 16.15 DRUŽABNA KRONIKA
 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
 16.45 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
 16.50 LORELLA
 17.05 PREDMET POŽELENA
 17.20 DRUŽABNA KRONIKA
 17.35 VSAKDANJIJ IN PRAZNIK (VPS 17.35)
 18.35 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
 18.55 VREME (VPS 18.55)
 19.00 DNEVNIK
 19.25 ŠPORT
 19.35 ZRCALO TEDNA
 19.50 VREME
 20.00 BABICA GRE NA JUG, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)
 21.25 INTERVJU: ALEKS ŠTAKUL (VPS 21.30)
 22.20 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
 22.55 SAHARA, ANGL. DOKUMENT. SERIJA, 2/4, PON.
 23.50 ČUVAJI GOZDA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13/14, PONOVITEV

Kanal A

9.20 TV prodaja
 9.50 Mladi in nemiri, 3. sezona, ponovitev 45. dela ameriške nadaljevanke
 10.40 Mladi in nemiri, 3. sezona, ponovitev 46. dela ameriške nadaljevanke
 11.30 Mladi in nemiri, 3. sezona, ponovitev 47. dela ameriške nadaljevanke
 12.20 Mladi in nemiri, 3. sezona, ponovitev 48. dela ameriške nadaljevanke
 13.10 Mladi in nemiri, 3. sezona, ponovitev 49. dela ameriške nadaljevanke
 14.00 Dannyjeve zvezde, posnetek
 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
 15.55 Oprah Show, pogovorna oddaja
 16.50 Čarovnice, 3. sezona, 6. del ameriške nanizanke
 17.40 Izganjalna vampirjev, 6. sezona, 14. del am. naniz.
 18.30 Planet 10
 19.00 Non Stop Music
 20.00 Družinski film: Stori bom vse, ameriški film
 22.05 Odvetnik z ulice, 18. del ameriške nanizanke
 23.00 Goodyear liga, Split : Pivovarna Laško, posnetek košarke
 0.50 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30 TV prodaja
 8.00 Ringa-Raja:

Kanal III

07.00 Videostrani
 08.00 TV prodaja
 09.00 Pokemoni, sinhronizirane risane serije
 11.00 Rad igram nogomet, moja igra
 11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
 12.30 Risanke
 13.00 TV prodaja
 13.30 Avtomobile
 14.00 Sijaj, ponovitev
 14.30 TV prodaja
 15.00 Angleška nogometna liga, prenos
 17.00 Ekskluzivni magazin
 17.30 Komet 13, ponovitev
 18.30 Štiri tačke
 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
 20.00 Raketa pod kozolcem, ponovitev zabavnoglasbene oddaje
 21.30 Reporter X
 22.00 Angleška nogometna liga, posnetek
 23.50 K 1, sportni program
 00.50 TV prodaja
 01.20 Videostrani

PONEDELJEK,

5.1.2004

Slovenija 1

6.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
 6.30 TEDENSKI IZBOR
 6.30 UTRIP
 6.45 ZRCALO TEDNA
 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
 9.00 POROČILA (VPS 09.00)

Slovenija 2

6.15 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
 6.30 VIDEOSTRANI
 9.05 MEGEVE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.00)
 10.40 TEDENSKI IZBOR
 10.40 SLOVENCI V ITALIJI
 11.10 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 7/158
 11.35 MEGEVE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 11.35)
 12.25 TV PRODAJA
 12.55 VIDEOSTRANI
 13.40 BISCHOFSHOFEN: SMUČARSKI SKOKI NOVOLETNE TURNEJE, PRENOS (VPS 13.40)
 15.30 VIDEOSTRANI
 17.10 TV PRODAJA
 17.40 SKOZI ČAS (VPS 17.40)
 17.55 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 8/158 (VPS 17.55)
 18.20 HISA IZ BAMBUSA, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.20)
 20.00 KONČNICA (VPS 20.05)
 21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
 21.55 NINA BLAŽIN: O ČEM GOVORIVA, KRATKI IGRANI FILM AGRFT (VPS 22.00)
 22.10 FLORIJAN SKUBIC: KO BOM JAZ UMRL, BO EN MAJHEN POGREB, KRATKI DOKUMENTARNI FILM AGRFT (VPS 22.10)
 22.25 VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
 22.55 BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
 0.25 OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 5/8, PONOVITEV (VPS 00.30)
 1.20 VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15 TV prodaja
 9.20 Xena, 4. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nadaljevanke
 10.10 Varuhu luke, 5. sezona, ponovitev 1. dela avstralske nanizanke
 11.00 Non Stop Music, ponovitev
 12.30 TV prodaja

13.00	Xena, 4. sezona, 4. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 50. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 180. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 2. del avstralske nanizanke
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, 2. sezona, 27. del ameriške humoristične oddaje
17.25	Družina za umret, 11. sezona, zadnji del am. humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 4. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Filmski cikel s Melom Gibsonom: Air America, ameriški film
22.00	Mikser: Vsi zupanovi moške, 3. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Raymonda imajo vsi radi, 2. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Domáče kraljestvo, 3. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
23.30	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Nova ljubezen, ponovitev 70. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 80. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 77. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 7. dela brazilске nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 8. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 78. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 81. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Nova ljubezen, 71. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Doc Hollywood, ameriški film
21.50	Sedma nebesa, 6. sezona, 18. del ameriške nanizanke
22.45	Urgenca, 9. sezona, 18. del ameriške nanizanke
23.40	XXL premiere
23.45	Na kraju zločina, 1. sezona, 1. del ameriške nanizanke
0.35	24UR, ponovitev
1.35	Nočna panorama

TevePika

10.00	Soneček 2003 - srce tudi za drugačne, humanitarna glasbena prireditev iz SD Ptuj, vodi: Saša Lendero, pon
13.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
13.30	Izrael - Palestina, 3000 LET Jeruzalema, dokumentarni film, 3 del
14.05	Video top 30, koristne informacije z dobro glasbo
18.00	Klepet z jasnovidko Maruco, živo
18.30	Vita fit, oddaja o zdravem načinu življenja
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalomon
21.00	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, prvič
21.30	Evropski pokal v odbojki top teams
23.00	Obletnica Terme Čatez, nastop skupine BE POP, prvič
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja

12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.45	TV prodaja
17.00	Kako preživeti, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 100. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Agencija, 8. del ameriške nanizanke
21.45	Dirka, ameriški akcijski triler, 2001
23.55	K1, sportni program
00.55	TV prodaja
01.25	Videostrani

TOREK,

6.1.2004

Slovenija 1

6.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: PALICA
9.15	TOM V ŠKATLI, KRATKI IGRANI FILM
9.30	VOLKVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 36/39
10.05	ODDAJA ZA OTROKE
10.35	ŽIVALI - POGLED OD ZNOTRAJ, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/3
11.25	VSAKDANJIK IN PRAZNIK
12.20	PODOBA PODOBE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	SLOVENSKI MAGAZIN
13.40	SVETOVNI IZZIVI
14.10	MOSAD, FRANCOŠKA DOKUMENT. SERIJA, 1/2
15.05	KOMISAR REX, AVSTRILJSKA NANIZANKA, 14/15
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLJSOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	PRAVLJICE MIKE MAKE: ALI SE KROŽNIKI BOJJO VODE?, OTROŠKA NANIZANKA, 10/26 (VPS 16.50)
17.05	SPREHODI V NARAVO: BODIKA (VPS 17.00)
17.20	KNJIGA MENE BRIGA - ALDOUS HUXLEY: KRAŠNI NOVI SVET, PONOVITEV (VPS 17.15)
17.45	MEJICE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.15	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	FRUŠKA GORA - SVETA GORA PRAVOSLAVJA (VPS 20.00)
20.50	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	HAMLET, ANGLEŠKA DRAMA (VPS 22.50)
1.05	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.15	MEJICE, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
2.45	DUHOVNI UTRIP, PONOVITEV
3.05	FRUŠKA GORA - SVETA GORA PRAVOSLAVJA, PONOVITEV
3.55	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
5.10	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.30
6.30	VIDEOSTRANI
9.05	NAŠE SLEDI, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 8/158
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI
13.35	BISCHOFSHOFEN: SMUČARSKI SKOKI
15.45	NOVOLETNE TURNEJE, PRENOS (VPS 13.35)
15.45	TV PRODAJA
16.15	TEDENSKI IZBOR
16.15	STUDIO CITY

17.10	VIDEOSPOTNICE
17.40	SKOZI ČAS (VPS 17.40)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 9/158 (VPS 18.00)
18.30	RAJSKE PTICE, NEMŠKI FILM, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA NANIZANKA, 19.EPIZODA (VPS 20.05)
20.25	ŽIVLJENJE Z JUDY GARLAND: SAMA S SENCAMI, AMERIŠKA BIOGRAFSKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 20.35)
21.55	ARTEMIZIJA, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.10)
23.35	VIDEOSPOTNICE (VPS 23.45)
0.05	OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 6/8, PONOVITEV (VPS 00.15)
1.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 4. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 2. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 4. sezona, 5. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 51. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 181. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 3. del avstralske nanizanke
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, 3. sezona, 1. del ameriške humoristične oddaje
17.25	Sami doma, 1. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 4. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Živa bomba, ameriški film
21.35	Mikser: Vsi zupanovi moške, 3. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
22.05	Raymonda imajo vsi radi, 2. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
22.35	Domáče kraljestvo, 3. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Nova ljubezen, ponovitev 71. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 81. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 78. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 8. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 6. sezona, ponovitev 18. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 9. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 79. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 82. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Nova ljubezen, 72. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
21.00	Preverjeno
22.00	Življenska zgodba: Dvojica proti času, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Na kraju zločina, 1. sezona, 2. del ameriške nanizanke
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

10.00	Evropski pokal v odbojki top teams, pon
11.30	Izrael - Palestina, 3000 LET Jeruzalema, dokumentarni film, 3 del
12.05	Oddaja o petrokemiji, prvič
12.40	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
13.10	Video top 30, koristne informacije z dobro glasbo
18.00	Veliko platno, oddaja o filmu

18.30	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	POP TRAX, oddaja o najnovjši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi
21.00	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, CINDI
21.30	Vita fit, oddaja o zdravem načinu življenja
22.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, produkcija TV PRIMORKA, prvič
22.30	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalomon, pon
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.45	TV prodaja
17.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
17.30	Naš vrt, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 101. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Iris, angleška drama, 2001
22.00	Auggie Rose, ameriška drama, 2000
23.55	Ekskluzivni magazin, ponovitev
00.25	Automobile
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

SREDA,

7.1.2004

Slovenija 1

6.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PRAVLJICE MIKE MAKE: ALI SE KROŽNIKI BOJJO VODE?, OTROŠKA NANIZANKA, 10/26
9.10	BABAR, RISANA NANIZANKA, 8/13
9.30	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 21/26
10.00	SPREHODI V NARAVO: BODIKA
10.15	KNJIGA MENE BRIGA - ALDOUS HUXLEY: KRAŠNI NOVI SVET
10.40	MEJICE, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.10	DUHOVNI UTRIP
12.40	KULINARIKA Z LEONOM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13
14.05	FRUŠKA GORA - SVETA GORA PRAVOSLAVJA
15.05	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	ODDAJA ZA OTROKE (VPS 17.25)
17.45	VOLJA NAJDE POT (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: LEGENDA Z IMENOM 1900, ITALIJANSKI FILM (VPS 20.00)
22.05	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
23.00	VITOMIL ZUPAN: ULICA TREH RODOV, IZVIRNA TV IGRA (VPS 23.00)

0.15	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVI TEV
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.25	VOLJA NAJDE POT, PONOVI TEV
2.45	MAMA IN KURBA, FRANCOŠKI ČB FILM, PONOVI TEV (VPS 02.45)

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 00.40
6.30	VIDEOSTRANI
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK,
9.35	LJUDJE EVROPSKIH MEST: BARCELONA *
9.35	MOSTOVI - HIDAK,
9.35	POTEPANJA - BARANGOLJŠOK
10.05	DICK VAN DYKE,
10.25	AMERIŠKA NANIZANKA, 9/158
10.25	VIDEOSTRANI
14.05	POKLJUKA: SVETOVNI POKAL V BIATLONU, SPRINT (Ž), PRENOS (VPS 14.05)
16.20	TV PRODAJA
16.50	NEDOUMLJIVO, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3, PONOVI TEV
17.45	VIDEOSPOTNICE, PONOVI TEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 10/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVI TEV
20.00	SVETOVNI POKAL V BIATLONU: SPRINT (Ž), REPORTAŽA S POKLJUKE (VPS 20.05)
20.25	NOVO MESTO: EVROLIGA V KOŠARKI, KRKA - SKIPPER, PRENOS (VPS 20.25)
22.30	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00	SMRTONOSNI KOZAREC, AMERIŠKI FILM (VPS 23.00)
0.35	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 4. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 3. dela avstralske nizananke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 4. sezona, 6. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 52. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 182. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 4. del avstralske nizananke
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, 3. sezona, 2. del ameriške humoristične oddaje
17.25	Sami doma, 1. sezona, 2. del ameriške humoristične nizananke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 4. sezona, 11. del ameriške humoristične nizananke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ruby WaxO, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Vsi županovi mozje, 3. sezona, 11. del ameriške humoristične nizananke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 2. sezona, 17. del ameriške humoristične nizananke
22.30	Domače kraljestvo, 3. sezona, 14. del ameriške humoristične nizananke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Nova ljubezen, ponovitev 73. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 82. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 79. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 9. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 10. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 80. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 83. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Nova ljubezen, 73. del mehiške nadaljevanke

19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Nevarnost na morju, kanadsko-novozelandski film
21.40	Tretja izmena, 4. sezona, 17. del ameriške naniz.
22.35	XXL premiere
22.40	Na kraju zločina, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

10.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.30	Veliko platno, oddaja o filmu, pon
11.00	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
11.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, produkcija TV PRIMORKA, pon
12.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalomon, pon
13.00	Video top 30, koristne informacije z dobro glasbo
18.00	Do zdravia tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak
18.30	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, CINDI, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.00	Gremo na avdicijo, prvič
21.30	Šola na Jupitru, živo
22.00	Sonček 2003 - srce tudi za drugače, 1 del humanitarne glasbene prireditve iz SD Ptuj, vodi: Saša Lendero, pon
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Automobile
11.15	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Iris, angleška drama, 2001
16.45	TV prodaja
17.00	Agencija, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 102. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Lisice, 8. del jugoslovske serije
21.00	Sijaj
21.30	Sedem let pozneje, ameriška drama, 1999
23.25	Reporter X, ponovitev
23.50	TV prodaja
00.20	Videostrani

ČETRTEK,

8.1.2004

Slovenija 1

6.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	POD KLOBUKOM
9.40	ODDAJA ZA OTROKE
9.55	ZGODBE IZ SKOLJKE
10.35	VOLJA NAJDE POT
11.30	ČUVAJI GOZDA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13/14
12.00	ŠTIRJE LETNI ČASI NA BLOKAH, DOKUMENTARNA RETROSPEKTIVA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME

13.25	TRGOVINA ZA VOVALOM, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVI TEV
15.00	INTERVIU: ALEKS ŠTAKUL, PONOVI TEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK:
16.30	BREZ MEJA - HATJRTALAN (VPS 15.55)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.25)
18.10	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - MITJA ČANDER: ZAPISKI IZ NOČI (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.45	GLASBENI VEČER
22.45	ZELENEJ LIPE, VEČER V SPOMIN NA KONCERT APZ TONE TOMŠIČ 12.12.1941 (VPS 22.45)
0.15	PO BELIH IN ČRNH TIPKAH - SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA, 5/9 (VPS 00.15)
0.55	DNEVNIK, ŠPORT, PONOVI TEV
1.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.05	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA, PON.
2.45	HUMANISTIKA, PONOVI TEV
3.15	TEDNIK, PONOVI TEV
4.10	OSMI DAN, PONOVI TEV
4.50	ŽIVJO, TERESKA, POLJSKI FILM, PON. (VPS 04.50)

Slovenija 2

6.15	TELETEKST TV SLOVENIJA do 01.40
6.30	VIDEOSTRANI
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 10/158
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI
13.30	TV PRODAJA
14.05	POKLJUKA: SVETOVNI POKAL V BIATLONU, SPRINT (M), PRENOS (VPS 14.05)
16.15	SAHARA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4, PONOVI TEV
17.10	VIDEOSPOTNICE, PONOVI TEV
17.40	SKOZI ČAS (VPS 17.40)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 11/158 (VPS 18.00)
18.30	KRALJICA KAOSA, NEMŠKI FILM, PON. (VPS 18.30)
20.00	ŠPORT (VPS 20.05)
20.35	BEOGRAD: EVROLIGA V KOŠARKI, PARTIZAN MOBTEL - UNION OLIMPIJA, PRENOS (VPS 20.35)
22.30	POSEBEN POGLED: NE GRE VEČ, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.35)
0.15	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.15)
0.45	OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 7/8, PONOVI TEV (VPS 00.45)
1.40	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Xena, 4. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 5. sezona, ponovitev 4. dela avstralske nizananke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 4. sezona, 7. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 53. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 183. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 5. sezona, 5. del avstralske nizananke
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, 3. sezona, 3. del ameriške humoristične oddaje
17.25	Sami doma, 1. sezona, 3. del ameriške humoristične nizananke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 4. sezona, 12. del ameriške humoristične nizananke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic: Obsedena hči, kanadsko-nemški film
21.40	Tajni agenti, 1. del angleške nizananke
22.40	Naravnost fantastično, 4. sezona, 1. del angleške humoristične nizananke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Nova ljubezen, ponovitev 73. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 83. dela venezuelske nadaljevanke
10.35	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 80. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 10. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Tretja izmena, 4. sezona, ponovitev 17. dela ameriške nizananke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 11. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 81. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 84. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Nova ljubezen, 74. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtek: Seks v mestu, 5. sezona, 4. del ameriške nizananke
22.05	Alias, 1. sezona, 19. del ameriške nizananke
23.00	XXL premiere
23.05	Na kraju zločina, 1. sezona, 4. del ameriške nizananke
0.00	24UR, ponovitev
1.00	Nočna panorama

TevePika

9.30	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja, CINDI, pon
10.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.30	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi
11.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
12.30	Zeleni vodnik, produkcija VI-TEL
13.00	Video top 30, koristne informacije z dobro glasbo
17.00	Do zdravia tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
17.30	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.30	Vita fit, oddaja o zdravem načinu življenja
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Sasine slaščice iz zabavne pečice, vodi: Saša Lendero, živo
21.00	Jana, oddaja o pozitivni strani življenja
21.30	Spekter, študentska oddaja, prvič
22.30	Šola na Jupitru, pon
23.00	Sonček 2003 - srce tudi za drugače, 2 del humanitarne glasbene prireditve iz SD Ptuj, vodi: Saša Lendero, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
08.00	TV prodaja
08.30	Risanke
09.00	TV prodaja
09.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
10.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.30	TV prodaja
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.30	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Življenje ob jezeru, ponovitev
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Moz, ki je vedel premalo, ameriška komedija, 1997
16.45	TV prodaja
17.00	Lisice, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 103. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	K-PAX, ameriška fantastična drama, 2001
22.10	Vzorec, ameriški znanstveno-fan.film, 1996
23.50	Automobile
00.05	TV prodaja
00.35	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.30	Kaj bo jutri na R.O.?
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitev:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mijejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja

15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izsvi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice

14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Fidifarmov kotiček
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje

07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	FIDI
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvok
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.20	Biser za dušo
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
07.45	AMZS
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Fidifarmov kotiček
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar iz Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Sodeč po tem, da se je na zadnji seji mestnega sveta Anton Colarič kot edini svetnik iz vrst vladajoče koalicije zavzel za novi stadion v Stožicah, nas tudi po novem letu ne bo pričakalo darilo, ki smo si ga tako želeli.

Brez novega stadiona

Temne slutnje tistih, ki so napovedovali, da bo zmagala opcija z obnovo bežigradskega stadiona, so se očitno uresničile. Sicer pa je zdaj ozračje takšno, da bi bila odločitev ZA novi stadion pravicati čudež, saj je že zadnjemu ptičku na veji jasno, da tega v resnici nihče noče. Spet je zmagalo lice merje, ki smo ga tolikokrat povezovali z odnosom Slovencev do nogometa. Dejansko je res, da so bili uspehi naše reprezentance samo še ena modna muha, ki je počasi minila in za seboj pustila še večjo praznino. Obnova starega stadiona je iz te perspektive še najbolj pametna, saj nas bo Bežigrad spominjal na neke prav posebne čase naše kratke zgodovine – kratke v nogometnem pomenu te seveda. Moteče pri vsem pa je tudi to, da se je Janez Sodržnik (Ljubljana, moje mesto) kot edini opozicijski svetnik zavzel za razpravo o stadionu na izredni seji, kot pomemben argument za to pa navedel dejstvo, da nogometna reprezentanca ne more več igrati tekem v Ljubljani. Podprl je tudi sprejetje prvega sklepa, saj mesto še nikoli ni sprejelo jasne odločitve glede stadiona. Da je obrazložitev za uvrstitev točke o stadionu na izredno sejo žaljiva, je menil Samo Kuščer (Rad imam Ljubljano) in dodal, da ni primerno, da se ta točka obravnava na izredni seji. V obrazložitvi namreč piše, da je odločitev o problematiki stadiona nujna, da bi lahko čim prej nadaljevali z aktiv-

nostmi za njegovo graditev. Kuščer je dodal, da takšna obrazložitev iz svetnikov dela bebce, saj bi lahko sklep o tem mirno sprejeli čez tri mesece ali tudi čez pol leta, pa zaradi tega ne bi bilo nobene razlike. Pri tem je opozoril, da Ljubljana mnogo bolj kot stadion potrebuje še kaj drugega, denimo ureditev prometa, nabrežja Ljubljane in večjo varnost. Vprašanja, kdo dela bebce iz navijačev Slovenije, ki ne vedo, ali bodo lahko na pomlad gledali tekme svoje reprezentance ali ne, ni seveda postavil nihče. Simptomatično, mar ne? Koga pa še zanima, kaj bo po polomu s Hrvaško uspelo narediti Bojanu Prašnikarju, za katerega se v bistvu nihče ni preveč zavzemal, pa je kljub temu ostal selektor reprezentance,

Obnova starega stadiona je iz te perspektive še najpametnejša, saj nas bo Bežigrad spominjal na neke prav posebne čase naše kratke zgodovine – kratke v nogometnem pomenu seveda.

ki je po zaslugi predsednika zveze zdaj bolj ali manj kastrirana. Rudi Zavrl je zdaj priznal, da se je ogreval za Katanca, ki pa se je žal premislil. Zahovič in Pavlin naj pri tem ne bi bila vmešana, čeprav je vsakemu bebču jasno, da ni bilo tako. Zahovič se je opredelil za sedanjega selektorja izključno zato, da ne bi bilo nazaj Srečka, kar je njegova legitimna pravica. Če bi mu že prej kdo povedal, da takšna dejanja niso v njegovi pristojnosti, tega gotovo ne bi počel. Žalostno pri vsem je, da pa da pod vprašaj pomlajevanje

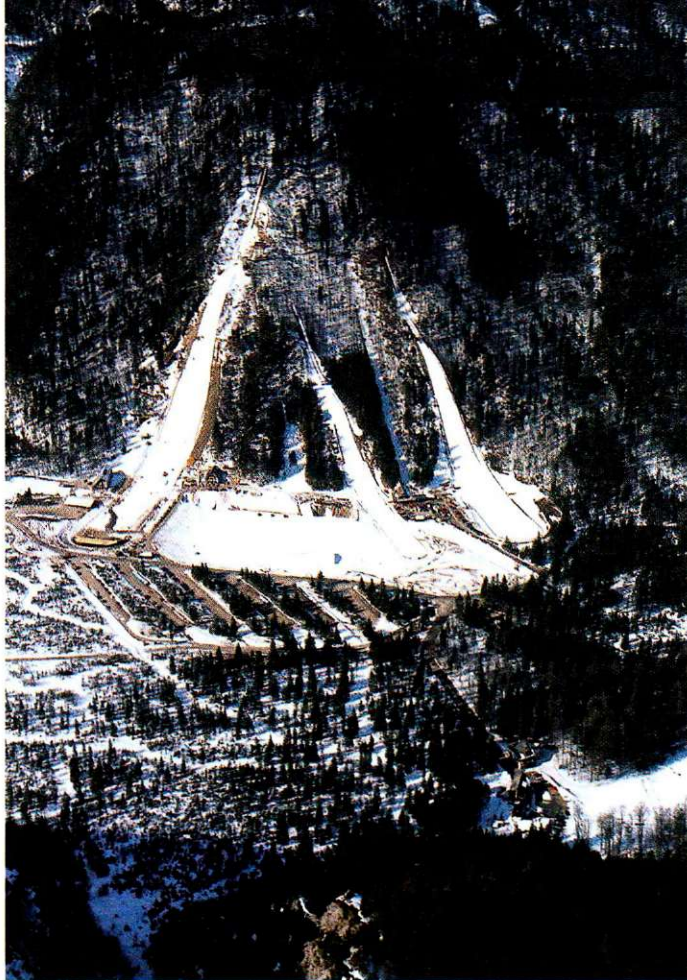
reprezentance, ki je očitno na prelomnici. Katanec bi bil s svojimi motivatorskimi sposobnostmi veliko primernejši za to nalogo, ki je ena najbolj kočljivih pri reprezentančnih operacijah.

Medtem ko nogomet počasi, a vztrajno tone, se rokomet ne pusti presenetiti. Celjani so poleg novega stadiona, ki ni bil nikjer omenjen kot opcija nacionalnega pomena, čez noč dobili tudi najbolj luksuzno športno dvorano pri nas. Seveda se bo v njej igral predvsem rokomet, ki se počasi spreminja v prvi nacionalni šport. To verjetno pomeni, da imamo Slovenci dobre živce, saj stane ogled ene takšne tekme, kot je bila povratna proti Leonu, rokometnega navijača kar precej tega dragocenega ma-

teriala. Za nameček vas lahko izda tudi srce, ki je ob gledanju rokometu nenehno na preizkušnji. Toliko zastreljanih priložnosti, napak in preobratov ni mogoče videti v nobenem drugem športu z žogo. Treba je priznati, da ima rokomet kljub ohlapnosti pravil, pri katerih si nikoli nisi na jasnem, neko specifično erotiko, ki spravi gledalce v delirij. Celje je meka rokometu, tako kot Ljubljana ni meka nogometu. Sicer pa prihajajo leta odločitve, v katerih se bo pokazalo, za katere športe bo sploh še prostor.

Odbor za smučarske skoke in nordijsko kombinacijo pri SZS se je na redni seji 25. 11. 2003 odločil strniti svoje poglede na razmere v Planici, tako kar zadeva priprave na 18. SP v smučarskih poletih in razmerja med SZS in OK Planica kot tudi na morebitne prihodnje aktivnosti za sanacijo planiške skakalne infrastrukture v sklopu načrtovanega državnega športnega centra.

Šlo pa je tudi za že večkrat izražen apel Organizacijskemu komiteju Planica in upravljavcem planiškega kompleksa, ki iz leta v leto stagnirajo in ne zmorejo več treznih in smiselnih presoj. Apel smučarske zveze 10. decembra 2003 je bil pravzaprav zadnji mogoč, saj se je že (kot je že v navadi v Planici) začelo nesmiselno stihijsko posodabljanje pred dvema letoma razpadle Bloudkove skakal-

Planica 365 dni?

Tudi predsednik odbora za skoke in nordijsko kombinacijo na SZS Janez Bukovnik se strinja, da je za slovenski skakalni šport najpomembnejša 120-metrška skakalnica (za vadbo mladih upov). Vsekakor pa smučarska zveza nasprotuje prenovi podrtje 120-metrške Bloudkove skakalnice v nekakšno polletalnico. "Ko se je skakalnica porušila, smo si na SZS močno prizadevali za njeno takojšnjo obnovo, a se je, kot je že stalnica (OK Planica), zavlačevalo. Želimo si, da bi končno začeli z graditvijo že v mesecu marcu in ne šele pozimi," je pristavil Bukovnik. Primož Ulaga, izvrsten smučarski skakalec, danes pa direktor nordijskih disciplin, je skušal biti konstruktiven: "Mnenje stroke nasprotuje delovanju gospoda Janeza Goriška. Le-to razmišlja o objektu, ki bo namenjen le enkratni tekmi – seveda za dober denar, ki pa ga delavci v skakalnem športu še nikoli nismo videli... Dolina pod Poncami je

Kako posodobiti Planico?

nice, ki pa nikakor ni v interesu razvoja smučarskih skokov v Sloveniji.

Koliko časa bo Planica še "grdi raček"?

Podobnim priložnostnim gradbenim posegom, ki se zadnja leta vrstijo v Planici, je treba prižgati rdečo luč in končno preprečiti improviziranje, ki Planico oziroma samo za teden dni in omrtni za preostanek leta. Planica je del slovenske športne tradicije! Slovenska politika pa je znana, da s športnim ponosom, tradicijo in znamenito infrastrukturo ravna sila malomarno. Planica bi morala biti prepoznavna etiketa, privlačen kompleks, ponos slovenstva in tudi pomembna turistično-izletniška točka, ne pa "grdi raček", ki je pravzaprav poligon za nizanje osebnih zmagoslavij in okorišanje peščice ljudi. Leti se vedno spijo na zastarelih lovorikah Bloudkove zapuščine in se hkrati posipajo z osebnim zadovoljstvom, ki je značilno le še za planiške samo-

držce. "Letos bo pa spet padel rekord! Še dobro, da je bilo v zadnjih dneh dovolj hladno, da nam je uspelo še pravočasno zasnežiti! Še enkrat se je izkazala improvizirana vlečnica!" In tako naprej... Sicer pa je improvizaciji v vrhunskem športu že zdavnaj odklenkalo; čas je, da se končno izdela načrt, ki bo v interesu vseh in bo ob že skoraj 70-letni tradiciji planiškega skakanja pomenil tudi

graditev enotnega smučarskega centra, ki bo namensko in kakovostno na najvišji ravni. Treba je namreč imeti poligon tudi za najmlajše skakalce, ki bi v omenjenem centru v poletnih mesecih lahko skakali tudi na plastificirani skakalnici. Za skakalni naraščaj in razvoj smučarskih skokov v Sloveniji je denimo skok prek 200 m popolnoma brezpredmeten!

sicer ena najboljših in se lahko ohladi že zelo zgodaj. Težava torej ne bi smela biti v zasneževanju. Predispozicije za obnovo so zatorej na dlani... Ne želimo pa, da se dela brez

Bloudkova skakalnica iz leta 1953 je dotrajana, zato bi bilo njeno zastarelo konstrukcijo nesmiselno popravljati in dograjevati.

Stane Valant, predsednik SZS: "Planica je edina lokacija, kjer Slovenija lahko kandidira za organizacijo svetovnega prvenstva v nordijskih športih. Morda leta 2012?"

Začasno ustavili delo

Najnovejša novica pa je, da so začasno ustavili delo na 120-metrski skakalnici v Planici. Javni poziv je očitno obrodil prve sadove, zdaj pa strokovno vodstvo skakalnih in kombinatornih reprezentanc ter strokovnjakov za konstruiranje skakalnic pretresa ponujeno in z več strani predlagano možnost – vkop skakalne naprave v teren.

ustrezne dokumentacije, od danes na jutri. Končni cilj je in mora biti celovit nordijski center, ne le za skakalni šport. Turistično mora biti Planica zanimiva tudi zunaj zimske sezone, in če smo že dve leti brez 120-metrške naprave, bi bilo pametno potrpeti še nekaj časa, nikakor pa ne hiteti z nekašno improvizacijo.”

Vkop naprave v teren

Medtem se je obnova 120-metrške skakalnice že začela. Izvajalec je SCT, nosilec investicije pa občina Kranjska Gora s pomočjo ministrstva za solstvo in šport. Tudi tokrat

vsa dela potekajo pod nadzorom gradbenih inženirjev Janeza Goriška in Marka Mlakarja, ki se zavzemata za dograditev hrbitišča skakalnice in za že iz preteklosti znane lepote popravke (iz konzolnih nosilcev). Znova torej improvizacija, ki pa ji ostro nasprotuje stroka na čelu z dr. Bojanom Jostom s Fakultete za šport, ki zahteva vkop skakalne naprave v teren. Danes Bloudkova skakalnica namreč ne vzdrži več sodobnih trendov skakanja (zaradi prevelikega radija). Skakalci so denimo leta 1953 potrebovali hitrost 105 do 110 km/h za doseg kritične točke; danes pa kar 10 do 15 km/h manj. Včasih je bila krivulja leta bolj balistična, danes pa skakalci zaradi spre-

membe sloga jadrajo, posledično bolje izkoriščajo zračno podlago, v povezavi z izboljšanim skakalnim materialom pa so tudi daljave daljše. Zatorej je logično, da je Bloudkova skakalnica iz leta 1953 dotrajana in bi bilo njeno zastarelo konstrukcijo nesmiselno popravljati in dogradjevati. To bi znova pomenilo investicijo v tekmo in ne v trening. Povsod po svetu z ustreznimi stroji skakalne naprave vkopljejo v teren (na Finskem sicer te mož-

nosti ni), zato je ta sistem že dodobolje preverjen in z vidika posodobitve smučarskih skokov tudi primernejši. V tem primeru tudi ne bi bilo treba prestavljati znamenitega sodniškega stolpa, ki nazorno priča o popolni preobrazbi smučarskih skokov. Danes je stolp praktično neuporaben, saj sodniki skakalca dobršen del leta gledajo v hrbet in zato ne morejo pravično ovrednotiti skoka. Z vkopom v teren bi se odskočna miza premaknila in sodniki bi znova lahko gledali skakalca v pravem položaju. Lovro Kastelic

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
 ASKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
 UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
 WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

na kratko

Fotografije: Reuters

VRAČANJE K VREDNOTAM

Šport kot ena od oblik kulture je krenil na pota komercializacije, ta pa je botrovala izgubi nekaterih

Stran, kjer boste lahko glasovali

njegovih ključnih vrednot. Na slovenskem Zavodu za fair play in strpnost v športu so se zato po letih neorganiziranih posamičnih pobud odločili za sistematičnejši pristop k predstavitvi in vzpodbujanju moralnih vrednot športa. Eden od poglobitvenih nosilcev tega poslanstva bo akcija Športna poteza, ki bo trajala celotno leto 2004, in bo s pomočjo predlogov gledalcev, športnikov, trenerjev, novinar-

jev in drugih udeležencev športnih dogodkov pozornost ljubiteljev športa vsak mesec usmerila k posnemalnemu vrednim “fair play” dogodkom.

Prejeti predlogi, prispeti morajo do 5. dne v tekočem mesecu, bodo razdeljeni na mladoletne in polnoletne kandidate, priznanja pa bodo vsak mesec po odločitvi posebne komisije deležni trije izbrani dogodki v vsaki kategoriji. Predloge je mogoče poslati na običajen ali elektronski poštni naslov zavoda (info@sportikus.org), podrobne informacije o prijavnih pogojih in kriterijih za izbor pa je mogoče najti tudi na spletni strani zavoda (www.sportikus.org).

FIFA SE ZAVZEMA ZA DOSMRITNO PREPOVED

Mednarodna nogometna zveza (FIFA) je za prihodnost napovedala dosmrtno prepoved nastopanja, če bi katerega od nogometišev dobili

pri uporabi prepovedanih pozivil. Ukrep sicer še ni potrjen, je pa po besedah predsednika FIFA Josepha Blatterja vsekakor vreden razmisleka, saj so se kršitve tudi v nogometnem športu v zadnjem času povečale.

Pri tem je Blatter poudaril, da so prav klubi tisti, ki bi morali najbolj nadzirati svoje igralce. Na žalost pa se velikokrat zgodi, da imajo klubi največje apetite po uspehih in zato pritiskajo na svoje igralce. Slednji zaradi slabše pripravljenosti zato velikokrat radi posežejo po prepovedanih sredstvih.

SPOR V FORMULI ENA KONČAN

Spor v formuli ena je končan, prihodnost najprivlačnejšega med avtomobilskimi tekmovanji pa zagotovljena. “Moj največji cilj je bil vselej, da formuli ena zagotovimo dolgoročno prihodnost,” se je veselil Bernie Ecclestone, potem ko so v skupino GPWC združeni avtomobilski proizvajalci in banke, ki zasto-

Formula ena gre naprej

pajo marketinško podjetje SLEC, nedavno vendarle dosegli dogovor.

Štiri banke (Bayerische Landesbank, J. P. Morgan, Bambino Holdings Limited in Lehman Brothers) imajo v svoji lasti 75 odstotkov tržnega podjetja SLEC, preostali delež pa pripada Ecclestonu, ki si je tako tudi v prihodnje zagotovil glavno besedo v tem športu. Za zdaj ni izključena niti možnost, da bi podjetje začelo poslovati tudi na borzi. Za moštva formule 1 pa je najpomembnejše to, da se bodo njihovi prihodki od televizijskih pravic povišali.

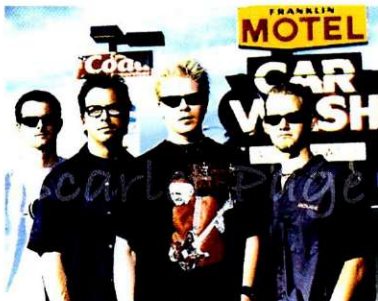
Druga pesem skupine Unique

Po Nevihti, prvi uspešnici zasedbe Unique z istoimenskega albuma (skupina ga je podrobneje predstavila ob izidu septembra), je v teh dneh na vrsti drugi singel z naslovom Nisem tvoja last.

Skladba je na turneji Postars Tour 2003, kjer ga dekleta premierno predstavljajo, navdušila publiko in nakazala, da zna poseči po vrhovih glasbenih lestvic. Pesem je ubesedil Simon iz skupine Bepop, za glasbo in aranžma pa je poskrbel Martin Štibernik.

Offspringi se vračajo!

The Offspring so se po dveh letih studijskem premoru vrnili na sceno. Nov album se imenuje Splinter. Njihov že sedmi album je produciral Brendan O'Brien (sodeloval s Pearl

Jam, Rage Against The Machine, Soundgarden in Korn). Glasba Offspringov ostaja razpoznavna: mešanica močnih akordov, hitrih ritmov in tekstov, polnih mladostniške jeze in seveda humorja, kar jim je prineslo mednarodno slavo in multiplatinaste naklade njihovih albumov.

Najnovejši singel se imenuje Hit That in že napoveduje nov uspeh skupine, ki je s hitom Pretty Fly For A White Guy zabrisala meje med punkom in "mainstream" popglasbo. Na albumu pa lahko poleg omenjenega hita najdete še: 'Neocon', 'The Noose', 'Long Way', 'Home', 'Race Against Myself', '(Can't Get My) Head Around You', 'The Worst Hangover Ever', 'Never Gonna Find Me', 'Lightning Rod', 'Spare Me The Details', 'Da Hui, When You're In

Prison. Skupina bo januarja prihodnje leto začela evropsko turnejo.

Poroka Mary J. Blige

Mary J. Blige se je sedmega decembra pred petdesetimi gosti poročila s producentom Kendujem Isaacom v New Jerseyju. Mary pravi, da ji je Isaacs pomagal pri odvajanju od alkohola in kokaina, s katerima je bila zasvojena. Njen osebni preo-

brat je zabeležen tudi na zadnjih dveh ploščah No More Drama in Love and Life. Na zadnji najdemo pesem Love at First Sight, za katero je dobila navdih, ko je spoznala Kenduja.

"Pesem govori o osebi, ki sem jo spoznala in se vanjo zaljubila," je dejala Mary. "Zgodilo se je v nekem klubu. Najine oči so se srečale in preprosto sva vedela, da je to to. Oči nikoli ne lažejo."

Rolling Stones so veliki zaslužkarji!

Skupina je pristala na samem vrhu letošnjega ameriškega seznama najdonosnejših turnej. Njihovo turnejo Licks world je letos obiskalo več kot 3,4 milijona ljudi, kar je prineslo 299,5 milijona dolarjev zaslužka. Na drugem mestu je Bruce Springsteen z zaslužkom 181,7 milijona dolarjev, na tretjem pa pevka Cher s 76,3 milijona dolarjev. To leto so po zaslužku na turnejah največ zaslužili rokerji, med raperji pa lahko izpostavimo le 50 Centa, ki je zaslužil 23 milijonov dolarjev.

Rekorderka Alicia Keys

Do nedavnega je Alicia Keys svoj novi album The Diary of Alicia Keys

v Ameriki prodala v 618 tisoč izvodih in se tako povzpela na sam vrh službene topliste. V ameriških trgovinah pričakujejo, da prodaja omenjenega albuma do konca leta ne bo zabeležila značilnega padca, saj najbi mnogi prav ta album izbrali kot darilo v prihajajočih božičnih praznikih.

22-letni Alicii Keys je z novim albumom uspelo preseči celo svoj debitantski album Songs in a Minor iz leta 2001. Tudi ta album se je kot prvenec pojavil na samem vrhu ameriške topliste, ampak se je v prvem tednu prodal samo v 236 tisoč izvodih, kar je trikrat manj od albuma The Diary of Alicia Keys. Alicia je bila za debitantski album nagrajena s 5 grammyji, do danes pa se je ta album prodal v 10 milijonov izvodih po svetu.

**Widex-ovi slušni aparati,
skrbno izdelani
in izjemno natančni,
zagotavljajo
dolgotrajno uporabo
v različnih
življenjskih okoliščinah,
s katerimi se vsak dan
srečujejo
vaši otroci.**

WIDEX
high definition hearing

SLUŠNI APARATI - WIDEX d.o.o., Ljubljana, Resljeva 32
tel.: 01/234 57 00, e-pošta: widex@widex.si, spletni naslov: www.widex.si

Elton John na World Idolu

Dogaja se World Idol. Tekmovanje poteka v dveh delih: prvega je bilo mogoče videti na božič, 25. decembra, drugega pa si lahko ogledate 1. januarja na ameriški televiziji Fox. Zdaj je znano, da bo v drugem delu na tekmovanju nastopil Elton John kot gost večera. "Prepričan sem, da je Elton idol in inspiracija marsikateremu izmed tekmovalcev," je dejal producent World Idola Richard Holloway. "Njegova pojava bo samo potrdila veljavo tega tekmovanja. Zagotovo pa že s tem napovedujemo sov, ki ga ne smete zamuditi."

ELEKTROPROM
Loke 22 • 1412 Kisovec
www.elektroprom.si

Podjetje EVJ Elektroprom in trgovina EVJ CENTER v Kisovcu prireja veliko nagradno igro z bogatimi nagradami:

1. NAGRADA - DARILNI BON V VREDNOSTI 100.000,00 SIT
2. PRALNI STROJ INDESIT
3. PEČICA BEKO
4. VIDEOREKORDER JVC
5. KOTNI BRUSILNIK STAYER

**IN ŠE VEČ KOT 100 NAGRAD V SKUPNI VREDNOSTI
PRIBLIŽNO 700.000,00 SIT.**

Nagradna igra poteka od 3. 11. 2003 do 31. 12. 2003.
Več o nagradni igri si preberite na spletni strani podjetja
www.elektroprom.si ali v trgovini EVJ Center v Kisovcu.

PODPORA

(Ime in priimek)

Podpiram državljansko pobudo

Barbare Brezigar, Draga Demšarja, Draga Jančarja, Vaska Simonitija,
Rudija Šeliga, Aleksandra Zorna in drugih podpisnikov

NEKAJ JE TREBA STORITI.

V _____

Dne _____

Podpis _____

Naslov:

Nekaj je treba storiti
p. p. 4429
1001 Ljubljana

____ Brezplačni oglas

horoskop

Kozorog (21. december – 19. januar)

Ta teden bo za vas precej težak – ne bo vam lahko, saj ne boste več doživljali prevelike bližine. Bodite pripravljeni, da bo nekdo od vaših najdražjih odšel na dolgo potovanje. Ne bodite preveč žalostni, osamljeni namreč nikakor ne boste.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Počutite se na vrhu sveta, saj ste dosegli nekaj, kar ste vedno želeli. Vaš dosežek vam nekateri zavidajo, vendar se bodo poskušali, da bi vas kompromitirali, končali precej smešno. Bližajoči se prazniki bodo povzročili, da se boste sprostili.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Vaša ribja navada vas ne bo pustila na cedilu: družabni boste, kot vsako leto v tem prazničnem času. Zabav se boste udeleževali ne glede na pripombe, ki jih boste deležni s strani nekaterih znancev in prijateljev. Uživate!

Oven (21. marec – 20. april)

Veliko možnosti imate za napredovanje v svoji karieri, čeprav je to že teden, ko je večina ljudi že na dopustu. Z drugimi besedami, polni ste energije, ki vam bo pomagala do velikih uspehov na izbranim področju. Izkoristite ugoden trenutek.

Bik (21. april – 21. maj)

Osredinili ste se na to, kako boste čim lepše uredili stvari, ki ste si jih zastavili. Vsi planeti vas spodbujajo k temu, da bi končno uresničili svoje letoletne sanje po prijetni in sproščujoči zabavi v družbi izbranih prijateljev. Uživate v trenutkih.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Nimate možnosti; morate se prilagoditi vsem podrobnostim. Do svojih bližnjih ste zelo kritični – tega vam ne bi bilo treba. Pazite, kaj govorite, morda vas bodo napačno razumeli. Nekaj dni si boste morali vzeti za dopust, utrujeni ste.

Rak (22. junij – 21. julij)

Imeli boste cel kup srečanj, ki bi jih lahko pravzaprav združili s koristnimi opravki. Morda boste našli moralno oporo v človeku, ki ga komaj poznate – z njegovo pomočjo boste lažje prebrodili svoje stiske. Prijatelji se bodo držali ob strani.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Vaš teden se bo začel izjemno intenzivno. Sneg bo povečal romantična občutja, imeli boste prijeten konec tedna, med tednom pa bo še lepše, posebno tistim levom, ki so si pravočasno uredili dopuste. Zabave vam ne bo manjkalo.

Devica (22. avgust – 21. september)

Na srečo uživate sadove svojega dela. Končno vam je postalo jasno, da si tudi vi zaslužite kaj lepega in da izključno žrtvovanje za druge ne prinaša vedno kakšne slave in velikih zahval. Bodite to, kar ste, ljudi okoli sebe pa poskusite razumeti.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Pojavili se boste na pravem kraju ob času. Če ste samski seveda! Vežanim pa bo srečanje pomenilo zaplet v osebnem življenju in kup težav na vidiku. Če ne zaradi drugega, zaradi partnerjevega ljubosumja. Veliko sreče.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

V prazničnem času si postavljate cel kup neprijetnih vprašanj in ne veste, kaj bi pravzaprav naredili. Bodite pripravljeni tudi na kakšne očitke s strani osebe, ki od vas nekaj pričakuje, in sicer zaradi počasnosti vašega odločanja. Ostanite mirni.

Strelec (22. november – 20. december)

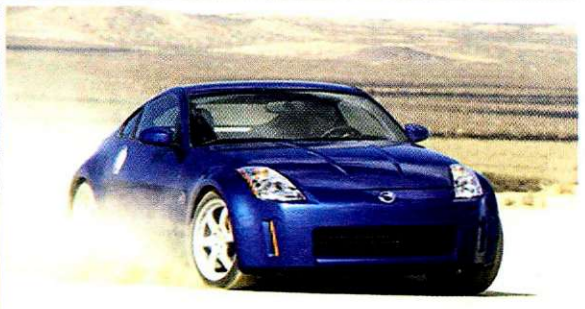
Morali se boste odločiti glede svoje moči in tega, kar si želite. Morda ste se pustili nekoliko preveč omejit. Bodite pripravljeni, da vam bodo nekatere stvari očitali bolj, kot sami pričakujete. Poskusite obdržati mirno kri, saj se bo vse rešilo, kot je treba.

Pod zaščitnim znakom francoskega koncerna Renault, ki je tudi 44,4-odstotni lastnik Nissana, se je po moči tretji japonski izdelovalec avtomobilov razvil v zelo donosno podjetje.

Stroški so sedaj zmanjšani, veliki dolgovi iz preteklosti se postopno odpravljajo, samo v letu 2003 pa so predstavili deset novih modelov. Vse to so kazalci, ki nakazujejo, da bi se proizvodnja morala dvigniti na več kot 3 milijone primerkov. Do popolnega uspeha Nissanu primanjkuje le še nekaj pravih prodajnih uspešnic. Mnogi analitiki trdijo, da bi se Nissan moral pretvoriti iz proizvajalca priljubljenih avtomobilov v proizvajalca pravih avtomobilskih "bestsellerjev". Čedalje večja delitev tehničnih komponent med Renaultom in Nissanom pa še zmeraj ne obremenjuje Nissanove neodvisnosti. Nasprotno: avtomobili,

Nissan 350 Z roadster

Vrnitev s pomočjo Francozov

kot sta micra in 350 Z, še dodatno krepijo znamko in dvigujejo imidž.

Micra

Tretja generacija micre, ki je že od februarja 2003 dostopna s tremi ali petimi vrati, ni le vizualno privlačno prevozno sredstvo. Ponuja namreč vse tiste notranje dodatke, ki so dandanes nepogrešljivi pri avtomobilih manjše kategorije. Micra na primer ponuja izjemne vozne lastnosti, solidno udobje in dobro varnostno opremo. Zatorej je v njej mogoče najti denimo ESP (elektronski nadzor zdrsa pogonskih koles), zaglavne zračne blazine, klimo, avtomatski menjalnik,

na spisku dodatne opreme pa celo navigacijski sistem. Kupec lahko izbira med tremi bencinskimi (65, 80 in 88 KS) in dvema dizelskima motorjema (65 in 82 KS), ki so Renaultov izdelek. Za zdaj še ni znano, ali bo v serijski proizvodnji mesto tudi za coupe cabrio, izvedbo z električno (trdo) streho.

Almera

Tudi pri almeri, ki je bila predstavljena že leta 1999 in je bil njen razvoj popolnoma samostojen, je ponudbo dopolnil 1,5-litrski motor dCi (iz matičnega koncerna). Vsi drugi motorji pa so Nissanovi. 2,2-litrski dizel je sedaj opremljen z vbriz-

gom z direktnim vodom in je na voljo v dveh izvedbah, različnih po moči (112/136 KS). Dva bencinska motorja sta bila nedavno izboljšana v sklopu almerinega redizajna. Od pomladi dalje pa je kupcem na voljo tudi kompaktna monovolumenska almeratino, ki je sedaj opremljena tudi s sistemom N-Form. Le-ta omogoča uporabo kamere pri vzvratni vožnji.

350 Z

To je Porschejev tekmeč, vendar za polovično ceno. Prav ta podatek je že zdavnaj ustvaril izjemno uspešen model Z. To želi postati tudi 350 Z, ki ga pooseblja zelo privlačen videz, ži-

vahen 3,5-litrski motor V6 in izjemne športno-vozne lastnosti. Od samega začetka bo kupe z dvema sedežema dostopen tudi v Evropi, in sicer s šestprestavnim menjalnikom in svežnjem Premium (električno premikajoča se in ogrevana sedeža, avdiosistem...), ki bo stal dodatnih 2.400 evrov. V začetku leta 2004 pa pride tudi osnovna izvedba brez omejenega svežnja. Za 33.800 dolarjev je v ZDA mogoče kupiti roadster s popolnoma avtomatsko platneno streho, ogrevanim zadnjim steklom, ojačeno karoserijo in podvozjem. Za izvoz v Evropo pa se za zdaj še niso odločili.

Lovro Kastelic

Micra

Almera tino

Patrol

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

DEMOKRACIJA	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	RESASTA PŠENICA, RESAVKA	GESLO	KOMPOT IZ ANANASA	VRSTA PESNIŠTVA	KUKAVICA V TROPSKI AMERIKI	ROBERT ALTMAN		
	MOŠKI, KI NOSI OČALA								
	SRNINO MESO								
	VELIKO FINSKO JEZERO						ANJA RUPEL		
	PISATELJICA ANKERJEVA					DEL MESTA HAMBURG	DEMOKRACIJA		
	KAVELJ PISATELJICA NOVAKOVA						PEVEC DEDIČ		
	OTROŠKA ČREVESNA GLISTA	SLABOTEN MOŠKI	OKROGLA LESENA POSODA	BIBLIJSKA PRVA ŽENSKA	PLOSKEV NAD OBZORJEM	VELIKA ZACETNICA	MESTO NA SICILIJU KITAJSKI DINASTIJI		
TELESNA ŠIBKOST							HOLMIJ GRŠKI ASTRONOM	TURČIJA VOJAŠKI OBVEZNIK	
NAŠA DRŽAVA							VLAKNINE, KI SE VNESEJO		
VRSTA ZAPONKE NA VZMET							MESTO V APULIJI VERA ALBREHT		
IZRAELSKI PEVEC OFARIM				OLIVER CROMWELL SL. PESNIK (IVO)		TEKOČINA V ŽILAH	SLOVENSKI GLEDALIŠKI IGRALEC		
ZVITEK					IVAN KRILOV		GR. DIDAK. PESNIK GR. BOGINJA NESREČE	POSUŠENA TRAVA PRVE KOŠNJE	KRAJ NA PASMANU
REKA V FRANCIJI (IZ ČRK TONI)					GR. DIDAK. PESNIK GR. BOGINJA NESREČE		DEL ROKE ALI NOGE		
DŽONI NOVAK			STALJENA SNÓV ZNAK ZA LITIJ				KRAJ PRI KOČEVJU ERVIN OGNER		
ROMAN ALEKSEJA N. TOLSTOJA						ITALIJANSKI PEŠNIK (PIETRO)			
DEMOKRACIJA	KRAJ V OBČINI DOMŽALE					DEMOKRACIJA	FINSKI PISATELJ (JUHANI)		HRVAŠKA IGRALKA (MARIJA)

rešitev prejšnje križanke

RAČUN, JORDAN, ARNIKA,
TINOS, CIPELA, MATO, ED,
AJANT, BARITON, VALENTIN,
SONET, ANESTETIK, KEKS,
KK, KALAN, KOSEM,
RARITETA, AKIMOV,
ANANAS, ORNITOLIT, MORA,
SAARINEN, SATAN, LC,
ČAKA, TRASA

nagrajenci 51. številke

1. nagrada: MIRAN GORNIK,
Polje c. VI/18,
1260 Ljubljana Polje

2. nagrada: VIDA KUHARIČ,
Mala vas 2, 1000 Ljubljana

3. nagrada: VIDA ŠTULAR,
Celovška 26, 1000 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
3. 1. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **29. 12. 1600** je verska komisija na glavnem trgu v Ljubljani sežgala sedem voz protestantskih knjig. Čez štirinajst dni so sežgali še tri vozove knjig, ki so jih našli kasneje.
- **29. 12. 1943** je bila v Trnovskem gozdu vseljena prva partizanska bolniška postojanka – bolnica Pavla.
- **29. 12. 1972** je bila odprta prva slovenska avtocesta na odseku med Vrhniko in Postojno.
- **30. 12. 1851** je avstrijski cesar Franc Jožef s silvestrskim patentom odpravil marčno ustavo iz leta 1849 in uvedel absolutno monarhijo – Bachov absolutizem.
- **30. 12. 1918** je narodna vlada Slovenije izdala odredbo o osemurnem delavniku v tovarniških podjetjih za vse pomožno delavstvo, zaposleno v državnih, občinskih in zasebnih podjetjih tovarniškega značaja. 11. januarja 1919 je uredbo o osemurnem delavniku razširila tudi na rudnike, 17. januarja se na železnice na slovenskem ozemlju.
- **30. 12. 1947** je slovenska vlada izdala odločbo o ustanovitvi Slovenske filharmonije. Najbolj vneti pobudniki za ustanovitev so bili Marjan Kozina, Samo Hubad in Vlado Golob.
- **30. 12. 1991** so pomladne politične stranke v Dolskem podpisale sporazum o razpustitvi Demosa.
- **31. 12. 1830** je misijonar Friderik Irenej Baraga odpotoval v New York in spomladi leta 1831 prevzel indijanski misijon v Arbore Crochu. Baraga je kasneje postal škof in svetniški kandidat.
- **31. 12. 1880** so na Koroškem uradno naštel 101.774 prebivalcev s slovenskim občevalnim jezikom. V mejah današnje avstrijske dežele Koroške je bilo 85.051 Slovencev ali 85,8 odstotka.
- **1. 1. 1873** je začel izhajati Slovenski narod vsak dan kot prvi slovenski dnevnik.
- **1. 1. 1881** so začeli v Ljubljani izdajati literarno revijo Ljubljanski zvon. Ustanovili so jo Jurčič, Kersnik, Levstik in Tavčar.
- **1. 1. 1892** je bila v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in Ojstrem velika stavka, ki je trajala tri tedne, vendar rudarji niso dosegli ničesar.
- **2. 1. 1776** je bilo v avstrijskih deželah in s tem tudi na Slovenskem odpravljeno mučenje.
- **2. 1. 1863** je izšla je prva številka slovenskega političnega častnika Naprej. Izšlo je 78 števil. Urejal ga je Fran Levstik, ki je zagovarjal pravico do slovenščine.
- **3. 1. 1881** je bila ustanovljena prva slovenska bolnišnica za duševno bolne, tedaj imenovana Kranjska deželna blaznica.

Prvi dan novega leta

1. januar 46 pr. Kr. je z uvedbo julijanskega koledarja v Rimu dokončno postal prvi dan novega leta, vendar se je z uvedbo praznika Kristusovega rojstva v krščanski dobi začetek novega leta premaknil na božič. Šele papež Inocenc XII. je leta 1691 začetek novega leta spet prestavil na 1. januar.

Cerkveno leto se začena s prvo adventno nedeljo, tako da Cerkev s civilnim novim letom pravzaprav nima nič skupnega. Novoletno veseljačenje izhaja iz obdobja poganskega Rima, ko so ta čas spremljali sprejeli našemljencev, razuzdane gostije, ples in pijanost, ki so se izrodili iz obrednih navad zgodnjega rimskega obdobja.

Ko je v rimskem imperiju prevladalo krščanstvo, se je Cerkev odločila izkoreniniti novoletna veseljačenja, v katerih so sodelovali pogani in kristjani. Škofje so vernikom odsvetovali sodelovanje pri njih in jim predlagali spokorniška opravila in celo post. Njihovo prizadevanje še dolgo ni obrodilo nobenega sadu, saj so razuzdani veseljaki noreli po rimskih ulicah še v 8. stoletju. Poganske šege so se najdlje obdržale v Franciji.

Prestolnica Slovencev

Novoletni nastop pred ljubljanskimi občinskimi svetniki je župan Ivan Hribar sklenil z mislijo: "Dovolite mi torej, da se vam ob sklepu svojih besed vnovič zahvalim za vašo trdoljubno delovanje na korist, čast in rast naše prestolnice..." Tako so **31. decembra 1903** začeli imenovati Ljubljano prestolnico Slovencev. Na začetku 20. stoletja je bila Ljubljana sicer deželno glavno mesto, sedež nekaterih državnih in vojaških uradov, toda v avstrijskih okvirih je bila le manjše mestece ob železnici, ki je povezovala središče monarhije s Trstom.

Ne glede na upravni položaj je bila Ljubljana, drugo največje slovensko mesto (za Trstom), neformalna prestolnica Slovencev. To vlogo je dobivala že od prve polovice 19. stoletja naprej. Bila je center kulturnega, šolskega in političnega življenja naroda. Prav na začetku 20. stoletja ji je začel konkurirati Trst, vendar so se z izbruhom I. svetovne vojne oziroma po njej porušila prejšnja razmerja. Trst je prišel pod Italijo, Ljubljana pa je postala metropola okrnjene Slovenije v okviru predvojne Jugoslavije.

Trboveljska premokopna družba

Na Dunaju je bil **30. decembra 1872** ustanovni občni zbor Trboveljske premogokopne družbe. Lastniki zasavskih premogovnikov so namreč po letu 1870 ugotovili, da za načrtovano povečanje zmogljivosti potrebujejo pomoč zunanjega kapitala. Združba Vodenskega rova, ustanovljena 1869, se je s skupino dunajskih bank dogovorila za odkup njenega trboveljskega premogovnika in ustanovitev delniške družbe.

Družba je začela takoj širiti posest. V nekaj letih je pokupila druge 3 premogovnike v trboveljski kadunji, 1880, 1916 in 1927 premogovnike v zagorski dolini, 1880 in 1887 hrastniška, 1889 premogovnika Laško (Brezno-Huda jama) in Liboje. Združeni zasavski posesti je dokupila še premogovnike Labin (Raša, 1881), Kočevje (1885), Krapino (1891) in Senovo (1904).

V premogovnikih Trboveljske premo-

gokopne družbe so ves čas njenega obstoja pridobivali okoli 80 odstotkov letnega izkopa vseh premogovnikov na Slovenskem. Premogovniki so imeli pomembno vlogo tudi pri elektrifikaciji. Postopno so pri vseh, razen v Laškem (ta je bil povezan s trboveljskim), zgradili termoelektrarne. Energijo so oddajali tudi zunanjim uporabnikom in se vključevali v elektroenergetsko omrežje Slovenije.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Korošci se pa vendar ne damo

Kot da bedi nad Mezisko dolino senca sivine, ki nikakor ne pusti, da bi že enkrat skozi njo posijalo sonce.

Propad celih industrijskih panog, podjetja, ki so tik pred razsulom, odpusti delavcev, dohodek na prebivalca, ki je najnižji v državi, slaba prometna povezanost, beg možganov iz naše regije, splošna apatija so stalnice, ki nas spremljajo.

Zato se nikakor ne smemo čuditi, če smo Korošci občutljivi na krivice, ki jih zaznavamo v Sloveniji in v svojem okolju. Koroška je majhna, ljudje se poznajo med seboj, malo je stvari, ki bi bile nepoznane, in tudi slabe stvari in dogajanje, ki je bilo uperjeno proti nam, težko pozabimo.

Strpnost in priznavanje drugačnosti je znana lastnost ljudi, ki živimo na tem bolj ali manj pozabljenem koncu Slovenije.

Zelo pa smo dovzetni za krivice vseh vrst, če pa jih dovoljuje država, nas to še posebej boli.

V Slovenski demokratični stranki (SDS) Koroške regije razumemo nezadovoljstvo ljudi, ki so bili ves čas (so še) strpni do ljudi, ki so se v času agresije jugoslovanske armade bojevali na njeni strani. Kot primer lahko navedemo poveljnika, ki je poveljeval enoti JLA, ki je na mejnem prehodu Holmec povzročila veliko gorka, ubite, ranjene in uničenje mejnega prehoda. Poveljnik karavle, ki je napadla mejni prehod Holmec, kjer so ljudje umirali, je v času, ko je v Sloveniji potekala gonja proti vete-

ranom, ki so ta mejni prehod ubrali, dobil slovensko državljanstvo. Danes zahteva še odškodnino.

Če vemo, da je gonja zoper veterane vojne za Slovenijo potekala s strani LDS, potem nam je lahko tudi jasno, kdo in na kakšen način mu je dal državljanstvo.

Vemo za skupine, ki so zavrnilo takrat ponujeno slovensko državljanstvo, saj so imeli Slovenijo za nedostojno, nekulturno in necivilizirano državo, kar pravijo še danes. Besede, ki jih je na TV izrekel predsednik društva t. i. izbrisanih, da je Slovenija necivilizirana država in da v takšni državi ne želi živeti, povedo vse. Takšnim izjavam in tem ljudem bi težko rekli izbrisan, njih zanima le to, kako priti do čim večje odškodnine. Po izjavah sodeč jim ni mar za Slovenijo, zato je takšnim ljudem težko reči, da so izbrisan, pravilno bi bilo, da jih imenujemo prebrisan oz. zviti. Njihov cilj je razdvojiti Slovence in iz vsega tega potegniti še dobre odškodnine. Podobni ljudje so si v času agresije na Slovenijo že delili funkcije in se pripravljali na prevzem oblasti. In če se bi to resnično zgodilo, potem bi si takšni ljudje gotovo prizadevali, da bi bili vsi Slovenci izbrisan.

Za to svoje "domoljubno" dejanje v Sloveniji želijo sedaj status za nazaj in velike odškodnine.

Imeli so možnost in večina od njih jo je tudi izkoristila, kako priti v tistem obdobju do slovenskega državljanstva. V takšnih primerih se dela krivica vsem tistim iz takratnih jugoslovanskih republik, ki so leta 1991 videli v Sloveniji priložnost, jo videli kot svojo domovino in državo in brez slabih namer sprejeli državljanstvo, ki je bilo vsem širokogrudno ponujeno. Koroška ni bila in tudi ne bo nestrpna, kot jo neupravičeno želijo prikazati nekateri. Nikakor ne sprejemamo provokacij,

do katerih prihaja, ampak pozivamo k strpnosti.

Izjave, ki jih je izrekel varuh človekovih pravic g. Hanžek, ki Slovence primerja s fašisti in nacisti, so obsodbe vredne in nas ne morejejo pustiti ravnodušnih. Takšne izjave nestrpnosti, izrečene s strani varuha človekovih pravic, velika večina državljanov, ki živimo na Koroškem, upravičeno obsoja.

V SDS smo za popravilo krivic, komur so se resnično zgodile. Edino, kar želimo, je, da se vsak primer posebej obravnava in da se morebitne krivice popravijo na tak ali drugačen način, ne pa, kot je zapisano v zakonu, da velja za nazaj, in to za vse.

Milan Škafa, predsednik MO SDS Ravne na Koroškem; Robert Rožič, predsednik MO SDS Slovenj Gradec

Varuhu človekovih pravic

Tako kot verjetno mnogi drugi sem bil kot gledalec TV Kluba na Pop TV pred časom priča vašim izjavam, g. Hanžek, ki ste jih podali kot varuh človekovih pravic v zvezi z izbrisanimi, ki so bili tema omenjene oddaje.

Kot državljani Republike Slovenije sem bil nad vašimi izjavami, milo rečeno, presenečen in hkrati razočaran, saj od vas kot varuha človekovih pravic nisem pričakoval, da si boste dovolili tako neumestno in nespametno žaljenje poštenih ljudi v tej državi.

V svojih izjavah ste zdajšnje razpoloženje ljudi v vezi s "tehničnim" zakonom o izbrisanjih in morebitnem referendumu primerjali z nacistično Nemčijo, gospoda Brejca, ki

je sodeloval v tej oddaji, pa ste skorajda primerjali z nacističnim propagandnim ministrom.

Resnično ne vem, kaj vas je navedlo k takšnim primerjavam, ki so zame kot Slovenca skrajno žaljive. Ne vem, za kakšne človekove pravice si vi prizadevate, očitno pa je, da te v tej državi veljajo samo za nekatere.

Državljanom Slovenije so kršene človekove pravice na mnogo področjih, vendar le-teh ne vidite ali pa se vam to ne zdi! Med drugim je kršenje človekovih pravic tudi to, da se tako vi kot zdajšnja oblast na vse pretege trudite, da referendum o tako imenovanih izbrisanjih ne bi bilo. Vse to delate pod pretvezo, da gre za popravljanje krivic.

Prav! Naj se popravijo krivice, vendar le tistim, ki so jim bile resnično kršene. To pa se lahko ugotavlja samo posamično in ne povprek, kot si to zamisljate vi in vam podobni! Tako kot ne morete zmerjati državljanov Slovenije z nacisti, ksenofobi in podobno, tako ne morete pavšalno popravljanje krivic!

Povejte mi, gospod Hanžek, v kateri evropski državi so delili oziroma se delijo državljanstva tako velikodušno, kot smo to delali v Sloveniji. Kje v Evropi "popravljajo" krivice tistim, ki si svojih papirjev niso hoteli urediti v predvidenem času? Kje v Evropi popravljajo krivice tistim, ki so delovali proti državi ali pa se celo bojevali zoper njeno neodvisnost? Kje dajejo odškodnino ljudem, ki državo in njene prebivalce zmerjajo z neciviliziranci? Jaz take države ne poznam!

Med drugim se tako vi kot tudi drugi zagovorniki izbrancev sprenevedate o morebitnih odškodninah, ki bi za vašim "popravljanjem krivic" nastale. Vsi intervjuji z izbrisanimi potrjujejo zahtevo po nekakšnih odškodninah. Na podlagi

» tako imenovanih poprav krivic naj bi državljeni plačevali odškodnine, pa če to priznate ali ne. Žalostno pri tem je, da bomo te morebitne odškodnine plačevali državljeni Slovenije. Ali se vam ne zdi, da bodo s tem kršene tudi moje človekove pravice? Prav zanimivo je, kako lahkotno in samoumevno bi vi in vam podobni zapravili denar davkoplačevalcev.

Osebnostnim nikakršnim pomislekov ali zadržkov do vseh tistih ljudi, ki so si v Sloveniji našli svoj prostor pod soncem ne glede na to, odkod izhajajo, in so svoje papirje uredili ter sprejemajo norme, predpisane v tej državi. Sem pa odločno proti, da se nagradijo tisti, ki so v času osamosvajanja Slovenije delovali proti Sloveniji in si takrat zaradi špekulacij niso želeli urediti statusa.

Zagovorniki izbrisancev ste v omenjeni oddaji valili krivdo za pojav (po vaše) nacionalizma na pobudnike referendumov. Veste, gospod Hanžek, tu se strinjam z vašo trditvijo, da če laž ponavljaš, postane resnica! S trditvami o nacionalizmu in podobno ste začeli opletati vi in oblast!

Menim, da sploh ne gre za pojave nacionalizma, temveč preprosto za to, da ljudje nismo tako trapasti, da bi plačali še eno bedarijo te oblasti nekemu, ki si tega ne zasluži! Nacionalna pripadnost pri tem ne igra nobene vloge!

Marjan Bebar, Polhov Gradec

Direktor odpustil dva zaposlena

Na Inštitutu Jožefa Stefana (IJS) sem služil – kot bi lahko ironično pripomnil – v najlepšem delu svojega življenja, od leta 1955 do 1980, torej 25 let od diplome dalje. Na mojo srečo se je kasneje pokazalo,

da ni bilo tako in da so me najboljša in najhujša presenečenja šele čakala. Današnja organizacija inštituta je obdržala nekatere značilne poteze tedanje – avtoritarno vodenje inštituta brez ugovaranja direktorju, ki se ga je držal sloves politično in varnostno zanesljivega. Presenetljivo, da me je takrat nekajkrat zavarovalo prav delavsko samoupravljanje, v okviru katerega me je direktor tako in drugače obtoževal. Svojim zagovornikom dr. Mihi Tomšiču, dr. Jožetu Marselu in dr. Darku Jamniku sem hvaležen še danes. Bil sem namreč in ostal politično neopredeljen posameznik, ki nadvse cenil le raziskovalne in strokovne dosežke ne glede na kariero in položaj, izpostavljen stresu, šikanam in neupravičenim pritiskom.

Na oddelku za elektroniko IJS, ki sem mu načeloval deset let, sta bila v enem od odsekov zaposlena tudi Uroš Stanič in Pavel Oblak kot nadobudna raziskovalca. Naloga oddelka s štirimi odseki je bila med drugim, da pokriva ekstraapetite po finančnih sredstvih iz industrije. Ta so se delila centralno tja, kamor je predlagal direktor, potrdili pa organi inštituta s prikimavanjem. Nekateri smo tako postali pravi sužnji omenjenega režima, saj smo morali vzdrževati tudi svoj raziskovalni status s publikacijami, ki so se mednarodno citirale. Vse to navajam, da bi bralca prepričal, kako

sem bil kritično in eksistenčno vpet v nekdanjo mašinerijo inštituta.

Zdaj bo bralec gotovo opazil, da sta morala Stanič (1969, zdaj znanstveni svetnik IJS) in Oblak (1967) prehoditi kar dolgo pot svojega dela na IJS, za IJS in za slovensko in tujo industrijo. Robotika Gorenja – izvorni industrijski roboti – je bila delo Staničevega odseka, seveda med številnimi drugimi raziskovalnimi in industrijskimi dosežki. Prav zaradi celotnega preteklega odličnega dela se mi zdi samovoljna in brezobzirna takojšnja (izredna) odpustitev sodelavcev krivična, predvsem pa precedens v akademskem okolju, ki ne dopušča več kritične razprave. Odpustitev z dela ima svoj izvor v projektnem obračunavanju IJS, s katerim se nosilec naloge dr. Stanič ni strinjal in s tem ugovarjal direktorju IJS, ki se o tem ni bil pripravljen pogajati. Naloga direktorja bi med drugim bila, da uravnava stresne situacije in konflikte s sodelavci harmonično, ne pa da jih razširja v radikalne ukrepe personalne narave z ogrožanjem poklicne eksistence. To velja še bolj za projekt IRC of Slovenia v okviru IJS, ki nosi zlata jajca in katerega nosilec je bil Stanič s svojo avtorsko pobudo in avtorskim prispevkom. Zanimivo bo spremljati usodo tega projekta, če se nosilec projekta kar tako zamenja s komer koli po muhavi želji in z aroganco direktorja Vita Turka.

Mi, ki smo bili dobesedno rojeni v vojno in vrženi v povojno krvavo revolucijo, gledamo danes na vrednote demokracije s spoštovanjem in zavzetostjo. Ne razumemo, kako se lahko še vedno dogaja tako nedemokratska tortura z našimi sodelavci in jima povzroča občutje stresa, nerazrešljivega konflikta in naposled še travme in ponizanja brez primere. Ne razumem, kako se sindikat ne ukvarja s krivično odpovedjo, kako raziskovalni sodelavci in uslužbenci IJS ne reagirajo s podporo proti direktorju, kako nič ne poreče predsednik Znanstvenega sveta Robert Blinc in kako molčijo intelektualci zunaj IJS. Kakšna je tedaj moralna podoba in etična organizacija slovenske znanosti ob vstopanju države v EU? Kaj poreče ob tem širša slovenska in ožja evropska javnost? Ali je slovenski znanstveni intelekt ostal osamljen, zaprt v svoj slonokoščeni stolp individualne veličine in strokovne sholastike in togo, neinovativno zaverovan v spono neke druge, neevropske preteklosti? Ali bosta državno tožilstvo in Urad za preprečevanje korupcije sploh ukrepala na vročeni ovadbi prizadetih?

IJS je javni zavod. Vstop v javni zavod je omogočen državljanom Slovenije pa tudi tujcem s standardnim postopkom ali zaupanjem. Prepoved vstopa nekemu kar tako, po nalogu direktorja IJS, tudi izklju-

čenima nekdanjima uslužbencema, ki ju direktor obravnava kot hudo delca, nima pravne in humane podlage. Tudi v tem vidim precedens, ki je v nasprotju z demokratično normo. V kaj pa se s tem preobraža IJS? Ali je še odprta javna institucija? IJS je v letu 2002 realiziral skupno 6.086.537 tolarjev, od tega je prejel iz državnega proračuna prek MŠZŠ kar 4.735.059 tolarjev. Obratoval je torej z 78-odstotno finančno podporo vseh slovenskih davkoplačevalcev. Odgovornost direktorja IJS je tedaj javna in podvržena kritičnemu očesu javnosti in civilne družbe. Ta družba pričakuje, da se stanje normalizira, da se spoštujejo demokratične in pravne norme. Direktor lahko odstopi s položaja sam ali pa ga UO IJS na predlog prizadetih razreši in zamenja na seji 16. decembra. Če se to ne bo zgodilo, se bo zgodila prevara nad kritično zavestjo slovenske civilne družbe pri vstopanju v Evropo. Čas je, da se razkrijejo javnosti neznana kritična ozadja, razmerja moči, financiranje in pogled na vlogo slovenskih tehnoloških znanosti v evropskem prostoru, sicer nam bo preteklost še naprej dihala za ovrtnik.

Dr. Anton P. Železnikar, Ljubljana

Teško razjahajo!

Nekaj znancev in bralcev Demokracije me je vprašalo, zakaj nič več ne pišem v ta tednik.

Preprosto zato ne, ker še drugi, ki bolje pišejo, nič ne dosežejo. Zdaj s tem člankom spet pristajam na stari poziciji. Na stari poziciji zato, ker se med mojim molkom na političnem področju ni nič spremenilo. Bolj gotovo se je poslabšalo. Poslabšalo zaradi tega, ker je še veliko ljudi takih, ki še niso dojeli, kaj morajo storiti, da se bo kaj spremenilo.

Vedno pravim, da pišemo enako mislečim. Če kdo od drugih prebere prispevke v Demokraciji, jih bere po službeni dolžnosti. Taki si napisane misli ne jemljejo k srcu in ne razmišljajo o njih tako, da bi poskušali kaj spremeniti. Služba pač. Upam, da bo prebral še kdo od tistih, ki bi morali že zdavnaj spoznati svojo zмотo in

vsaj ne tako trdovratno lagati. Vse je že popolnoma jasno, samo svobode in demokracije še ni za vse. Problem je v volitvah. Strah je še v kosteh.

Vsi vojniki koalicije v zmagi nad fašizmom bi morali prejemati pokojnine iz naslova "udeleženec druge svetovne vojne", ne samo naši partizani. Koliko so storili za to, da je bilo konec druge svetovne vojne? Pri nas so jo celo podaljšali s povojnimi poboji ujetnikov vseh vrst. Najbolj neokusno je, da mnogi z vrha o tem podaljševanju vojne na Slovenskem niso nič vedeli in ne vedo nič. Posebno nenavadno je, da o medvojnih in povojnih pobojih ni vedel niti tovariš Janez Stanovnik, ki je bil Kardelev tajnik. Ne morem mu verjeti.

Če ni bilo revolucije, kar sedaj trdijo, zakaj so pisali knjige o revoluciji, postavljali spomenike padlim za revolucijo?

Revolucionarjem se ne dajejo pokojnine kakor tudi ne odlikovanja. Lahko so le veterani revolucije, kakor so lahko veterani neke vojne. Pred vojno so pohujševali ljudi, kako so ljudje izkoriščani, kako so socialno zavrženi, kako bo po revoluciji vse drugače. To sem poslušal na zapečku, ko so prepričevali mojega očeta, ki se jim ni dal prepričati, ker je imel bridke revolucionarne izkušnje iz oktobrske revolucije. Bil je ruski ujetnik in je tam videl, kaj dela revolucija. Tudi Ivan Maček je vedel, kaj dela revolucija. Če bi ljudem to povedal, bi v Sloveniji ne bilo revolucije.

Kar so počeli revolucionarji takrat, počno sedaj teroristi. Ni čudno, da so jim Nemci rekli banditi.

Naš oče so pomagali zgraditi zemljanke gorskim fantom, ki so se bojevali proti okupaciji. Ko so vse te gorske fante prevzeli partizani pod svojo OF in NOB, so ata rekli: "Z vami je konec. Nič več niste borci za osvoboditev Slovenije, ampak ste postali partizani, ki vnašajo med naše ljudi razdor in revolucijo. Postali ste revolucionarji. Na svetu je zelo malo slabšega."

V nočnem času so prišli v hišo, polno otrok, pred njimi pretepali starše, s pištolo strahovali otroke, da jim bodo starše pobili, če ne bodo povedali, kje imajo skrito mast in meso. Tako so delali samo teroristi.

"Sej člov'k bi s kože skoču!"

... pa ne more (F. M. Ježek). Nadaljevanje zasedanja državnega zbora 17. decembra. V obravnavi so predlagane spremembe zakona o zdravstvu s strani ministra Kebra. Poslanec SDS France Cukjati je v izčrpnem nastopu povedal predvsem to, da je v omenjenem zakonu vse polno nepotrebnih določil, manjka pa točnosti. Opozicijski poslanci so zahtevali boljšo preglednost, ne pa da je vse skupaj nametano. Že vnaprej se je vedelo, da bodo poslanci vladne koalicije Kebrov zakon ne le potrdili, temveč tudi hvalili. Višek sprenevedanja sta bila nastopa poslanke ZL S. Črnugelj, ki je pravzaprav le brala dele predlaganih sprememb zakona, potem pa, ko je "podlistek" zaprla, rekla, da bo ZL zakon podprla. Enake kakovosti je bil nastop poslanca LDS M. Gasparinija, ki je prav tako le bral dele zakona in seveda na splošno začudenje zakon v imenu LDS podprl. Dokaj številnim razpravam opozicijskih in pozicijskih poslancev sta sledili še razlagi ministra Kebra in Gasparinija, kar pa je bilo povsem nepotrebno, saj se je vnaprej vedelo, kakšen bo izid glasovanja. Isti dan je v državnem zboru nastopil B. Penko, v. d. direktorja Urada za preprečevanje korupcije. Bil je pod vtisom odločitve sodišča v zvezi z njegovo prijavo zunanjega ministra in njene zavrnitve. Človek se ne more otresti občutka, da B. Penko lovi muhe in spušča konje. Po novem bo namesto urada to funkcijo prevzela komisija državnega zbora, ki bo bedela nad korumpiranci in bo kot večina takih komisij odvisna od glasovanja. Korupciji se obetajo lepši časi. Naslednji dan so obravnavali lovski zakon, ki je bil kljub številnim dopolnilom opozicije sprejet tak, kot je bil predlagan. Lastniki gozdov pa tudi lokalne skupnosti so izločeni. Saj vemo, da so lovci bili in so še posebna kategorija državljanov. V petek, 19. decembra, pa je bilo v državnem zboru zelo burno. Poslanec SNS Z. Jelinčič je na široko razpredal o trgovini z orožjem – verjetno zato, ker je orožje njegova šibka točka. Močno je kritiziral predsednika državnega zbora B. Pahorja in njegovo generalno sekretarko, češ da mu ne izročita ustrezne dokumentacije. Značilno za Jelinčiča je, da je v zelo dolgem, polemičnem in kontroverznem nastopu priliznjeno izvzel premierja T. Ropa. Pritegnil mu je poslanec SLS F. Kangler, ki je sicer pozitivno ocenil osamosvojitvene nabave orožja, vendar je pri tem omenjal – kar pa vemo vsi – poznejše ilegalno trgovanje in transport orožja. Škoda, da z Jelinčičem, ki poleg nekaterih drugih vse vesta o teh poslih, nista izgovorila nobenega imena, čeprav jih tudi mi poznamo. Ve se, da je resnica nevarnejša od laži. Poslanci LDS Džuban, Maršič in Moge so omenjali predvsem prvega obrambnega ministra J. Janšo, Depalo vas, kjer naj bi po njihovem šlo izključno za nezakonito trgovino z orožjem. Seveda kot običajno nič točnega, nič dokazanega, le znano in najprikladnejše: leti, leti ... podlasica. Kot krivec je bila omenjena še Bajukova šestmesečna vlada leta 2000. Če bodo "odkritelji" tako vijugali, ne bodo nikoli prišli do resnice, če jo sploh hočejo. Poslanec in predsednik SDS J. Janša, pravzaprav tarča, je na kratko dejal, da so se po naši osamosvojitvi prihajali konvoji, ladje, letala z orožjem. Ko so stvari hoteli razčistiti, se je preiskava vedno ustavila na določeni točki. Le kdo je takrat posredoval? Vemo, da je bilo takrat imenovanih in tudi prijavljenih kar nekaj oseb, ki so spadale in še spadajo v krog nekdanjega predsednika M. Kučana. S takratno nezakonito trgovino se sedaj ukvarja mednarodna komisija, ker obstaja sum, da je bilo to orožje namenjeno terorističnim skupinam. Poslanec SDS Jožef Jerovšek je v svoji repliki poslancema LDS Maršiču rekel, da laže, Mogetu pa, da je vse, kar je delal, delal v interesu tiste politike, ki ga je imenovala v preiskovalno komisijo. Pri predlogu J. Školca za imenovanje "neodvisnih strokovnjakov", ki naj bi zadevo rešili, se postavlja vprašanje, kje v Sloveniji dobiti take strokovnjake in kdo bi jih izbral.

Marija Vodisek, Ljubljana

» Na tako početje revolucionarjev se očetje niso smeli organizirati v obliki vaških straž. V času turških vpadov so bile organizirane vaše straže in pripravljali so krese, s katerimi so opozarjali pred nevarnostjo. V času revolucije je bilo s strani revolucionarjev prepovedano braniti se pred njimi. Člane vaških straž so večinoma posamično pobili. Iz vaških straž so se morali reorganizirati v domobrance, da so bili vsaj za silo obrambno sposobni. Med njimi so bili sinovi žrtev revolucije in teh se je bilo treba bati. Vendar zato ni bilo treba nagnati v jaske vseh z ženami in otroki vred. V tem ni bilo junaštva. Za taka dejanja se ne delijo bojni naslovi, tudi pokojnine ne.

Kakšna kolaboracija! Partizani so nosili ruske rdeče zvezde. Hvalili so zmagovito rusko armado. Slovenijo so hoteli priključiti veliki Rusiji. Domobranci niso nosili Hitlerjevega križa, niso obljubljali priključitve Slovenije velikemu rajhu.

Kolikokrat so z Nemci skupaj napadali partizane? Partizani so si pomagali z italijanskimi vojaki (topničarji) ob napadu na Grčarice in Turjak.

Zdaj nam z 18.000 ljudmi iz južnih republik grozijo, da jim bomo morali plačati, ker jim nismo dali državljanstva, ker nismo za njimi poslali kurirjev, da bi jim nesli v njihove kraje vse dokumente, ki bi jih morali izpolniti. V Sloveniji jih poštarji niso našli na njihovih naslovih. Morali bi najeti detektive, da bi jih poiskali v njihovih krajih in jim s prošnjo, naj nam oprostijo, ker jih nismo mogli takoj najti, izročili pomanjkljivo dokumentacijo, mogoče pa kar slovensko državljanstvo.

178.000 priseljenih ljudi si je znalo urediti slovensko državljanstvo. Bolj liberalnega zakona za delitev državljanstva ni bilo nikjer na svetu. Pravi ignorant je moral biti tisti, ki si takrat državljanstva ni uredil.

Dobil ga ni le tisti, ki ga ni hotel dobiti, ker se ga je bolj bal, kakor zelel.

Ko sem tudi sam prosil za državljanstvo za svoje sorodnike, sem čakal več tednov. Vsakokrat sem videl in slišal ljudi, ki so rekli, da nočejo čakati v vrstah. Če je kdo že pri-

šel do okenca, kjer je bilo treba izpolniti določene obrazce, so govorili, da so že deset let v Sloveniji. Vse to so povedali v srbohrvaščini ali srbsčini. Slovensko sploh niso hoteli govoriti. V Nemčiji se naučijo občevalne nemščine v pol leta.

Še vedno smo priče dvojnih meril. Do kdaj?

Evstahij Moder, Domžale

Spoštovani gospod Krivic!

V torek, 25. novembra 2003, sem gledal oddajo Tarča. Ugotovil sem, da ste izredno dober borec za popravo krivic, ki so se zgodile našim južnim bratom.

Ker se je krivica zgodila tudi meni in ker sem tudi sam vaš brat – čeprav samo Slovenec, se obračam na vas, da mi pomagate popraviti očitno, dokazljivo krivico. Verjamem, da je na podoben način še mnogo prizadetih, brez dvoma več kot 18.000, tako naših, slovenskih, kot tudi južnih bratov, ki bodo z veseljem sprejeli vašo pomoč, da državo prisilite poravnati vsaj to, za kar se je obvezala. Pa naj pojasnim krivico in postopek za popravo krivice, ki ga boste vi lahko izpeljali.

Star sem 80 let, denarja imam malo, odvetnika si ne morem privoščiti, zato predlagam, da preučite moj primer krivice in moj predlog o vaši nagradi po popravi krivice (po uspešni tožbi, kot pravijo, da je v navadi v Ameriki). Po osvoboditvi (osamosvojitvi) sem dobil kot nekakšno zapuščino po umrli državi cerifikat za 400.000 tolarjev. Nisem vedel, kaj bi s tistim papirjem, ki mu je država določila navedeno vrednost. Pametniši so mi predlagali, naj ga naložim v dobro podjetje, da bom dobil delnice, ki jih bom potem lahko prodal ali pa dobil vsako leto dividende kot nekakšne obresti ali nagrado za naloženi kapital v podjetje. Lepo. Vrednost, podedovano od pokojne petdesetletne socialistične države, je bilo torej treba naložiti v čim boljše podjetje. Pa sem poskusil pri Leku, Petrolu, Krki, banki in še kje, a so mi povsod od-

govorili, da imajo predvideno vrednost za certifikate že pokrito – oddano. Bil sem presibek tako kot mnogi drugi, da bi bil lahko udeležen pri plemenitju svojega kapitala v dobro stoječem podjetju.

Toda velikodušna država tudi na nas, majhne, ni pozabila. Ustanovila je nekakšne pide in nam tako dala možnost, da tudi mi oplemenitimo svoj kapital. Kot kmet sem se odločil in svoj certifikat vložil v Kmečko družbo. Od nje sem občasno dobival obvestila, kakšne delnice imam, drugega pa nič.

Letos spomladi pa sem od neke družbe dobil ponudbo, da bi odkupili moje delnice. Napisali so mi, pri kateri banki jih lahko prodam. Upal sem, da bo končno le kapnilo nekaj denarja. Šel sem vprašat v banko in premišljeval: 400.000 tolarjev vloženega, plus skoraj desetletno plemenjenje mi bo prineslo toliko denarja, da ga po svojih skromnih potrebah in pri mojih letih niti porabiti ne bom mogel. Mislim sem že na svoje najbližje, ki jim bom lahko nekaj zapustil. Seveda sem bil krepko razočaran, čemur bi danes rekli, da sem doživel stres, k sreči pa mi srce ni odpovedalo. Dejali so mi namreč, da bom za svoj certifikat v vrednosti 400.000 tolarjev dobil le borih 290.000 tolarjev in nič več. Vsi moji načrti in dobri nameni so se v hipu sesuli. Žalosten sem odšel domov in nisem mogel verjeti, da so mi pidi vzeli še tisto, kar mi je podarila država.

Na ta stresni dogodek sem že skoraj pozabil, a me je nanj spomnila oddaja o izbrisanih v Tarči. Vaša bojevitost in zavzeto vztrajanje, da je treba vsem izbrisanim popraviti krivice, mi je vlilo upanje, da se boste tudi za popravo mojih krivic in krivic drugih (če se bomo zavzeli za to) prav tako zavzeto bojevali. Težko se je namreč sprijazniti s tem, da so nekateri za vložene certifikate prejeli pet-, deset- ali celo večkratno vrednost, torej dva do štiri milijone, sam pa sem dobil le 290.000 tolarjev. Po vaši razlagi pa naj bi izbrisani, če so bili takrat oškodovani za 33.000 tolarjev, dobili milijon tolarjev, za 100.000 tolarjev pa celo tri mi-

lijone tolarjev, torej kar 30-krat več.

Po tem vašem izračunu bi torej jaz moral dobiti 12 milijonov tolarjev; to pa bi že bilo nekaj! Ker je resnica takšna, kot sem jo zapisal, vam torej velikodušno ponujam, da vzamete moj primer krivice v svoje roke, prisilite ustavno sodišče in državni zbor, da bosta sprejela potrebne zakonske akte, na podlagi katerih bo država popravila krivice meni in drugim "certifikatarjem", ki so bili prikrajšani (beri: ogoljufani!).

Številne državljane je država ogoljufala, ne da bi jih izbrisala! Naj naštejemo samo nekaj krivic, ki jih je država prizadejala svojim državljanom druge in tretje kategorije.

Leta 1992 je vlada znatnemu delu državnih uslužbencev brez utemeljitve povišala plače za 39 odstotkov. Ker je bilo za vse denarja premalo, je vlada zaradi ljubelega miru v hiši (državi) bolj umirjenim skupinam podelila nove certifikate, ki pa so še manj vredni kot moj oziroma že omenjeni. Večina, predvsem tisti, ki so pridno delali v gospodarstvu, pa niso dobili nič ali pa so še celo izgubili delovno mesto. Še danes je takih okoli sto tisoč.

Kot vidite, gospod Krivic, je država popolnoma brezbrizna do krivic, ki se dogajajo. A dokler ne bo ustavnih odločb in potrebnih zakonov, krivic ne bo mogoče popraviti. Zato prevzemite to zahtevno nalogo in hvaležni vam bomo. Osebnostno vam za vaš trud ne bom le hvaležen, ampak vam bom, kot je bilo že rečeno, velikodušno odstopil pretežni del izplačane odškodnine. In sicer: vzel bom samo 400.000 tolarjev (brez oplemenitenega dela), vse drugo (če bo), 11.600.000 tolarjev torej, pa bo plačilo za vaš trud.

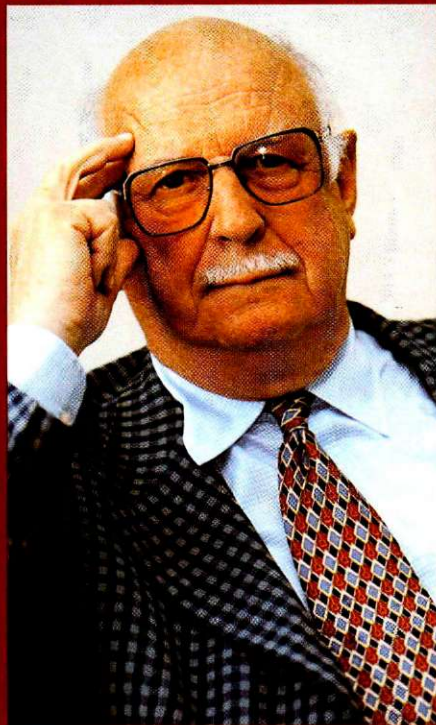
Predlagam, da se za popravo krivic dogovorite še z drugimi. Prepričan sem, da boste, če bodo tudi drugi tako velikodušno nagradili vaše prizadevanje, postali najbogatejši Slovenec v tej naši osamosvojeni državi. Kako bo potem z državo, pa je težko reči. Sicer pa to tako in tako ne bo več pomembno, saj država takšna, kakršna je, ni vredna dolgega življenja.

Franc Gorenc, Krško

Pripoved o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov.

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Dušan S. Lajovic

Knjiga obsega 350 strani napetega in zanimivega branja. Priloženo naročilnico pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana S. Lajovca, zavednega Slovenca, uspešnega poslovneža in nekdanjega častnega generalnega konzula Republike Slovenije na Novi Zelandiji.

Pripoved o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. Mnogokrat je ostal živ in zdrav predvsem zato, ker je tudi v najtežjih preizkušnjah ohranil vedrino in smisel za humor, ki ga spremljata še danes. Sin znanega ljubljanskega tovarnarja Lajovca, ustanovitelja Saturnusa in Tube, se je skozi burno obdobje druge svetovne vojne prebijal kot ilegalec Kraljeve vojske v domovini, kot obveščevalec za potrebe zaveznikov v boju z nemškimi okupatorjem in komunističnimi partizani. Po vojni je delal za angleško obveščevalno službo, pomagal demokratični emigraciji v zamejstvu, študiral v izgnanstvu in nato odšel v Avstralijo, kjer je začel novo življenje kot navaden delavec. Komunistična policija mu je doma zaprla starše in zaročenko, ki jo je grobo zasliševal znani udbovec in donedavni svetovalec Milana Kučana dr. Zdenko Roter. Avtor opisuje tudi novo življenje v Avstraliji, kjer postavi na noge Impact International, uspešno podjetje s tovarnami po vsem svetu, in svoje vezi z domovino, ki je za desetletja potonila v močvirje komunističnega enoumja. Ob osamosvojitvi se prvič vrne v domovino

in doživi napad JLA na Slovenijo junija 1991. Z vsemi močmi dela za mednarodno priznanje Slovenije in Avstralija ter Nova Zelandija predvsem po njegovi zaslugi Slovenijo priznata med prvimi.

Postane častni konzul na Novi Zelandiji in še naprej pomaga demokratičnim procesom v Sloveniji. Prizadeva si za resnico o preteklosti in zbere številne dokumente in druge dokaze o kršenju človekovih pravic v času komunističnega režima. Spozna ljudi, ki so bili nekoč na drugi strani in želijo sedaj popraviti napake iz preteklosti. Veliko ve o ljudeh, ki so v Sloveniji še vedno na oblasti. Kako je prišel do seznamov Udbe, na katerih je tudi sam kot strogo nadzorovana oseba, ki ji je bil vse do leta 1990 prepovedan prihod v domovino? Vse to in še več v knjigi, ki posveti v doslej temačne kote slovenske polpreteklosti.

V knjigi je objavljen tudi obsežen seznam glavnih sodelavcev Udbe.

Naročilnica

Po posebni prednovoletni ceni 5.500 SIT nepreklicno naročam knjigo

Dušana S. Lajovca MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Imam svoj Life.

